

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

INTEGRAAL VERSLAG
MET
VERTAALD BEKNOPT VERSLAG

COMPTE RENDU INTÉGRAL
AVEC
COMPTE RENDU ANALYTIQUE TRADUIT

Séance plénière

Plenumvergadering

Jeudi

15-12-2022

Après-midi

Donderdag

15-12-2022

Namiddag

N-VA	Nieuw-Vlaamse Alliantie
Ecolo-Groen	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
PS	Parti Socialiste
VB	Vlaams Belang
MR	Mouvement Réformateur
cd&v	Christen-Democratisch en Vlaams
PVDA-PTB	Partij van de Arbeid van België – Parti du Travail de Belgique
Open Vld	Open Vlaamse Liberalen en Democraten
Vooruit	Vooruit
Les Engagés	Les Engagés
DéFI	Démocrate Fédéraliste Indépendant
INDEP-ONAFH	Indépendant - Onafhankelijk

Afkortingen bij de nummering van de publicaties :		Abréviations dans la numérotation des publications :	
DOC 55 0000/000	Parlementair stuk van de 55 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer	DOC 55 0000/000	Document parlementaire de la 55 ^e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif
QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden	QRVA	Questions et Réponses écrites
CRIV	Voorlopige versie van het Integraal Verslag	CRIV	Version provisoire du Compte Rendu Intégral
CRABV	Beknopt Verslag	CRABV	Compte Rendu Analytique
CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaalde beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)	CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral définitif et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)
PLEN	Plenum	PLEN	Séance plénière
COM	Commissievergadering	COM	Réunion de commission
MOT	Moties tot besluit van interpellaties (op beigeleurig papier)	MOT	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers	Publications officielles éditées par la Chambre des représentants
Bestellingen :	Commandes :
Natieplein 2	Place de la Nation 2
1008 Brussel	1008 Bruxelles
Tel. : 02/549 81 60	Tél. : 02/549 81 60
www.dekamer.be	www.lachambre.be
e-mail : publicaties@dekamer.be	e-mail : publications@lachambre.be

SOMMAIRE

Ordre du jour

Orateurs: **Peter De Roover**, président du groupe N-VA, **Servais Verherstraeten**, président du groupe cd&v, **Sofie Merckx**, présidente du groupe PVDA-PTB, **Barbara Pas**, présidente du groupe VB, **Catherine Fonck**, présidente du groupe Les Engagés, **Melissa Depraetere**, présidente du groupe Vooruit, **Gilles Vanden Burre**, président du groupe Ecolo-Groen, **François De Smet**

Fait personnel

Orateur: **Peter De Roover**, président du groupe N-VA

QUESTIONS

Questions jointes de

- Roberto D'Amico à Pierre-Yves Dermagne (VPM Économie et Travail) sur "La manifestation syndicale nationale" (55003071P)

- Sophie Thémont à Pierre-Yves Dermagne (VPM Économie et Travail) sur "La manifestation syndicale" (55003083P)

Orateurs: **Roberto D'Amico**, **Sophie Thémont**, **Pierre-Yves Dermagne**, vice-premier ministre et ministre de l'Économie et du Travail

Question de Guillaume Defossé à David Clarinval (VPM Classes moyennes, Indépendants, PME et Agriculture, Réformes instit. et Renouv. Démocratique) sur "La transparence et le registre des lobbies" (55003077P)

Orateurs: **Guillaume Defossé**, **David Clarinval**, vice-premier ministre et ministre des Classes moyennes, des Indépendants, des PME et de l'Agriculture, des Réformes institutionnelles et du Nouveau démocratique

Question de Emmanuel Burton à Georges Gilkinet (VPM Mobilité) sur "Le plan grand froid au sein de la SNCB" (55003076P)

Orateurs: **Emmanuel Burton**, **Georges Gilkinet**, vice-premier ministre et ministre de la Mobilité

Questions jointes de

- Khalil Aouasti à Georges Gilkinet (VPM Mobilité) sur "Le survol de Bruxelles" (55003081P)

- Florence Reuter à Georges Gilkinet (VPM Mobilité) sur "Le survol de Bruxelles et de la périphérie" (55003090P)

Orateurs: **Khalil Aouasti**, **Florence Reuter**, **Georges Gilkinet**, vice-premier ministre et ministre de la Mobilité

Questions jointes de

- Joris Vandenbroucke à Vincent Van Peteghem

INHOUD

Agenda

Sprekers: **Peter De Roover**, voorzitter van de N-VA-fractie, **Servais Verherstraeten**, voorzitter van de cd&v-fractie, **Sofie Merckx**, voorzitter van de PVDA-PTB-fractie, **Barbara Pas**, voorzitter van de VB-fractie, **Catherine Fonck**, voorzitter van de Les Engagés-fractie, **Melissa Depraetere**, voorzitter van de Vooruit-fractie, **Gilles Vanden Burre**, voorzitter van de Ecolo-Groen-fractie, **François De Smet**

Persoonlijk feit

Spreker: **Peter De Roover**, voorzitter van de N-VA-fractie

VRAGEN

Samengevoegde vragen van

- Roberto D'Amico aan Pierre-Yves Dermagne (VEM Economie en Werk) over "De nationale vakbondsbetoging" (55003071P)

- Sophie Thémont aan Pierre-Yves Dermagne (VEM Economie en Werk) over "De nationale vakbondsbetoging" (55003083P)

Sprekers: **Roberto D'Amico**, **Sophie Thémont**, **Pierre-Yves Dermagne**, vice-eersteminister en minister van Economie en Werk

Vraag van Guillaume Defossé aan David Clarinval (VEM Middenstand, Zelfstandigen, Kmo's en Landbouw, Institutionele Hervormingen en Democratische vernieuwing) over "Transparantie en het lobbyregister" (55003077P)

Sprekers: **Guillaume Defossé**, **David Clarinval**, vice-eersteminister en minister van Middenstand, Zelfstandigen, KMO's en Landbouw, Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing

Vraag van Emmanuel Burton aan Georges Gilkinet (VEM Mobiliteit) over "Het winterplan van de NMBS" (55003076P)

Sprekers: **Emmanuel Burton**, **Georges Gilkinet**, vice-eersteminister en minister van Mobiliteit

Samengevoegde vragen van

- Khalil Aouasti aan Georges Gilkinet (VEM Mobiliteit) over "De vluchten boven Brussel" (55003081P)

- Florence Reuter aan Georges Gilkinet (VEM Mobiliteit) over "De vluchten boven Brussel en boven de Brusselse Rand" (55003090P)

Sprekers: **Khalil Aouasti**, **Florence Reuter**, **Georges Gilkinet**, vice-eersteminister en minister van Mobiliteit

Samengevoegde vragen van

- Joris Vandenbroucke aan Vincent Van Peteghem

(VPM Finances, Coordination lutte contre la fraude et Loterie Nationale) sur "L'accord relatif à l'imposition minimale des multinationales" (55003066P)

- Wouter Beke à Vincent Van Peteghem (VPM Finances, Coordination lutte contre la fraude et Loterie Nationale) sur "L'accord relatif à l'imposition minimale" (55003082P)

- Dieter Vanbesien à Vincent Van Peteghem (VPM Finances, Coordination lutte contre la fraude et Loterie Nationale) sur "L'accord sur une imposition minimale" (55003087P)

Orateurs: Joris Vandenbroucke, Wouter Beke, Dieter Vanbesien, Vincent Van Peteghem, vice-premier ministre et ministre des Finances, chargé de la Coordination de la lutte contre la fraude et de la Loterie Nationale

Question de Gaby Colebunders à Frank Vandenbroucke (VPM Affaires sociales, Santé publique, Coopération au développement et politique des Grandes villes) sur "L'augmentation constante du nombre de travailleurs qui tombent malades avant leur pension" (55003067P)

Orateurs: Gaby Colebunders, Frank Vandenbroucke, vice-premier ministre et ministre des Affaires sociales et de la Santé publique, chargé de la Coopération au développement et de la Politique des Grandes Villes

Question de Kathleen Depoorter à Frank Vandenbroucke (VPM Affaires sociales, Santé publique, Coopération au développement et politique des Grandes villes) sur "Les frais liés au transfert des vaccins" (55003068P)

Orateurs: Kathleen Depoorter, Frank Vandenbroucke, vice-premier ministre et ministre des Affaires sociales et de la Santé publique, chargé de la Coopération au développement et de la Politique des Grandes Villes

Questions jointes de

- Gitta Vanpeborgh à Frank Vandenbroucke (VPM Affaires sociales, Santé publique, Coopération au développement et politique des Grandes villes) sur "L'appel des généralistes à ne plus exiger temporairement de certificat des travailleurs malades" (55003070P)

- Robby De Caluwé à Frank Vandenbroucke (VPM Affaires sociales, Santé publique, Coopération au développement et politique des Grandes villes) sur "L'appel des généralistes à ne plus exiger temporairement de certificat des travailleurs malades" (55003079P)

- Nahima Lanjri à Frank Vandenbroucke (VPM Affaires sociales, Santé publique, Coopération au développement et politique des Grandes villes) sur "L'appel des généralistes à ne plus exiger temporairement de certificat des travailleurs malades" (55003085P)

Orateurs: Gitta Vanpeborgh, Robby De Caluwé, Nahima Lanjri, Frank Vandenbroucke, vice-premier ministre et

(VEM Financiën, Coördinatie fraudebestrijding en Nationale Loterij) over "Het akkoord over de minimumbelasting voor de multinationals" (55003066P)

- Wouter Beke aan Vincent Van Peteghem (VEM Financiën, Coördinatie fraudebestrijding en Nationale Loterij) over "Het akkoord over de minimumbelasting" (55003082P)

- Dieter Vanbesien aan Vincent Van Peteghem (VEM Financiën, Coördinatie fraudebestrijding en Nationale Loterij) over "Het akkoord over een minimumbelasting" (55003087P)

Sprekers: Joris Vandenbroucke, Wouter Beke, Dieter Vanbesien, Vincent Van Peteghem, vice-eersteminister en minister van Financiën, belast met de Coördinatie van de fraudebestrijding en de Nationale Loterij

Vraag van Gaby Colebunders aan Frank Vandenbroucke (VEM Sociale Zaken, Volksgezondheid, Ontwikkelingssamenwerking en Grootstedenbeleid) over "De gestage toename van het aantal werknemers die vóór hun pensioen ziek worden" (55003067P)

Sprekers: Gaby Colebunders, Frank Vandenbroucke, vice-eersteminister en minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid, belast met Ontwikkelingssamenwerking en Grootstedenbeleid

Vraag van Kathleen Depoorter aan Frank Vandenbroucke (VEM Sociale Zaken, Volksgezondheid, Ontwikkelingssamenwerking en Grootstedenbeleid) over "Het kostenplaatje van de overbrenging van vaccins" (55003068P)

Sprekers: Kathleen Depoorter, Frank Vandenbroucke, vice-eersteminister en minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid, belast met Ontwikkelingssamenwerking en Grootstedenbeleid

Samengevoegde vragen van

- Gitta Vanpeborgh aan Frank Vandenbroucke (VEM Sociale Zaken, Volksgezondheid, Ontwikkelingssamenwerking en Grootstedenbeleid) over "De oproep van de huisartsen om tijdelijk geen doktersattest te eisen van zieke werknemers" (55003070P)

- Robby De Caluwé aan Frank Vandenbroucke (VEM Sociale Zaken, Volksgezondheid, Ontwikkelingssamenwerking en Grootstedenbeleid) over "De oproep van de huisartsen om tijdelijk geen doktersattest te eisen van zieke werknemers" (55003079P)

- Nahima Lanjri aan Frank Vandenbroucke (VEM Sociale Zaken, Volksgezondheid, Ontwikkelingssamenwerking en Grootstedenbeleid) over "De oproep van de huisartsen om tijdelijk geen doktersattest te eisen van zieke werknemers" (55003085P)

Sprekers: Gitta Vanpeborgh, Robby De Caluwé, Nahima Lanjri, Frank Vandenbroucke, vice-eersteminister en

ministre des Affaires sociales et de la Santé publique, chargé de la Coopération au développement et de la Politique des Grandes Villes, **Peter De Roover**, président du groupe N-VA

minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid, belast met Ontwikkelingssamenwerking en Grootstedenbeleid, **Peter De Roover**, voorzitter van de N-VA-fractie

Question de Georges Dallemagne à Hadja Lahbib (Affaires étrangères, Aff. eur., Commerce ext. et Institutions cult. fédérales) sur "La situation au Congo" (55003074P)

Orateurs: **Georges Dallemagne, Frank Vandenbroucke**, vice-premier ministre et ministre des Affaires sociales et de la Santé publique, chargé de la Coopération au développement et de la Politique des Grandes Villes

Vraag van Georges Dallemagne aan Hadja Lahbib (Buitenlandse Zaken, Eur. Zaken, Buitenlandse Handel en Fed. Cult. Instellingen) over "De situatie in Congo" (55003074P)

Sprekers: **Georges Dallemagne, Frank Vandenbroucke**, vice-eersteminister en minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid, belast met Ontwikkelingssamenwerking en Grootstedenbeleid

Questions jointes de

- Michael Freilich à Petra De Sutter (VPM Fonction publique et Entreprises publiques, Télécoms et Poste) sur "Les enquêtes pour fraude chez bpost" (55003069P)

- Nathalie Dewulf à Petra De Sutter (VPM Fonction publique et Entreprises publiques, Télécoms et Poste) sur "La démission du CEO de bpost" (55003072P)

- Maria Vindevoghel à Petra De Sutter (VPM Fonction publique et Entreprises publiques, Télécoms et Poste) sur "Le licenciement du CEO de bpost" (55003088P)

- Nicolas Parent à Petra De Sutter (VPM Fonction publique et Entreprises publiques, Télécoms et Poste) sur "La démission du CEO de bpost" (55003089P)

Orateurs: **Michael Freilich, Nathalie Dewulf, Maria Vindevoghel, Nicolas Parent, Petra De Sutter**, vice-première ministre et ministre de la Fonction publique, des Entreprises publiques, des Télécommunications et de la Poste

Samengevoegde vragen van

- Michael Freilich aan Petra De Sutter (VEM Ambtenarenzaken en Overheidsbedrijven, Telecommunicatie en Post) over "De fraudeonderzoeken bij bpost" (55003069P)

- Nathalie Dewulf aan Petra De Sutter (VEM Ambtenarenzaken en Overheidsbedrijven, Telecommunicatie en Post) over "Het ontslag van de CEO van bpost" (55003072P)

- Maria Vindevoghel aan Petra De Sutter (VEM Ambtenarenzaken en Overheidsbedrijven, Telecommunicatie en Post) over "Het ontslag van de CEO van bpost" (55003088P)

- Nicolas Parent aan Petra De Sutter (VEM Ambtenarenzaken en Overheidsbedrijven, Telecommunicatie en Post) over "Het ontslag van de CEO van bpost" (55003089P)

Sprekers: **Michael Freilich, Nathalie Dewulf, Maria Vindevoghel, Nicolas Parent, Petra De Sutter**, vice-eersteminister en minister van Ambtenarenzaken, Overheidsbedrijven, Telecommunicatie en Post

Question de Goedeke Liekens à Karine Lalieux (Pensions et Intégration sociale, Personnes handicapées, Lutte contre la pauvreté et Beliris) sur "L'activation des réfugiés ukrainiens" (55003084P)

Orateurs: **Goedeke Liekens, Karine Lalieux**, ministre des Pensions et de l'Intégration sociale, chargée des Personnes handicapées, de la Lutte contre la pauvreté et de Beliris

Vraag van Goedeke Liekens aan Karine Lalieux (Pensioenen en Maatschappelijke Integratie, Personen met een handicap, Armoedebestrijding en Beliris) over "De activering van Oekraïense vluchtelingen" (55003084P)

Sprekers: **Goedeke Liekens, Karine Lalieux**, minister van Pensioenen en Maatschappelijke Integratie, belast met Personen met een handicap, Armoedebestrijding en Beliris

Question de Christophe Bombled à Annelies Verlinden (Intérieur, Réformes instit. et Renouveau démocratique) sur "La dotation fédérale aux zones de police" (55003075P)

Orateurs: **Christophe Bombled, Annelies Verlinden**, ministre de l'Intérieur, des Réformes institutionnelles et du Renouveau démocratique

Vraag van Christophe Bombled aan Annelies Verlinden (Binnenlandse Zaken en Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing) over "De federale dotatie voor de politiezones" (55003075P)

Sprekers: **Christophe Bombled, Annelies Verlinden**, minister van Binnenlandse Zaken, Institutionele Hervormingen en Democratische vernieuwing

Question de Sophie Rohonyi à David Clarinval (VPM Classes moyennes, Indépendants, PME et Agriculture, Réformes instit. et Renouv. Démocratique) sur "Le Qatargate et la lutte contre

Vraag van Sophie Rohonyi aan David Clarinval (VEM Middenstand, Zelfstandigen, Kmo's en Landbouw, Institutionele Hervormingen en Democratische vernieuwing) over "Qatargate en de

la corruption" (55003065P)

Orateurs: **Sophie Rohonyi, Alexia Bertrand**, secrétaire d'État au Budget et à la Protection des consommateurs, adjointe au ministre de la Justice et de la Mer du Nord

corruptiebestrijding" (55003065P)

Sprekers: **Sophie Rohonyi, Alexia Bertrand**, staatssecretaris voor Begroting en Consumentenbescherming, toegevoegd aan de minister van Justitie en Noordzee

Question de Barbara Pas à Vincent Van Quickenborne (VPM Justice et Mer du Nord) sur "Les échauffourées qui ont suivi les matchs du Maroc à la Coupe du monde" (55003073P)

Orateurs: **Barbara Pas**, présidente du groupe VB, **Alexia Bertrand**, secrétaire d'État au Budget et à la Protection des consommateurs, adjointe au ministre de la Justice et de la Mer du Nord

Vraag van Barbara Pas aan Vincent Van Quickenborne (VEM Justitie en Noordzee) over "De rellen na de WK-matchen van Marokko" (55003073P)

Sprekers: **Barbara Pas**, voorzitter van de VB-fractie, **Alexia Bertrand**, staatssecretaris voor Begroting en Consumentenbescherming, toegevoegd aan de minister van Justitie en Noordzee

PROJETS DE LOI ET PROPOSITIONS DE RÉSOLUTION 42

WETSONTWERPEN EN VOORSTELLEN VAN RESOLUTIE 42

Proposition de résolution visant une réforme approfondie des droits du patient (2969/1-4+6) 42

Voorstel van resolutie betreffende een grondige hervorming van de rechten van de patiënt (2969/1-4+6) 42

Discussion 42

Orateurs: **Kathleen Depoorter, Laurence Hennuy, Laurence Zanchetta, Dominiek Sneppe, Daniel Bacquelaine, Nawal Farih, Sofie Merckx**, présidente du groupe PVDA-PTB, **Robby De Caluwé, Gitta Vanpeborgh, Catherine Fonck**, présidente du groupe Les Engagés, **Sophie Rohonyi**

Bespreking 42

Sprekers: **Kathleen Depoorter, Laurence Hennuy, Laurence Zanchetta, Dominiek Sneppe, Daniel Bacquelaine, Nawal Farih, Sofie Merckx**, voorzitter van de PVDA-PTB-fractie, **Robby De Caluwé, Gitta Vanpeborgh, Catherine Fonck**, voorzitter van de Les Engagés-fractie, **Sophie Rohonyi**

Projet de loi modifiant la loi du 17 juillet 2013 relative aux volumes nominaux minimaux de biocarburants durables qui doivent être incorporés dans les volumes de carburants fossiles mis annuellement à la consommation (3017/1-4) 60

Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 17 juli 2013 houdende de minimale nominale volumes duurzame biobrandstoffen die de volumes fossiele motorbrandstoffen, die jaarlijks tot verbruik worden uitgeslagen, moeten bevatten (3017/1-4) 60

Discussion générale 60

Orateurs: **Kim Buyst, Kurt Ravyts, Steven De Vuyst, Séverine de Laveleye, Tinne Van der Straeten**, ministre de l'Énergie

Algemene bespreking 60

Sprekers: **Kim Buyst, Kurt Ravyts, Steven De Vuyst, Séverine de Laveleye, Tinne Van der Straeten**, minister van Energie

Discussion des articles 70

Bespreking van de artikelen 70

Projet de loi portant l'octroi d'une deuxième prime fédérale d'électricité et de gaz (3016/1-9) 70

Wetsontwerp houdende toekenning van een tweede federale elektriciteit- en gaspremie (3016/1-9) 70

Discussion générale 70

Orateurs: **Bert Wollants, Reccino Van Lommel, Roberto D'Amico, Kris Verduyckt, Malik Ben Achour, Sophie Rohonyi, Tinne Van der Straeten**, ministre de l'Énergie

Algemene bespreking 70

Sprekers: **Bert Wollants, Reccino Van Lommel, Roberto D'Amico, Kris Verduyckt, Malik Ben Achour, Sophie Rohonyi, Tinne Van der Straeten**, minister van Energie

Discussion des articles 81

Bespreking van de artikelen 81

Ce compte rendu n'a pas d'annexe.

Dit verslag heeft geen bijlage.

SÉANCE PLÉNIÈRE

du

JEUDI 15 DECEMBRE 2022

Après-midi

PLENUMVERGADERING

van

DONDERDAG 15 DECEMBER 2022

Namiddag

La séance est ouverte à 14 h 23 et présidée par Mme Eliane Tillieux, présidente.
De vergadering wordt geopend om 14.23 uur en voorgezeten door mevrouw Eliane Tillieux, voorzitter.

La **présidente**: La séance est ouverte.
De vergadering is geopend.

Ministres du gouvernement fédéral présents lors de l'ouverture de la séance:
Aanwezig bij de opening van de vergadering zijn de ministers van de federale regering:
Pierres-Yves Dermagne, David Clarinval.

01 Ordre du jour**01 Agenda**

Conformément à l'avis de la Conférence des présidents du 14 décembre 2022, vous avez reçu un ordre du jour modifié pour la séance d'aujourd'hui.

Overeenkomstig het advies van de Conferentie van voorzitters van 14 december 2022 heeft u een gewijzigde agenda voor de vergadering van vandaag ontvangen.

Y a-t-il une observation à ce sujet?
Zijn er dienaangaande opmerkingen?

01.01 Peter De Roover (N-VA): Mevrouw de voorzitter, u sprak over de agenda. Daarom wil ik u even opmerkzaam maken op het feit dat er behalve de actuele vragen, die wij zo dadelijk zullen behandelen, ook een aantal interpellaties op de agenda staan, die eerder de week zijn ingediend.

Ik heb echter intussen van een aantal leden van de meerderheid en van de meerderheidspartijen een aantal uitspraken gelezen. Mevrouw Naji stelt in verband met de inhoud van de interpellaties die wij straks zullen houden: "Ons geduld is op, de grenzen van het fatsoen zijn overschreden!" Ondertussen zegt de voorzitter van Ecolo "j'ai honte!" en wil mevrouw Moureaux de staatssecretaris voor Asiel en Migratie afschaffen. Dat gaat allemaal behoorlijk ver. Het gaat precies over de thema's die wij straks behandelen.

Gezien de agenda zal de interpellatie bijzonder laat vanavond plaatsvinden. Misschien zou het daarom niet slecht zijn – dit is ook mijn voorstel – om ze naar voren te schuiven, namelijk na het vragenuurtje, en alle fracties de mogelijkheid te bieden zich daarbij aan te sluiten, des te meer gelet op de hoogdringendheid van het debat dat zich de voorbije uren heeft aangediend. Wij worden immers geconfronteerd met de situatie dat heel veel mensen, in het bijzonder minderjarigen, de nacht buiten moeten doorbrengen.

01.01 Peter De Roover (N-VA): À l'ordre du jour de la présente séance figurent plusieurs interpellations concernant la crise de l'asile, qui ont été déposées plus tôt dans la semaine. Beaucoup de choses se sont toutefois passées depuis leur dépôt. Ainsi, la coprésidente de Groen, le président d'Ecolo et la bourgmestre PS de Molenbeek ont fait des déclarations très frappantes sur la crise actuelle de l'asile. Cependant, les interpellations ne devraient normalement être développées qu'en fin de soirée, eu égard au solide ordre du jour législatif qui nous attend aujourd'hui. Compte tenu des récents développements et de l'urgence, je propose d'avancer ce débat et de l'entamer immédiatement après l'heure des questions. Il serait également correct d'offrir la possibilité à tous les groupes de se prononcer

Wanneer ik zie hoe dat debat de voorbije uren is geëvolueerd, kan het misschien geen kwaad om het naar voren te schuiven door de interpellaties na het vragenuurtje te laten plaatsvinden. Het is daarbij fatsoenlijk om alle fracties de mogelijkheid te bieden zich bij het debat aan te sluiten.

01.02 Servais Verherstraeten (cd&v): Mevrouw de voorzitter, in dit Huis hebben wij de goede gewoonte om eerst de wetsontwerpen en andere wetgevende teksten en vervolgens de interpellaties te behandelen. Ik stel voor dat wij die goede gewoonte aanhouden. Het debat ter zake zullen wij te gepasten tijde grondig voeren en de staatssecretaris zal voluit aan dat debat participeren.

01.03 Sofie Merckx (PVDA-PTB): Personnellement, je soutiens la demande de M. De Roover car je pense qu'il s'agit vraiment d'une question d'actualité brûlante. Vis-à-vis des personnes qui sont dans la rue sans hébergement, en parler non pas à minuit ou à une heure du matin mais plutôt cet après-midi est important. Par respect pour ces personnes, nous devons avoir les réponses de Mme de Moor avant que la nuit ne tombe.

01.04 Barbara Pas (VB): Mevrouw de voorzitter, ik wil me aansluiten bij het verzoek van collega De Roover.

Het klopt, collega Verherstraeten, dat men hier en cours de route een aantal – wat u noemt – goede gewoontes heeft ontwikkeld, maar dat is natuurlijk geen vaste, geschreven regel. In het verleden zijn er heel vaak interpellaties behandeld aansluitend op het vragenuurtje. Dat is dus eigenlijk geen uitzondering.

Gelet op het belang van het onderwerp en allicht ook gelet op de beschikbaarheid van staatssecretaris de Moor, zal het zeker geen kwaad kunnen als die interpellaties op een fatsoenlijk uur aan bod komen, onmiddellijk na de vragenronde, in plaats van ergens in de nacht.

01.05 Catherine Fonck (Les Engagés): Madame la présidente, la proposition du collègue De Roover me semble largement légitime compte tenu de la situation extrêmement difficile et pénible que vivent de nombreuses personnes et familles, des enfants aussi. Il me semble que ce débat doit intervenir ici rapidement. La proposition de le faire après les questions d'actualité va dans le bon sens et me semble incontournable.

Par ailleurs, nous avons nous-mêmes déposé une demande pour intervenir en questions d'actualité mais, compte tenu des interpellations déposées, notre question n'a pas été retenue. J'entends le collègue De Roover, que je remercie à ce propos, plaider aussi pour que chaque groupe qui le souhaite puisse participer, s'exprimer et interroger le gouvernement. En effet, chers collègues de la majorité, il ne suffit pas de s'émouvoir dans la presse, il s'agit aussi à un moment donné d'assumer ses responsabilités ici à la Chambre et de plaider pour des solutions qui existent y compris dans vos départements respectifs.

La présidente: Madame Fonck, nous ne parlons pas du fond du débat mais de l'ordre du jour.

au cours du débat.

01.02 Servais Verherstraeten (cd&v): Dans cette Assemblée, nous avons la bonne habitude de traiter le travail législatif avant les interpellations. Je propose de maintenir ce procédé. Nous pourrions ainsi mener ce débat en profondeur, en présence de la secrétaire d'État compétente.

01.03 Sofie Merckx (PVDA-PTB): Ik steun het verzoek van de heer De Roover. Voor de mensen die geen dak boven het hoofd hebben, is het belangrijk dat we de antwoorden van mevrouw de Moor te horen krijgen voor de nacht valt.

01.04 Barbara Pas (VB): Je me rallie à la demande de M. De Roover. M. Verherstraeten parle d'une bonne habitude, mais ce n'est pas une règle établie. Dans le passé, bon nombre d'interpellations en séance plénière ont déjà, à de nombreuses reprises, été traitées après les questions d'actualité. Il s'agit d'un débat important qu'il est préférable d'aborder à une heure décente plutôt qu'au cours de la nuit.

01.05 Catherine Fonck (Les Engagés): Het verzoek van collega De Roover is gegrond, gezien de hachelijke situatie van die gezinnen. Het voorstel om dit debat snel, onmiddellijk na het vragenuurtje, te voeren, kan men niet naast zich neerleggen.

Ik dank de heer De Roover voor zijn pleidooi om elke fractie toe te staan de regering vragen te stellen. Het volstaat niet dat men zich in de pers geschokt toont over de situatie. Men moet zijn verantwoordelijkheid in de Kamer opnemen.

01.06 Catherine Fonck (Les Engagés): Madame la présidente, je ne pourrais pas comprendre, et je vous ai d'ailleurs sollicitée en ce sens ce matin, que vous-même, ni que l'ensemble des partis ici présents, ne puissent accepter de soutenir cette demande. Je vous remercie.

La **présidente**: D'autres collègues souhaitent-ils s'exprimer? J'entends en tout cas qu'il y a une demande. Mais il y a aussi une demande de continuer à respecter l'ordre du jour fixé aujourd'hui. Il n'y a donc pas consensus. Je propose dès lors, chers collègues, de passer à l'ordre du jour. Nous aurons cette interpellation tout à l'heure.

01.07 Peter De Roover (N-VA): Inderdaad, mevrouw de voorzitter, er is geen consensus. Ik weet niet of de heer Verherstraeten zich nu zo expliciet verzet, maar een fractie in dit halfroond dringt aan op een inhoudelijk debat. Daar is de N-VA het volledig mee eens. Wij dringen daar voortdurend op aan. Een aantal niet onbelangrijke fracties van de meerderheid spreekt zich uit.

Ik had graag dat Ecolo-Groen zich ook zou uitspreken over het belang van dit debat. Ik zie wat op de agenda staat, en het is niet aan mij om het belang van wetsontwerpen te deprecieëren, maar vandaag zijn "de grenzen van het fatsoen overschreden". Voor alle duidelijkheid en voor het verslag, dit zijn niet mijn woorden, maar die van de medevoorzitter van Groen. De medevoorzitter van Ecolo zei "j'ai honte!", en dat begrijp ik. Ook binnen de meerderheid is dit een frustratie, niet enkel binnen de oppositie; die is immers elke week gefrustreerd.

Mevrouw de voorzitter, ik vraag u een stemming over de wijziging van de agenda te organiseren. U mag niet op basis van één fractie zeggen dat er geen consensus is. Voor de wijziging van de agenda moet er geen consensus zijn, maar een meerderheid. Ik vraag de stemming over de wijziging van de agenda.

De **voorzitter**: Een stemming is natuurlijk altijd mogelijk.

01.08 Melissa Depraetere (Vooruit): Mevrouw de voorzitter, mijnheer De Roover, u vraagt een wijziging van de agenda. Ik vind dat een beetje opmerkelijk. Mijn fractie heeft uw fractie immers vanochtend om 10.00 uur gecontacteerd met de vraag om uw interpellatie om te zetten in een actuele vraag. Als u daarmee had ingestemd, hadden wij met dat onderwerp de plenaire vergadering kunnen starten. Wij hebben u dat uitdrukkelijk gevraagd.

01.09 Gilles Vanden Burre (Ecolo-Groen): Collègue De Roover, c'est évidemment un sujet extrêmement important. Mais le petit jeu de procédure auquel vous vous prêtez n'est justement pas à la hauteur de cet enjeu!

Ma collègue Eva Platteau avait déposé une question d'actualité mais elle a été bloquée parce que vous avez décidé de déposer une interpellation, ce qui est votre droit.

01.06 Catherine Fonck (Les Engagés): Ik zou het dus onbegrijpelijk vinden als dit verzoek afgewezen wordt.

De **voorzitter**: Ik neem akte van het verzoek, maar er is ook een verzoek om de vastgestelde agenda te respecteren. Bij gebrek aan een consensus stel ik voor om tot de orde van de dag over te gaan.

01.07 Peter De Roover (N-VA): Je ne sais pas si M. Verherstraeten s'est opposé si explicitement à ma proposition, mais il n'y a en tout état de cause pas de consensus. Un groupe présent dans l'hémicycle insiste cependant pour qu'on mène un débat de fond. J'aurais également souhaité que le groupe Ecolo-Groen se prononce. Le mécontentement s'exprime en effet aussi au sein de la majorité. Une modification de l'ordre du jour ne requiert pas un consensus, mais une majorité. Je demande donc un vote sur la modification de l'ordre du jour.

01.08 Melissa Depraetere (Vooruit): Il me paraît un peu étrange que M. De Roover demande à présent une modification de l'ordre du jour. En effet, mon groupe a proposé ce matin à la N-VA de transformer son interpellation en question d'actualité. Si nous nous étions mis d'accord, nous aurions pu traiter le sujet dès maintenant.

01.09 Gilles Vanden Burre (Ecolo-Groen): Ja, dit is een belangrijk onderwerp, maar uw manier van doen is in het licht van deze uitdaging niet gepast. Wij hadden een actualiteitsvraag ingediend, die geweigerd werd omdat u een interpellatie over hetzelfde onderwerp ingediend hebt. Dat is uw

Cela a été validé hier en Conférence des présidents, à laquelle vous étiez présent comme moi. Le Règlement a été respecté. Il n'y a donc pas de raison de changer à ce stade.

Je réponds ici au fait que vous disiez que nous trouvions cela peu important. C'est totalement faux!

C'est un sujet fondamental. Vous avez lu les déclarations de nos présidentes Ecolo et Groen, qui représentent totalement le point de vue de nos partis et de notre groupe politique. Ne nous accusez pas ici de ne pas vouloir poser de questions alors que nous l'avions fait et que nous avons été barrés par l'interpellation que vous avez déposée. Cela est réglementaire mais assumez au moins cela!

01.10 **Sofie Merckx** (PVDA-PTB): Madame la présidente, je tiens simplement à dire que, quand nous avons appris qu'une interpellation sur le sujet avait été déposée, nous avons immédiatement décidé de nous y joindre par le biais de notre collègue Nabil Boukili qui a également déposé une interpellation. En effet, le sujet est important. Mais à ce moment-là, nous ne savions pas combien de temps durerait la séance plénière.

Je rappelle qu'il avait été prévu qu'une séance plénière se tiendrait éventuellement hier. Si tel avait été le cas, le développement des interpellations aurait pu avoir lieu à une heure raisonnable. Mais comme il a finalement été décidé que tous les points seraient traités aujourd'hui, les interpellations ne pourront vraisemblablement pas être développées avant minuit. Or, les gens attendent une réponse politique avant que la nuit ne tombe.

La **présidente**: Je vous remercie pour votre intervention, madame Merckx.

01.11 **Sofie Merckx** (PVDA-PTB): Des enfants vont-ils à nouveau devoir dormir dans la rue?

La **présidente**: Madame Merckx, je souhaite clôturer le débat sur l'ordre du jour et avancer.

01.12 **Sofie Merckx** (PVDA-PTB): Pour terminer, je souhaite dire que cela a déjà été fait, madame la présidente.

La **présidente**: Vous faites traîner les travaux, madame Merckx. Vous savez très bien quels débats ont eu lieu hier en Conférence des présidents. Il me semble que vous allez trop loin.

01.13 **François De Smet** (DéFI): Madame la présidente, je ne suis pas intervenu au premier tour, avec le reste de l'opposition, parce que j'étais sûr que la proposition raisonnable de l'opposition allait être suivie par vous-même et par la majorité.

Il y a quand même un degré d'urgence. Nous allons passer, une fois de plus, une nuit à -6°C. Le fait de traiter ce sujet après les questions d'actualité, et pas à une heure ou deux heures du matin, est complètement légitime. Ici, je n'interviens même pas sur le fond.

Je ne vois pas ce que cela change. Faisons-le, parce que si nous laissons cette discussion en l'état, les citoyens vont comprendre que la majorité, mais aussi l'ensemble des députés, ont peur de cette discussion et ont envie de la relayer au milieu de la nuit. Je plaide, moi aussi, pour que nous l'ayons dès la fin des questions d'actualité et qu'en effet,

recht en het is conform het Kamerreglement, maar dan moet u daarvoor nu wel de verantwoordelijkheid opnemen!

01.10 **Sofie Merckx** (PVDA-PTB): Aangezien het over een belangrijk onderwerp gaat, hebben we ons onmiddellijk bij de interpellatie aangesloten in de veronderstelling dat er gisteren een plenaire vergadering zou plaatsvinden. Gelet op de drukke agenda voor de vergadering van vandaag, zullen we dat punt wellicht niet vóór middernacht bespreken, terwijl de bevolking vóór het vallen van de nacht een politiek antwoord verwacht.

01.13 **François De Smet** (DéFI): Ik heb me tot nog toe niet in het debat gemengd omdat ik ervan overtuigd was dat u het redelijke voorstel van de oppositie zou volgen. Gelet op de urgentie is het legitiem dit onderwerp nu aan te roeren, na het vragenurtje, in plaats van in de late uurtjes. Anders zou men kunnen denken dat de parlementsleden voor die discussie terugdeinzen en ze naar een nachtelijk uur willen verbannen.

tous les groupes puissent s'exprimer.

La **présidente**: Au vu des expressions très divergentes, je vous propose de procéder à un vote sur la demande de modification de l'agenda du jour. Nous votons par assis et levé. Que ceux qui sont favorables à la poursuite de l'agenda tel qu'organisé aujourd'hui, sans modification, se lèvent. (*Tumulte*)

*La proposition est adoptée par assis et levé.
Het voorstel wordt aangenomen bij zitten en opstaan.*

En conséquence, l'ordre du jour est adopté.
Bijgevolg is de agenda aangenomen.

Fait personnel Persoonlijk feit

M. De Roover demande la parole pour un fait personnel. Mijnheer De Roover, als u zeker bent dat u persoonlijk genoemd werd, krijgt u één minuut spreektijd.

01.14 Peter De Roover (N-VA): Ik ben twee keer expliciet genoemd, vandaar dat ik hier het woord vraag. Ik ga ook helemaal akkoord met collega Depraetere, alleen hebben we het over de spreektijd en de organisatie van het debat. Daarom ons voorstel, dat erg breed is. Ons voorstel omvat de breedte om alle fracties het woord te verlenen, in tegenstelling tot bij een interpellatie, waar alleen de indieners spreektijd krijgen.

Collega Vanden Burre, u hebt inderdaad vragen ingediend. Ik betreur het bijzonder dat u die niet kunt stellen. (*Rumoer*)

Nee, nee, nee! Onze interpellatie is ingediend vóór uw vraag. U wist dat die niet rechtsgeldig zou zijn. Ik bied u de mogelijkheid om ze te stellen. Ik bied u de mogelijkheid om u erbij aan te sluiten, en nu is het toch wel bijzonder frappant dat Ecolo-Groen...

De **voorzitter**: Mijnheer De Roover, dat hebt u al gezegd.

01.15 Peter De Roover (N-VA): Ik rond af.

Het is bijzonder frappant dat Ecolo-Groen een vraag indient die volgens het Reglement niet kan worden gesteld, dat ik de fractie de mogelijkheid bied om die vraag wel te stellen, en dat u daar vervolgens tegen stemt. Dat is toch wel onwaarschijnlijk! We hebben hier de stemming georganiseerd, en eigenlijk vraag ik dat de vraag van Ecolo-Groen vandaag gesteld kan worden. Het is wel bijzonder frappant dat Ecolo-Groen vindt dat de eigen vraag niet gesteld kan worden.

*L'incident est clos.
Het incident is gesloten.*

De **voorzitter**: Gelet op de tegenstrijdige standpunten die zojuist naar voren gebracht werden, stel ik voor dat we stemmen over de voortzetting van de agenda zoals die thans voorligt.

01.14 Peter De Roover (N-VA): Je demande la parole pour un fait personnel, dès lors que je viens d'être cité nommément et explicitement à deux reprises.

Ma question porte bel et bien sur le temps de parole et l'organisation du débat. Nous proposons de donner la parole à l'ensemble des groupes dans le cadre du débat, alors que, dans le cas d'une interpellation, seuls les interpellateurs peuvent prendre la parole.

01.15 Peter De Roover (N-VA): M. Vanden Burre a déposé une question d'actualité après le dépôt de notre interpellation de sorte que, conformément au Règlement, cette question est irrecevable et ne peut donc plus être posée. Je déplore cette situation. C'est pourquoi, en formulant ma proposition, j'offre la possibilité au groupe Ecolo-Groen de pouvoir encore poser sa question. Et voilà qu'il vote contre cette proposition! Le groupe Ecolo-Groen estime donc en réalité que sa propre question ne peut pas être posée.

De **voorzitter**: Dank u wel. Wij gaan over tot de mondelinge vragen.

Questions

Vragen

02 Questions jointes de

- Roberto D'Amico à Pierre-Yves Dermagne (VPM Économie et Travail) sur "La manifestation syndicale nationale" (55003071P)

- Sophie Thémont à Pierre-Yves Dermagne (VPM Économie et Travail) sur "La manifestation syndicale" (55003083P)

02 Samengevoegde vragen van

- Roberto D'Amico aan Pierre-Yves Dermagne (VEM Economie en Werk) over "De nationale vakbonds-betoging" (55003071P)

- Sophie Thémont aan Pierre-Yves Dermagne (VEM Economie en Werk) over "De nationale vakbonds-betoging" (55003083P)

02.01 **Roberto D'Amico** (PVDA-PTB): Monsieur le ministre, il fait froid. Le thermomètre ce matin affichait -6°C . Pourtant, les gens ont peur d'allumer leurs radiateurs, tant les prix de l'énergie ont explosé. Je connais des gens, monsieur le ministre, qui ont déplacé leur télévision pour la mettre dans leur cuisine, pour ne chauffer qu'une seule pièce parce qu'ils n'ont plus les moyens de chauffer les autres. Pourtant, nous sommes en Belgique, un des pays les plus riches au monde. Nous connaissons une vague de froid; je ne vous apprend rien. Mais demain, monsieur le ministre, il y aura une vague de chaud, tellement les gens seront mobilisés à Bruxelles. Que diront ces gens? "Monsieur le ministre, bloquez les prix, ne bloquez pas les salaires".

Monsieur le ministre, sur ce sujet, je n'ai que deux questions pour vous.

La première est une question que beaucoup de gens se posent: qu'attend le gouvernement pour bloquer les prix de l'énergie? D'autres pays le font, pourquoi ne le faites-vous pas en Belgique?

La deuxième concerne la liberté de négocier. On parle de crise, mais ce n'est pas la crise pour tout le monde. Les grandes entreprises de ce pays ont doublé leurs bénéfices. Où vont ces bénéfices? Je vais vous le dire: chez les CEO des plus grandes entreprises de Belgique. Leur salaire a augmenté de 23 %. Il n'y a pas de plafond chez eux, alors que chez les ouvriers, il y en a un. Chez les CEO des entreprises, il n'y a pas de plafond. Mais pour les travailleurs, ceux qui créent cette richesse, ceux qui l'apportent, ce sera 0 %. C'est inacceptable!

Monsieur le ministre, je vous interpelle ici en tant qu'élus du PTB mais surtout en tant qu'ancien délégué syndical; des bruits de couloir disent que vous allez profiter des congés de Noël pour aller signer cet arrêté royal, pendant que les gens seront chez eux et fêteront Noël. Vous en profiterez pour aller signer cet arrêté royal.

Aujourd'hui, monsieur le ministre, vous êtes face à un dilemme: soit vous signez l'arrêté royal et vous bloquez les salaires à 0 % comme demandé par le patronat, soit (...)

La **présidente**: Merci, monsieur D'Amico. Votre temps de parole est écoulé. Je regrette, le compteur est impitoyable!

02.01 **Roberto D'Amico** (PVDA-PTB): De eerste koudeprik is een feit, maar door de hoge energieprijzen aarzelen de mensen om de verwarming aan te zetten. De koudegolf dreigt echter om te slaan in een golf van vakbondsprotesten om nogmaals van u te eisen dat u de prijzen blokkeert en niet de lonen. Zult u dat doen?

Mijn tweede vraag betreft de vrijheid om te onderhandelen. Men zegt dat we in een crisis verkeren, maar dat geldt niet voor iedereen. De grote bedrijven van dit land zagen hun winst verdubbelen. Naar verluidt zou u van de vakantieperiode gebruikmaken om het koninklijk besluit betreffende de loonblokkering te ondertekenen. Waarop wacht de regering om het voorbeeld te volgen van landen die de energieprijzen geblokkeerd hebben?

02.02 Sophie Thémont (PS): Madame la présidente, monsieur le ministre, demain, nous assisterons à une nouvelle déferlante de travailleurs, jeunes et plus âgés, dans les rues de la capitale. Elles et ils seront nombreux à braver le froid pour rappeler au monde politique la situation qu'ils vivent actuellement.

Sous les décorations de Noël, l'heure n'est pas à la trêve, monsieur le ministre. L'hiver social est chaud, et je ne vous apprends rien. Demain, ces femmes et ces hommes marcheront pour demander qu'on les soutienne davantage, qu'on les aide à payer leurs factures de gaz et d'électricité, à remplir leur réservoir de carburant mais aussi à remplir leur caddie au supermarché.

Sous le sapin, ce qu'ils voudraient, c'est être rassurés. L'Europe va-t-elle oui ou non plafonner les prix de l'énergie? Pouvons-nous oui ou non nous attendre à une réforme fiscale qui soit juste et équitable? Pourrions-nous oui ou non avoir un marché du travail qui ne pénalise pas mais qui soutienne les travailleurs, plutôt que de stigmatiser les demandeurs d'emploi? Les jeunes pourront-ils oui ou non disposer d'une pension leur permettant de vivre dignement?

Monsieur le ministre, le gouvernement est aux côtés des travailleurs, et nous le savons, mais la situation que nous traversons aujourd'hui est exceptionnelle et nécessite des mesures qui soient fortes et – enfin – structurelles. Nous savons que vous vous êtes battu, monsieur le ministre, pour maintenir l'indexation automatique des salaires. Nous savons aussi que votre collègue Karine Lalieux a relevé le montant de la pension minimale. Nous savons que vous vous battez pour plafonner le prix de l'énergie, et nous savons que vous tentez de forcer ENGIE à trouver une solution durable pour notre sécurité d'approvisionnement. Enfin, nous savons que vous tentez de trouver une solution fiscale qui soit socialement juste.

Dès lors, mes questions sont simples: que pouvons-nous attendre du sommet européen de ce jour en matière d'énergie et de ce gouvernement en matière sociale?

02.03 Pierre-Yves Dermagne, ministre: Madame la présidente, madame et monsieur les députés, je vous remercie de vos questions importantes, qui seront en partie relayées demain dans les rues de Bruxelles par le front commun syndical et les travailleurs – avec ou sans emploi – qui manifesteront. Comme vous le savez tous, cette manifestation aurait dû avoir lieu aujourd'hui, puisque la première revendication visait à faire bouger les lignes européennes pour obtenir un véritable contrôle et un blocage des prix de l'énergie.

Vous savez également que ce combat a été mené par la Belgique – par l'entremise de son gouvernement et, plus particulièrement, de son premier ministre et de sa ministre de l'Énergie – depuis le mois de février au sein des institutions européennes. À force d'entêtement et de détermination, nous sommes parvenus à faire évoluer ce débat. Bien entendu, rien n'est encore acquis. Je ne vous ferai pas de promesses, madame Thémont, quant à l'issue de ce sommet européen. Des positions restent encore relativement éloignées entre États membres devant cette question du plafonnement et du blocage des prix de l'énergie. En tout cas, c'est là – au plan européen – que doit se tenir ce débat. C'est là, pas très loin d'ici, que les décisions doivent être prises pour que nous puissions obtenir ce blocage et ce contrôle des prix de

02.02 Sophie Thémont (PS): Morgen zal er een nieuwe betoging door Brussel trekken om de politieke wereld te herinneren aan de moeilijke tijden die onze burgers doormaken. Mannen en vrouwen zullen de kou trotseren om te vragen dat men hen zou helpen om hun gas- en elektriciteitsrekeningen te betalen, om brandstof te tanken en om boodschappen te doen.

Ze willen gerustgesteld worden. Zal Europa de energieprijzen aan banden leggen? Komt er een eerlijke en billijke belastinghervorming? Kan de arbeidsmarkt de werknemers ondersteunen in plaats van werklozen te stigmatiseren? Zullen we later een fatsoenlijk pensioen krijgen?

Wat kunnen we van de Europese top inzake energie verwachten? Wat kunnen we van deze regering op sociaal vlak verhoppen?

02.03 Minister Pierre-Yves Dermagne: Het gemeenschappelijk vakbondsfrent betoogt voor de invoering van een Europees prijsplafond voor energie. België ijvert daar sinds februari voor in de Europese instellingen en heeft het debat een nieuwe impuls gegeven. De lidstaten zitten echter nog altijd niet op één lijn, terwijl de beslissingen op het Europese niveau genomen moeten worden.

Wij zijn een klein land met een open economie en zonder veel natuurlijke rijkdommen, en zijn daarom afhankelijk van de invoer van biobrandstoffen. In de toekomst zullen we infrastructuur voor hernieuwbare energie moeten uitbouwen en onze energiebevoorrading

l'énergie.

Je ne reviendrai pas sur le fait que nous sommes un pays de petite taille, à l'économie ouverte, sans ressources énergétiques naturelles importantes et que, par conséquent, nous dépendons des biocarburants que nous importons encore aujourd'hui en grande quantité. Demain, il faudra évidemment continuer à construire et développer des infrastructures énergétiques renouvelables et à garantir l'approvisionnement énergétique de notre pays, à la fois pour les citoyens et pour nos entreprises. Voilà le nœud du combat des prochaines heures et semaines.

Bien entendu, les questions relatives au pouvoir d'achat ou, devrait-on dire, au pouvoir de vivre, sont aussi particulièrement importantes. Elles sont liées à celle de l'explosion du coût de l'énergie dans un contexte particulier, qui rend difficiles les négociations entre partenaires sociaux. En effet, le climat socio-économique est incertain et fort asymétrique sur le plan de la santé et du résultat des entreprises, puisque de nombreux indépendants et PME éprouvent de grandes difficultés, tandis que d'autres – et nous devons nous en réjouir – continuent d'enregistrer des bénéfices.

Je n'ai jamais caché non plus à cette tribune ou à l'extérieur qu'il s'agissait d'un cadre de négociation difficile de par la loi de 1996, telle qu'elle a été modifiée, puisqu'elle ne tient pas compte aujourd'hui des différences et de l'asymétrie entre les secteurs et les entreprises, celles qui vont bien et celles qui vont mal et qui rencontrent des difficultés. C'est la raison pour laquelle nous avons fait une proposition de compromis aux partenaires sociaux avec la volonté de maintenir l'indexation automatique des salaires.

La première chose à communiquer aux travailleuses et aux travailleurs de ce pays, c'est que, sous le sapin de Noël, il y aura le maintien de l'indexation automatique des salaires et des allocations avec, au 1er janvier 2023, l'indexation de plus de 800 000 travailleurs. Enfin! C'était important. L'essentiel était de garantir cette indexation automatique des salaires et des allocations, ce pour quoi se battent les représentants des travailleurs dans d'autres pays. Le débat a lieu quotidiennement en France, en Italie, aux Pays-Bas pour ne citer que ceux-là.

La deuxième chose à faire, c'est veiller à ce que les enveloppes bien-être permettent l'augmentation des plus basses allocations, (pensions, allocations de remplacement pour les personnes porteuses de handicap, allocations de chômage, etc.). Ces allocations vont également augmenter, puisque, à côté d'un arrêté qui serait signé, il y en aura bien entendu d'autres car la politique, monsieur D'Amico, n'est pas un choix. C'est trop facile de dire: "Ne signez pas celui-ci mais signez celui-là!" La politique, c'est faire des compromis. C'est prendre ses responsabilités. Dans un contexte compliqué, garantir le maintien de l'indexation, garantir l'utilisation et le versement à 100 % des enveloppes bien-être, cela me semble être un compromis acceptable et défendable.

02.04 Roberto D'Amico (PVDA-PTB): Madame la présidente, j'avais demandé deux secondes. Vous ne me les avez pas données. Vous avez donné vingt secondes au ministre. Chacun ses choix. Ma question n'était-elle pas intéressante?

moeten verzekeren.

De vragen over de koopkracht hangen samen met de explosieve stijging van de energiekosten. Dat bemoeilijkt de onderhandelingen tussen de sociale partners, temeer daar het sociaal-economische klimaat onzeker is en de bedrijfsresultaten sterk verschillen tussen bedrijven onderling.

De wet van 1996 maakt het kader voor de onderhandelingen ook complex omdat er geen rekening in wordt gehouden met de verschillen tussen sectoren en ondernemingen. Daarom hebben we de sociale partners een compromisvoorstel voorgelegd. De automatische indexering van lonen en uitkeringen wordt behouden en de welvaartsenveloppe wordt volledig gebruikt, zodat de laagste uitkeringen verhoogd kunnen worden.

Politiek, mijnheer D'Amico, is geen keuze maar een kwestie van compromissen. Het is gemakkelijk om te zeggen: "Onderteken niet dit koninklijk besluit, maar wel dat!" In moeilijke omstandigheden nemen we onze verantwoordelijkheid op en stellen we een aanvaardbaar en verdedigbaar compromis voor.

02.04 Roberto D'Amico (PVDA-PTB): Ga de werknemers maar eens vertellen dat het behoud van de automatische indexering van de

Monsieur le ministre, vous me parlez de l'index. Je me demande si vous vous êtes déjà rendu dans des entreprises, pour discuter avec les gens. Moi, quand j'étais délégué et que je leur parlais de l'index, ils me disaient: "Il ne manquerait plus que ça, qu'on fasse sauter l'index."

L'indexation n'est pas une augmentation de salaire. L'indexation ne répond pas à toutes les augmentations. Le carburant ne rentre même pas dans le calcul de l'index. Je vous invite à aller dans les entreprises et à dire que c'est une victoire. Vous verrez bien! En tant qu'ancien délégué, j'en ramassais quand je disais cela!

Vous parlez d'une prime. Il faut dire que c'est un *one shot*. Si c'est la même chose que la dernière fois, c'est l'équivalent de 12 euros par mois. Et pour qui? Pour la moitié des ouvriers. Ce que je lis encore dans la presse, c'est que cette fois, 80 % des patrons se sont exprimés en disant qu'ils ne donneront pas cette prime. C'est cela, la prime que vous allez négocier? C'est imbuvable! Demain, quand nous irons présenter cela aux travailleurs, ils vous diront que c'est imbuvable.

Pour une fois, monsieur le ministre, nous vous demandons (...)

02.05 Sophie Thémont (PS): Monsieur le ministre, malgré les pressions de la droite et du patronat, vous avez maintenu l'indexation automatique des salaires. Il faut peut-être le rappeler au PTB, le parti toujours au balcon! Qu'avez-vous fait, vous au PTB? Le salaire minimum, qui l'a obtenu? Ce sont les socialistes grâce au ministre. Ce gouvernement a permis une revalorisation historique de la pension minimum qui va revaloriser demain les femmes. Ce gouvernement soutient les Belges grâce, comme M. le ministre l'a dit, au tarif social mais aussi aux aides mensuelles obtenues pour les primes à l'énergie.

On ne peut toutefois pas non plus rester sans réponse aux appels à l'aide. Il est temps à présent de bloquer les prix de l'énergie, d'avancer sur une réforme fiscale qui favorisera les bas et les moyens salaires en priorité et on compte sur vous, monsieur le ministre, pour continuer à être aux côtés des travailleurs et des travailleuses.

*L'incident est clos.
Het incident is gesloten.*

03 Question de Guillaume Defossé à David Clarinval (VPM Classes moyennes, Indépendants, PME et Agriculture, Réformes instit. et Renouv. Démocratique) sur "La transparence et le registre des lobbies" (55003077P)

03 Vraag van Guillaume Defossé aan David Clarinval (VEM Middenstand, Zelfstandigen, Kmo's en Landbouw, Institutionele Hervormingen en Democratische vernieuwing) over "Transparantie en het lobbyregister" (55003077P)

03.01 Guillaume Defossé (Ecolo-Groen): Madame la présidente, monsieur le ministre, combien la voix d'un parlementaire coûte-t-elle? Combien le soutien politique d'un ministre coûte-t-il? Combien la trahison des valeurs démocratiques coûte-t-elle? Aujourd'hui, la population s'interroge.

Cela ne vous aura pas échappé: depuis une semaine, le Parlement européen fait face à un des plus gros scandales de corruption de ces dernières années. La vingtaine de perquisitions, les quatre personnes en détention préventive dont une vice-présidente de l'assemblée et la

lonen een overwinning is... De indexering is immers geen loonsverhoging en omvat zelfs niet alle prijsverhogingen. Er wordt bijvoorbeeld geen rekening gehouden met de brandstofprijzen.

U gewaagt van een premie, maar die is eenmalig en vorig jaar bedroeg ze 12 euro per maand en heeft slechts de helft van de arbeiders een premie ontvangen. Vandaag zegt 80 % van de bedrijfsleiders dat ze die premie niet zullen uitkeren. Uw voorstel is onaanvaardbaar! U mag dat koninklijk besluit waarbij de loonsverhogingen op 0 % geblokkeerd worden, niet ondertekenen!

02.05 Sophie Thémont (PS): We moeten de PVDA, de partij die eeuwig aan de zijlijn staat, eraan herinneren dat u ondanks de druk van rechts en de werkgevers de automatische loonindexering gehandhaafd hebt. De socialisten hebben het minimumloon, de historische herwaardering van het minimumpensioen, de uitbreiding van het sociaal tarief en de energieprijzen verkregen. Het is echter hoog tijd om de energieprijzen te bevriezen en werk te maken van een belastinghervorming ten gunste van de lage en de middeninkomens.

03.01 Guillaume Defossé (Ecolo-Groen): Het Europees Parlement is verwickeld in een van de grootste corruptieschandalen van de afgelopen jaren. Er zijn een twintigtal huiszoeken verricht, vier personen, onder wie een vicevoorzitter, zitten in voorhechtenis en er zijn honderdduizenden euro's in beslag genomen – daaruit blijkt wel dat er

saisie de centaines de milliers d'euros ont démontré les carences inacceptables en matière de transparence, au cœur même de la démocratie européenne.

L'affaire est toujours en cours et il est trop tôt pour tirer des conclusions. Mais comment est-il possible que deux États, à savoir le Qatar et le Maroc, semblent pouvoir décider de s'acheter des parlementaires européens, de s'acheter leur soutien, voire plus? C'est à nouveau le retour des vieilles pratiques écoeurantes et, pour tout vrai démocrate, le retour de l'incompréhension et de la colère. C'est pour tous les mandataires honnêtes et intègres – qui sont, selon moi, majoritaires – une salissure de plus qui va entacher leur crédibilité aux yeux de la population. C'est vrai au niveau européen pour lequel vous n'êtes évidemment pas compétent. Mais c'est vrai aussi au niveau belge.

Aujourd'hui, les règles belges en matière de registre des lobbies et de transparence sont moins sévères que les règles européennes elles-mêmes manifestement insuffisantes. C'est la raison pour laquelle mon groupe s'était battu pour que, dans l'accord de gouvernement, il soit prévu d'évaluer le registre des lobbies de la Chambre et d'élargir son application au gouvernement et aux cabinets. C'est d'ailleurs une demande insistante du Groupe d'États contre la corruption (GRECO) et du dernier rapport sur l'État de droit en Europe.

L'actualité ne peut que nous montrer une fois de plus qu'il y a urgence. Mais, lors de la discussion sur la note de politique générale, avec Mme Verlinden, vous nous avez répondu que les discussions n'avaient pas encore permis de dégager un consensus sur le sujet.

Monsieur le ministre, au vu des derniers événements, êtes-vous favorable à la création d'un registre de transparence unique pour le gouvernement, la Chambre et le Sénat? Pensez-vous qu'il devrait être obligatoire pour les lobbyistes de s'y inscrire, au risque sinon de voir sa portée réduite à néant? Faudrait-il, selon vous, imposer des sanctions à ceux qui ne respecteraient pas les règles du registre?

03.02 David Clarinval, ministre: Madame la présidente, monsieur le député, chers collègues, il n'est pas nécessaire de disposer d'un registre des lobbies ou de transparence pour savoir qu'il ne faut pas accepter des malles remplies d'argent ou des cadeaux de grande valeur. C'est d'abord une question de déontologie et d'intégrité individuelle, me semble-t-il.

Cependant, vous m'interpellez sur la question du registre des lobbies. Vous n'ignorez pas qu'en vertu de l'accord de gouvernement, nous devons répondre au rapport du GRECO et que, en ce qui concerne le registre des lobbies, le gouvernement a attendu d'avoir les résultats de l'évaluation qui devait être faite à la Chambre de son propre registre des lobbies.

Comme nous l'avons indiqué avec Mme Verlinden lors du débat en commission, un registre de transparence sera proposé au gouvernement. Ce registre des lobbies visera les membres du gouvernement, mais aussi les membres des cabinets et nécessite évidemment une base juridique, notamment pour ce qui concerne des aspects tels que la vie privée. Le Conseil d'État vient récemment de nous le rappeler.

sprake is van onaanvaardbare tekortkomingen in het hart van de Europese democratie.

Het is nog te vroeg om conclusies te trekken, maar hoe is het mogelijk dat Qatar en Marokko kunnen beslissen om de steun van Europarlementariërs te kopen? Die oude, weezinwekkende praktijken zullen de geloofwaardigheid van de eerlijke en integere parlementsleden op het Europese niveau aantasten, maar ook op het Belgische niveau, waar de regels inzake lobbying en transparantie minder streng zijn. Mijn fractie heeft er alles aan gedaan om ervoor te zorgen dat er in het regeerakkoord opgenomen zou worden dat het lobbyregister van de Kamer geëvalueerd zou worden en dat de toepassing ervan uitgebreid zou worden tot de regering en de kabinetten. Tijdens de bespreking van de algemene beleidsnota met mevrouw Verlinden hebt u aangegeven dat er daarover geen enkele consensus bestond.

Bent u voorstander van de invoering van een enkel register voor de regering, de Kamer en de Senaat? Zouden de lobbyisten verplicht worden zich in te schrijven in het register? Zouden degenen die de regels van het register niet naleven, sancties opgelegd krijgen?

03.02 Minister David Clarinval: Je hebt geen lobbyregister nodig om te weten dat je geen aktetassen vol geld moet aannemen! In het regeerakkoord werd afgesproken dat er op het verslag van de GRECO met betrekking tot het lobbyregister gereageerd zou worden, maar we wachten de resultaten van de evaluatie van het lobbyregister van de Kamer af. We zullen een transparantieregister voor regerings- en kabinetsleden voorstellen, maar dat heeft een wettelijke grondslag nodig, vooral wat de bescherming van de persoonlijke levenssfeer betreft.

Sinds de wet van 2014 staat een

Pour cette raison, je vous confirme que le gouvernement prendra l'initiative de mettre en place ce registre de transparence.

Depuis l'entrée en vigueur de la loi de 2014, il existe la Commission fédérale de déontologie, qui assiste le Parlement et le gouvernement en Belgique. Elle édicte notamment un code de déontologie qui énonce les règles applicables aux conflits d'intérêts. Depuis 2014, nous disposons également d'une commission de déontologie, qui porte non seulement sur les élus mais aussi sur les directeurs de cabinet et sur les membres de l'administration.

Par ailleurs, la loi relative aux lanceurs d'alerte a été transposée. Un avant-projet de loi relatif à la publicité de l'administration a également été approuvé, et je vous confirme qu'il existe un avant-projet d'arrêté relatif à la transposition en droit belge des obligations en matière de respect de l'intégrité pour les fonctionnaires fédéraux. Comme vous le voyez, nous avançons sur ces différents éléments, et les textes seront rapidement approuvés.

03.03 Guillaume Defossé (Ecolo-Groen): Merci, monsieur le ministre, pour votre réponse, qui en réalité rappelle les règles déjà existantes. Toutefois, la démocratie ne peut survivre sans éthique et sans respect de l'État de droit. La population ne peut plus y croire si elle estime que les mandataires sont corruptibles et qu'il n'y a pas de volonté politique de lutter toujours plus contre l'opacité. Comment pourrions-nous le lui reprocher?

Aujourd'hui, nous devons – vous devez – accélérer l'action politique pour lutter contre les trafics d'influence et contre la corruption. Prenons exemple sur nos voisins: un registre de transparence obligatoire existe depuis cette année en Allemagne. Il en existe également un en France, en Autriche, en Irlande ou encore au Royaume-Uni. Mon groupe a déposé une proposition de loi il y a plusieurs mois. Avançons enfin sur ce point mais, de manière plus large, interrogeons-nous sur ce qui n'est pas encadré aujourd'hui. Ainsi, peut-on, comme mandataire, accepter un voyage tous frais payés et au programme entièrement contrôlé par un État qui veut nous convaincre d'avoir une voix plus favorable à son égard dans notre action politique?

La Commission de déontologie doit trancher, à la demande de mon collègue Samuel Cogolati, mais, pour nous, la réponse est évidente.

*L'incident est clos.
Het incident is gesloten.*

04 Question de Emmanuel Burton à Georges Gilkinet (VPM Mobilité) sur "Le plan grand froid au sein de la SNCB" (55003076P)

04 Vraag van Emmanuel Burton aan Georges Gilkinet (VEM Mobiliteit) over "Het winterplan van de NMBS" (55003076P)

04.01 Emmanuel Burton (MR): Merci madame la présidente. Monsieur le vice-premier ministre, les températures polaires qu'on a connues ces derniers jours ont provoqué une pagaille sur le rail avec des trains supprimés et des retards, mais ce froid constitue aussi un gros problème parce que c'est un danger pour les personnes les plus vulnérables de notre société et pour nos concitoyens qui n'ont pas un toit

deontologische commissie het Parlement en de regering bij. De bevoegdheid van deze commissie behelst de verkozen parlementsleden, de kabinetschefs en leden van de administratie. De door de commissie opgestelde deontologische code bevat onder meer richtlijnen inzake belangenconflicten.

Voorts werd de klokkenluidersrichtlijn naar Belgisch recht omgezet, werd er een voorontwerp van wet inzake de openbaarheid van bestuur goedgekeurd en zullen de Europese verplichtingen inzake de eerbiediging van de integriteit van federale ambtenaren naar Belgisch recht omgezet worden in een voorontwerp van besluit.

03.03 Guillaume Defossé (Ecolo-Groen): U herhaalt wat de regels zijn, maar democratie vereist ethiek en respect voor de rechtsstaat. De bevolking kan daar niet meer in geloven als ze van oordeel is dat mandatarissen omkoopbaar zijn. We moeten de strijd tegen omkoping en corruptie opvoeren. Mijn fractie heeft maanden geleden een wetsvoorstel ingediend. We moeten regelen wat nog niet geregeld is. Kan een mandataris bijvoorbeeld een reis accepteren waarbij alle kosten betaald worden en waarvan het programma gecontroleerd wordt door de staat die de politieke steun van die mandataris wil verkrijgen? Wat ons betreft, is het antwoord op die vraag duidelijk!

04.01 Emmanuel Burton (MR): De koude van de jongste dagen brengt daklozen in gevaar. In 2021 heeft de NMBS tijdens verschillende ijskoude nachten meerdere

pour passer la nuit, avec parfois des risques pour leur intégrité physique et pour leur vie.

À ce titre, les nombreuses gares du pays sont parfois le seul endroit où il y a un peu de chaleur pendant la nuit et qui permettent en tout cas à ces sans-abri de se réfugier de façon à être protégés de ces températures négatives. En 2021, lors de plusieurs nuits de grand froid, la SNCB avait laissé un certain nombre de gares ouvertes pour ceux qui ne trouvaient pas d'hébergement.

Mes questions dans ce cadre sont les suivantes: quelle est votre stratégie concernant les ouvertures de gares durant la nuit pour cet hiver? Disposez-vous d'un plan grand froid concernant la SNCB et l'accueil des plus vulnérables d'entre nous?

Je sais qu'une ASBL – je pense qu'il s'agit de Bruss'Help – a demandé à la SNCB de garder ouvertes les gares de Bruxelles Nord et Bruxelles Midi. Avez-vous été sensible à cette demande? Enfin, quel est le rôle qui sera joué par les agents de Securail concernant l'accueil des sans-abri durant cet hiver?

04.02 Georges Gilkinet, ministre: Merci madame la présidente, merci monsieur Burton pour votre question. La nuit passée, il a fait -7°C à Bruxelles, monsieur Burton, et des personnes ont dormi dehors. Je suis heureux de voir que, tout comme moi, vous trouvez cela insupportable et inacceptable.

Des personnes qui sont ici en Belgique – quel que soit leur statut, mais notamment celles qui demandent l'asile – doivent recevoir l'accueil auquel elles ont droit. Je suis très clair ici à la tribune de la Chambre, comme je le suis au gouvernement.

Des solutions doivent être trouvées par rapport à cette situation et elles sont possibles. Tout le monde doit faire un effort, y compris évidemment la SNCB. À Bruxelles ou ailleurs, les gares sont des lieux où les personnes sans abri peuvent trouver refuge le jour ou la nuit, particulièrement dans les grandes villes.

Elles y sont les bienvenues. Les agents de Securail ont pour consigne de faire preuve de la souplesse nécessaire, de les orienter, de leur permettre de rester, notamment à la gare du Midi pendant la nuit, et ça continuera, parce que la SNCB est une entreprise citoyenne comme elle le prouve chaque jour.

Elle l'a déjà prouvé pour l'accueil des réfugiés ukrainiens. Je l'y encourage en tant que ministre de tutelle, je lui en suis gré et j'espère que nous pourrions encore faire davantage.

Mais ne renversons pas les rôles, monsieur Burton. Vous conviendrez avec moi que ce n'est pas le premier métier de notre entreprise de chemin de fer. Vous conviendrez avec moi que d'autres, au sein du gouvernement, ont aussi une responsabilité en la matière. Le secrétaire d'État à la Régie des Bâtiments, la ministre de la Défense et puis il y a aussi celle qui a au premier chef la responsabilité dans ce dossier, la secrétaire d'État en charge de la Migration qui a, en la matière, une obligation de moyens et surtout de résultats.

Personne ne peut dormir dehors en Belgique en 2022, surtout pas

stations opengelaten zodat er mensen konden slapen. Dit zijn soms de enige plaatsen waar het een beetje warm is.

Wat is uw strategie met betrekking tot het openstellen van stations tijdens de komende winters nachten? Beschikt u over een koudeplan voor de NMBS en de opvang van de meest kwetsbaren? Welke rol zullen de agenten van Securail bij de opvang van daklozen spelen?

04.02 Minister Georges Gilkinet: Vannacht hebben er mensen bij -7°C buiten geslapen. Dat is onaanvaardbaar. Die mensen, onder wie asielzoekers, moeten worden opgevangen. De stations zijn plaatsen waar daklozen kunnen schuilen en het personeel van Securail wordt opgedragen zich soepel op te stellen en hen te begeleiden. Zoals de NMBS bij de opvang van Oekraïense vluchtelingen bewezen heeft, is ze een onderneming met maatschappelijke verantwoordelijkheidszin.

U zult het er echter mee eens zijn dat dit niet haar eerste taak is. Anderen in de regering hebben in dezen een verantwoordelijkheid: de staatssecretaris voor de Regie der Gebouwen, de minister van Defensie en, in de eerste plaats, de staatssecretaris voor Migratie. Ik neem nota van uw steun, waar ik blij om ben.

quand il fait -7°C . Je note que nous pourrions également compter sur votre soutien dans ce dossier, c'est un élément positif que je souligne et dont je me réjouis.

04.03 Emmanuel Burton (MR): Merci monsieur le vice-premier ministre pour votre réponse mais, de manière factuelle, ma question portait sur la position de la SNCB qui, évidemment, a un rôle de service public pour le transport des personnes mais a aussi un rôle social à jouer par rapport aux plus précarisés d'entre nous. J'insiste sur le fait que, en tout cas au sein du MR, nous sommes favorables à l'ouverture de toutes les gares du pays de façon à accueillir les personnes qui sont dans des situations précaires et difficiles, surtout par les températures que nous connaissons actuellement. Je vous remercie.

04.03 Emmanuel Burton (MR): De NMBS vervult een rol op het stuk van het openbaar vervoer, maar ook een sociale rol jegens de minstbesteden. Bij de MR zijn we voorstander van de openstelling van alle stations om hen op te vangen, zeker bij deze winterse temperaturen.

*L'incident est clos.
Het incident is gesloten.*

05 Questions jointes de

- **Khalil Aouasti à Georges Gilkinet (VPM Mobilité) sur "Le survol de Bruxelles" (55003081P)**
- **Florence Reuter à Georges Gilkinet (VPM Mobilité) sur "Le survol de Bruxelles et de la périphérie" (55003090P)**

05 Samengevoegde vragen van

- **Khalil Aouasti aan Georges Gilkinet (VEM Mobiliteit) over "De vluchten boven Brussel" (55003081P)**
- **Florence Reuter aan Georges Gilkinet (VEM Mobiliteit) over "De vluchten boven Brussel en boven de Brusselse Rand" (55003090P)**

05.01 Khalil Aouasti (PS): Monsieur le ministre, comme des centaines de milliers de Bruxellois, j'habite le nord-ouest de Bruxelles, une des zones les plus densément peuplées de cette Région. Si, parfois, le ciel est sans nuage, le ciel est rarement sans avions. Si certains jeux d'enfants dans les parcs le week-end sont d'attraper ces avions qui volent si bas, c'est un enfer quotidien pour de nombreux citoyens, même la nuit et le week-end.

05.01 Khalil Aouasti (PS): Het luchtruim boven het noordwesten van Brussel wordt constant doorkruist door vliegtuigen, die erg veel hinder veroorzaken, zelfs 's nachts en tijdens het weekend. De bewoners vragen zich af wat wij ondernemen om die geluidshinder, waar zij al veel te lang onder gebukt gaan, te doen ophouden.

La nuit, que font les Bruxellois dans cette zone densément peuplée? Ils essaient de dormir, tant bien que mal. Ils réfléchissent, avec vous ou des associations, à des solutions. Ils s'interrogent sur notre action pour mettre fin à ces nuisances incessantes qui durent depuis de trop nombreuses années.

Er is sprake van een vernieuwing van de milieuvergunning tegen 2024, hetgeen enkel mogelijk is op voorwaarde dat de geluidsnormen in acht genomen worden. In uw beleidsnota en in de pers zegt u dat u stappen voorwaarts wil zetten. Het zal echter moeilijk zijn om die normen tegen 2024 na te leven!

Les nuisances sonores liées à l'activité de Bruxelles-National perdurent. À ce jour, il semblerait qu'il n'y ait pas de réelle perspective. Il est question du renouvellement d'un permis d'environnement à l'horizon 2024, dont on sait que l'article 35 conditionne ce renouvellement au respect des normes de bruit. Nous n'y sommes pas!

Hoe zit het met de eis van de betrokken partijen om een periode met een nachtelijk vliegverbod in te voeren, tijdens welke er dus geen vliegbewegingen mogen plaatsvinden (tenzij in noodgevallen)? Waarom zou de voorkeur gegeven worden aan een systeem van heffingen, waarvan de hoogte afhankelijk is van de door de vliegtuigen

Dans votre récente note d'orientation et dans vos déclarations à la presse, je constate que vous souhaitez avancer sur des actions. Mais il semble que ces actions ne permettront pas de respecter à cet horizon les normes qui nous sont édictées.

Monsieur le ministre, qu'en est-il de la demande de toutes les parties d'instaurer une nuit aérienne entre 22 h 00 et 07 h 00 durant laquelle aucun mouvement aérien – sauf urgence – ne peut se faire au départ et à l'arrivée de l'aéroport?

Pourquoi préférer un système de redevance modulé en fonction de la charge acoustique des avions plutôt que d'interdire à Brussels Airport les catégories d'avions les plus bruyantes?

Quelles sont les avancées et les solutions structurelles, comme la définition de nouvelles routes aériennes, qui sont préconisées?

05.02 Florence Reuter (MR): Monsieur le ministre, ce n'était pas prévu, mais M. Aouasti et moi-même serons complémentaires aujourd'hui puisqu'à la fois le nord de Bruxelles mais aussi l'est et le sud sont survolés de façon intempestive. C'est le cas pour l'est de Bruxelles, la périphérie et bien évidemment pour le Brabant wallon. Nous allons donc essayer d'avancer quelque peu. J'ai aussi attentivement lu votre note de politique générale. Il y a de belles intentions, même si le temps passe. Dans un tout petit peu plus d'un an, la législature sera terminée. Il va falloir avancer concrètement.

J'ai quand même repris des éléments. Ce n'est pas un mauvais jeu de mots, mais un vent favorable m'a fait parvenir une information que je n'ai trouvée ni sur la plate-forme ni en tant que parlementaire. Voici cette information: votre cabinet annonce la mise en place d'une nouvelle phase test, d'un essai de procédure d'accrochage des avions à 3 000 pieds au lieu de 2 000. Cette phase test devrait commencer au premier trimestre 2023, c'est-à-dire demain. Cela signifie en clair, des avions plus haut et plus longtemps. Cela va forcément soulager les riverains qui ne dorment plus. Je ne vais pas reprendre les questions de M. Aouasti mais je vais les compléter.

Ma question est très concrète: cette phase test aura-t-elle bien lieu, puisque cela a été confirmé dans un mail à un riverain? Va-t-elle effectivement commencer au premier trimestre 2023? Va-t-elle durer au minimum six mois? Si elle se révèle concluante, y aura-t-il bien un changement des normes?

J'ai encore une petite question par rapport aux résultats. Avez-vous déjà estimé quel soulagement cela pourrait apporter aux riverains? Le fait d'augmenter cet accrochage de 1 000 pieds va-t-il vraiment changer la vie des riverains? Voilà pour mes questions précises; j'en aurai d'autres en commission.

05.03 Georges Gilkinet, ministre: Madame la présidente, madame Reuter, monsieur Aouasti, je vous remercie de me permettre de faire le point en séance plénière sur ce dossier qu'on peut qualifier de complexe et d'extrêmement pénible pour les personnes survolées. On peut considérer que notre aéroport a un impact économique très fort, puisque c'est un employeur important dans le pays. On est face surtout à d'importants enjeux environnementaux à l'heure où nous devons diminuer nos émissions de CO₂ et soulager – c'est la question ici en l'occurrence – nos riverains des nuisances sonores.

C'est aussi un dossier qui est caractérisé par une grande sensibilité communautaire et aussi par un lourd contentieux judiciaire, l'État fédéral ayant été condamné à plusieurs reprises dans ce dossier, bien avant mon entrée en fonction. Ce n'est évidemment pas une raison pour rester les bras croisés ou pour mettre le dossier au frigo pour mieux le confier au suivant pour la prochaine législature. D'autres ont fait cela avant moi, madame Reuter.

C'est pour cette raison que j'ai mis en place une série d'actions. Vous

geproduceerde akoestische belasting, in plaats van de luidruchtigste vliegtuigen gewoonweg te verbieden? Welke structurele oplossingen worden er bepleit?

05.02 Florence Reuter (MR): Het noorden van Brussel wordt weliswaar geïmpact, maar het oosten en het zuiden evenzeer, net als de Brusselse Rand en Waals-Brabant. Uw beleidsnota bevat mooie intenties, maar deze regeerperiode loopt over iets meer dan een jaar af en er moet vooruitgang geboekt worden.

Naar verluidt – en dat is goed nieuws – zou er een nieuwe testfase plaatsvinden, namelijk een procedure waarbij de vliegtuigen hun landing op een hoogte van 3.000 voet inzetten in plaats van op 2.000 voet. Die fase, die in het eerste kwartaal van 2023 van start zou gaan, betekent dat de vliegtuigen langer hoger blijven vliegen, wat voor de buurtbewoners een verademing zal zijn.

Zal die testfase werkelijk plaatsvinden? Zal ze in het eerste kwartaal van 2023 van start gaan? Als de testfase vruchten afwerpt, zullen de normen dan gewijzigd worden? Hebt u berekend in welke mate de impact op de buurtbewoners daardoor verminderd wordt?

05.03 Minister Georges Gilkinet: Dit complexe dossier, waarbij er hinder veroorzaakt wordt voor de inwoners van de gebieden waarboven er gevlogen wordt, heeft een zeer aanzienlijke economische weerslag, aangezien de luchthaven een belangrijke werkgever is, en speelt een rol op het stuk van de milieu-uitdagingen, nu we onze CO₂-uitstoot moeten terugdringen. In dit communautair gevoelige dossier werd de federale Staat meermaals veroordeeld, geruime tijd voor mijn aantreden. Dat is echter geen reden om het dossier in de ijskast te zetten en de hete aardappel naar de volgende regering door te schuiven.

connaissiez la plate-forme de concertation à laquelle vous participez. C'est un groupe technique avec les compagnies aériennes, l'aéroport et le contrôleur. Une étude d'incidences, c'est un travail préparatoire et il est effectivement temps de délivrer. C'est ce que nous faisons d'ailleurs ces dernières semaines, avec le financement, comme vous l'avez souligné, d'expériences pilotes pour tester des techniques d'approche améliorées qui doivent permettre d'alléger la charge sonore sur les populations survolées en Wallonie, à Bruxelles mais ook in Vlaanderen. Het is ook belangrijk. C'est la décision du gouvernement du 2 décembre dernier. Nous finançons skeyes pour réaliser ces expériences pilotes. La technique est très simple: plus vite plus haut, plus longtemps plus haut. C'est physique, madame Reuter. Plus l'avion est haut dans le ciel, moins l'impact sonore est important pour les populations survolées.

J'en viens au deuxième élément, auquel M. Aouasti a fait référence. Vendredi passé, le 9 décembre, le gouvernement a adopté un système de redevances variables pour les compagnies aériennes en fonction du bruit des avions, de leur niveau de pollution, de l'heure et du jour et aussi de la distance qu'ils vont parcourir. Ce système concernera aussi les vols privés. C'est nouveau et j'insiste sur le caractère innovant de ce système. L'objectif est également d'encourager les compagnies aériennes à investir dans des appareils plus performants, de choisir des heures plus confortables pour arriver ou partir de Bruxelles, d'éloigner de l'aéroport les avions les plus bruyants de façon à ce qu'il ne devienne pas, comme je l'ai déjà dit, la poubelle sonore de l'Europe.

C'est une première dont je suis satisfait, sachant que ce dossier est enlisé depuis trente ans. Mais cela n'est évidemment pas fini. J'espère pouvoir aller plus loin sur la clarification des normes de vents, sur les règles applicables pour les *quota counts* (QC) des avions afin que les avions les plus bruyants ne puissent plus atterrir à Bruxelles, sur une loi de survol, qui figure d'ailleurs dans l'accord de gouvernement, qui apportera la clarté et la stabilité à tous les acteurs et une meilleure protection des personnes survolées. Cela figure à mon agenda d'ici 2024. Madame Reuter, la législature est loin d'être terminée. Mais pour ce faire, je devrai, évidemment, comme cela a été le cas pour d'autres dossiers, convaincre l'ensemble des membres du gouvernement. J'y suis parvenu pour la redevance variable.

Je me réjouis de pouvoir compter sur vos deux formations politiques et d'avoir votre soutien pour mener à bien cet objectif d'alléger les nuisances environnementales et sonores subies par les populations survolées – j'insiste – à Bruxelles, en Wallonie, mais aussi en Flandre. Il n'y a pas de raison de faire de distinction en la matière.

05.04 Khalil Aouasti (PS): Monsieur le vice-premier ministre, je vous remercie pour vos réponses.

Effectivement, les gens en ont assez que ce soit à Bruxelles, en Wallonie ou en Flandre. Ils veulent simplement que ces nuisances sonores s'arrêtent.

Ik heb een overlegplatform opgericht. Dat is een technische werkgroep met vertegenwoordigers van de luchtvaartmaatschappijen, de luchthaven en de luchtverkeersleider. Daarnaast heb ik een impactstudie besteld en het is hoog tijd om die af te ronden. We financieren pilootprojecten, die door skeyes uitgevoerd worden, waardoor de druk op de bevolking waarboven er gevlogen wordt in de drie gewesten verlicht zal worden. Het uitgangspunt is dat hoe hoger het vliegtuig vliegt, hoe minder groot de geluidshinder is.

Op 9 december heeft de regering een systeem goedgekeurd met variabele heffingen voor de luchtvaartmaatschappijen in functie van het geluidsniveau van de vliegtuigen, de vervuiling en de afstand die ze afleggen. Dat systeem zal ook voor privévluchten gelden. Het is de bedoeling om de luchtvaartmaatschappijen te stimuleren om in performantere toestellen te investeren, minder lastige tijdslots te kiezen om over Brussel te vliegen en de lawaaiigste vliegtuigen te bannen.

Ik hoop ook verder te gaan met de tarifiering van de windnormen, met de toepasselijke regels om de luidruchtigste vliegtuigen uit Brussel te weren, met een overvliegwet die duidelijkheid schept en een betere bescherming biedt aan de overvlogen mensen. Dit is mijn agenda tot 2024. Daartoe zal ik alle regeringsleden moeten overtuigen. Dat is me voor de variabele vergoeding gelukt.

Ik reken graag op uw steun om de milieu- en geluidsoverlast van de overvlogen burgers in alle gewesten te verlichten.

05.04 Khalil Aouasti (PS): Dat is goed, maar onvoldoende. Het zou doeltreffender zijn een stille nacht in te voeren en de zwaarste en oudste vliegtuigen te verbieden.

Comme vous l'avez également dit, des groupes de travail ont été mis en place. Il y a des études d'incidences. Des expériences pilotes sont financées. Mais c'est insuffisant. En effet, comme cela a déjà été indiqué, ce qui devrait fonctionner et ce qui serait le plus efficace, c'est l'installation de la nuit environnementale et l'interdiction définitive des avions les plus lourds et les plus anciens. Il est ici question de taille, de poids, de masse d'avion.

La mise en place d'une redevance variable constitue – je vous l'accorde – un premier pas. Toutefois, cela n'est pas suffisant. Faire monter des avions plus vite et plus haut, c'est également un premier pas. Mais ce n'est pas non plus suffisant. Il y a deux mesures phares, sur lesquelles il semblerait qu'il y ait un accord de l'ensemble des parties concernées, qui permettront véritablement d'apaiser les nuits et les week-ends des Bruxellois, des Wallons et des Flamands.

05.05 Florence Reuter (MR): Monsieur le ministre, je vous remercie.

Précédemment, vous m'aviez dit ne pas vouloir encommissionner le débat. Nous n'allons pas refaire le point sur la plate-forme, puisque, je le redis, c'est grâce à un riverain que j'ai eu une information. Ce n'est donc pas là qu'on apprend des choses.

J'ai lu votre note de politique générale. Toutes les mesures que vous annoncez forment effectivement une politique des petits pas. C'est déjà très bien. Ce sont des avancées, pas à pas. Mais ce n'est pas cela qui va régler la situation. On ne vous a pas attendu pour implémenter les *quick wins*, les fameuses petites mesures. Vos prédécesseurs les ont mises en œuvre. La CDO existait avant vous. Mais, preuve en est, cela n'a pas suffi.

Aujourd'hui, il ne s'agit pas d'opposer les Bruxellois aux Brabançons wallons et à ceux de la périphérie, ni d'ailleurs aux Flamands. Le but est d'essayer de soulager l'ensemble de la population.

C'est bien, la redevance sur les avions et les compagnies aériennes qui utilisent des avions bruyants. Mais c'est totalement insuffisant. Ce n'est pas cela qui va régler le problème.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

06 Samengevoegde vragen van

- Joris Vandenbroucke aan Vincent Van Peteghem (VEM Financiën, Coördinatie fraudebestrijding en Nationale Loterij) over "Het akkoord over de minimumbelasting voor de multinationals" (55003066P)
- Wouter Beke aan Vincent Van Peteghem (VEM Financiën, Coördinatie fraudebestrijding en Nationale Loterij) over "Het akkoord over de minimumbelasting" (55003082P)
- Dieter Vanbesien aan Vincent Van Peteghem (VEM Financiën, Coördinatie fraudebestrijding en Nationale Loterij) over "Het akkoord over een minimumbelasting" (55003087P)

06 Questions jointes de

- Joris Vandenbroucke à Vincent Van Peteghem (VPM Finances, Coordination lutte contre la fraude et Loterie Nationale) sur "L'accord relatif à l'imposition minimale des multinationales" (55003066P)
- Wouter Beke à Vincent Van Peteghem (VPM Finances, Coordination lutte contre la fraude et Loterie Nationale) sur "L'accord relatif à l'imposition minimale" (55003082P)
- Dieter Vanbesien à Vincent Van Peteghem (VPM Finances, Coordination lutte contre la fraude et Loterie Nationale) sur "L'accord sur une imposition minimale" (55003087P)

Een vergoeding invoeren en vliegtuigen hoger laten vliegen zal ook niet volstaan.

05.05 Florence Reuter (MR): U zei dat u het debat niet naar een commissie wil doorschuiven. Ik heb echter dankzij een omwonende informatie verkregen, niet dankzij het overlegplatform.

De minimaatregelen die u aankondigt, zijn weliswaar stappen voorwaarts, maar met dit beleid van quick wins zullen we het probleem niet oplossen. Sommige van die maatregelen, zoals de *continuous descent operations* (CDO), werden al door uw voorgangers genomen. Het komt er niet op aan de Brusselaars tegen de bewoners van de Brusselse Rand of tegen de Vlamingen op te zetten, maar de hele bevolking te ontlasten. De invoering van een heffing voor luidruchtige vliegtuigen is ontoereikend.

06.01 Joris Vandenbroucke (Vooruit): Mijnheer de minister, de afgelopen jaren werden wij geconfronteerd met verschillende crisissen. Telkens opnieuw hebben wij gezien dat er een recept is dat werkt om zo'n crisis beheersbaar te houden, namelijk solidariteit. Het is dankzij solidariteit dat wij tijdens de coronacrisis de mensen die hun werk verloren konden blijven ondersteunen, dat wij de bedrijven die moesten sluiten overeind hebben gehouden, dat wij konden investeren in ons zorgpersoneel. Het is ook dankzij solidariteit dat wij nu de energiefactuur van honderdduizenden gezinnen beheersbaar kunnen houden.

Solidariteit moet echter van twee kanten komen. Solidariteit betekent dat men zijn deel krijgt en zijn deel doet. Wij zien echter dat een aantal multinationals grote winsten maakt in ons land, maar die winsten vervolgens wegsluit naar belastingparadijzen. Zij krijgen hun deel maar weigeren hun bijdrage te leveren. Dat is voor ons, socialisten, nooit acceptabel geweest: ieder zijn deel is niets te veel. Daarom pleiten wij al jaren voor de invoering van een internationale minimumbelasting, want het is ook niet fair ten opzichte van de kleine zelfstandigen en kmo's hier die de volle pot betalen als de grote jongens hun miljoenen euro's kunnen parkeren in het buitenland.

Mijnheer de minister, u hebt niet gewacht op de sceptici en de populistische leiders in Oost-Europa. U hebt, met de ambitie die wij samen hadden afgesproken in het regeerakkoord, in de Europese Unie gestreden voor die internationale minimumbelasting en er is een doorbraak op til. Viktor Orban is geplooid, de Polen strubbelen nog tegen, maar zij moeten snel volgen.

Kunt u bevestigen dat er een internationale minimumbelasting komt in Europa? Wat is de timing daarvan en welke stappen moeten hiervoor nog worden gezet?

06.02 Wouter Beke (cd&v): Mijnheer de minister, de internationale minimumbelasting staat al lang hoog op de internationale agenda, op de agenda van de OESO, van de G20 en van Europa. Deze week konden wij vernemen dat er daar een doorbraak zou zijn. Dat is bijzonder belangrijk, want het kan niet dat bedrijven landen zoeken waar ze minder of geen belastingen moeten betalen.

Er is lang aan dit dossier gewerkt. Dit is al heel lang aan de orde in dit Parlement en ook in andere parlementen. (*Rumoer*) Ja, fiscale hervorming gaat over rechtvaardige fiscaliteit en dit gaat ook over rechtvaardige fiscaliteit. U roept, terwijl anderen doen.

Mijnheer de minister, u hebt samen met Frankrijk, Duitsland en Nederland het voortouw genomen om deze minimumbelasting er op Europees niveau door te duwen. Polen maakt echter nog een voorbehoud. Ik wil van u graag een laatste stand van zaken krijgen. Wanneer zal dat ingaan? Wanneer zal dat geïmplementeerd worden? Op welke manier zult u de consultaties ook in ons land organiseren, zodat wat in voorbereiding is ook effectief kan worden uitgevoerd?

06.03 Dieter Vanbesien (Ecolo-Groen): Mijnheer de minister, het zijn de donkerste dagen van het jaar. We worden allemaal geconfronteerd met moeilijke dossiers en het politieke debat verloopt op dit ogenblik eerder grimmig. Dan is er echter opeens goed politiek nieuws. Er is namelijk een akkoord om in heel Europa een minimumbelasting voor bedrijven te hanteren. Dat is historisch. De Europese landen zijn op dat

06.01 Joris Vandenbroucke (Vooruit): Ces dernières années, nous avons appris que les crises peuvent rester gérables grâce à la solidarité.

La solidarité doit toutefois être réciproque. Certaines multinationales réalisent d'importants bénéfices dans notre pays, mais les transfèrent ensuite vers des paradis fiscaux. Pour les socialistes, cette situation est inacceptable et nous plaçons depuis des années pour l'instauration d'une imposition minimale internationale. Cette situation n'est pas non plus équitable vis-à-vis des indépendants et des PME qui paient dûment leurs impôts. Conformément à l'accord de gouvernement, le ministre a plaidé à l'échelon de l'Union européenne pour cette imposition minimale internationale et une avancée décisive est imminente.

Une imposition minimale internationale sera-t-elle instaurée en Europe? Quel est le calendrier prévu? Quelles étapes doivent encore être franchies?

06.02 Wouter Beke (cd&v): Cela fait longtemps que l'impôt minimum mondial figure parmi les priorités d'organisations internationales de premier plan. Il semblerait que le dossier avance à présent, ce qui est très important car il vise une fiscalité équitable. Avec la France, l'Allemagne et les Pays-Bas, le ministre a soutenu ce dossier. La Pologne se montre encore réticente.

Quel est l'état de la situation? Comment le ministre organisera-t-il, dans notre pays, les consultations en vue de la mise en œuvre de cette mesure?

06.03 Dieter Vanbesien (Ecolo-Groen): Il existe un accord sur un impôt minimum pour les entreprises dans toute l'Europe. Les entreprises créent des emplois, des

vlak nog nooit zo ver gegaan.

Waarom is dat belangrijk? Er is een speciale relatie tussen bedrijven en de samenleving. Bedrijven zorgen voor jobs, bedrijven zorgen voor producten en diensten die wij nodig hebben en bedrijven zorgen voor welvaart. Bedrijven krijgen echter ook veel van de samenleving. Ze krijgen de kans om zich te ontwikkelen, ze krijgen ruimte op de markt om zich te bewegen en ze maken gebruik van publieke infrastructuur, zoals auto- en waterwegen en digitale netwerken.

Dat betekent dat bedrijven ook een maatschappelijke verantwoordelijkheid hebben. Daar durft het schoentje al eens te wringen. Een bedrijf probeert winsten te maximaliseren en taken te minimaliseren om zo veel mogelijk dividenden aan de aandeelhouder te kunnen uitkeren. Het is echter niet de aandeelhouder die voor de publieke infrastructuur zorgt, maar de samenleving. Daarom is een eerlijke bijdrage nodig.

Een bedrijf dat vandaag wereldwijd is georganiseerd, wordt geconfronteerd met een verzameling van landen die elkaar met gunstige belastingtarieven beconcurreren. Het is historisch dat we nu in heel Europa een minimumbelastingtarief zullen hanteren, en dat op een manier waardoor we de belastingparadijzen zullen kunnen aanpakken.

Mijnheer de minister, kunt u ons meer vertellen over hoe dit nu verder gaat? Wat is uw inschatting van de opbrengst hiervan voor de begroting?

06.04 Minister **Vincent Van Peteghem**: Geachte leden, ik kan niet ontkennen dat ik bijzonder tevreden ben over de stappen die de afgelopen dagen zijn genomen. Na intensief overleg, waar we zelf ook mee onze schouders onder hebben gezet, hebben we in de Europese Unie eindelijk een momentum genomen om ervoor te zorgen dat er een akkoord is voor de omzetting van Pijler 2, die globale minimumbelasting van 15 % op multinationals.

Mijnheer Vanbesien, u hebt het woord historisch gebruikt. We moeten altijd opletten dat we dat woord niet te veel gebruiken, maar het is inderdaad historisch dat dit kan gebeuren. Dit had tien jaar geleden nooit kunnen plaatsvinden. Vandaag is er in de Europese Unie een akkoord om dit waar te maken.

Mijnheer Vandenbroucke, u hebt gelijk. Polen heeft nog wat studietijd gevraagd en heeft het finale akkoord nog niet gegeven, maar ik heb er goede hoop op dat Polen in de marge van de Europese Raad die vandaag in Brussel plaatsvindt ook deze reserve zal kunnen loslaten. Het zou de constructieve houding bevestigen die het de afgelopen maanden heeft aangenomen.

Deze beslissing is in veel opzichten van groot maatschappelijk belang. Dit gaat immers over eerlijke fiscaliteit. U weet dat dit een absoluut speerpunt van mijn beleid is. Eerlijk omdat op deze manier de belastingparadijzen mee aan banden worden gelegd, maar ook eerlijk omdat de fiscale discriminatie tussen kmo's en multinationals op deze manier kan worden aangepakt. Dat is een bijzonder goede zaak.

De opbrengst van de minimumbelasting moet nog worden berekend, mijnheer Vanbesien, en zal natuurlijk ook afhangen van de technische vertaling ervan in de wetgeving. Qua grootteorde spreken wij toch van

produits, des services et de la prospérité. Elles ont, par ailleurs, la possibilité de se développer et ont accès à des infrastructures.

C'est pourquoi une contribution équitable est nécessaire de la part des entreprises, parce qu'elles sont également investies d'une responsabilité sociétale. Une entreprise mondialement active doit à présent opérer dans des pays qui se concurrencent à coups de taux d'imposition favorables. Ce taux d'imposition minimal est historique et constitue également un outil de lutte contre les paradis fiscaux. Comment ce dossier va-t-il évoluer et que rapportera cette mesure à notre budget?

06.04 **Vincent Van Peteghem**, ministre: Je me réjouis vivement des progrès enregistrés ces derniers jours. À l'issue d'une concertation intense, l'UE est proche d'un accord historique sur une imposition minimale globale des multinationales à hauteur de 15 %. J'ai bon espoir qu'en marge du Conseil européen d'aujourd'hui, la Pologne abandonne sa réserve.

Cette décision porte sur la fiscalité équitable, l'un des fers de lance de ma politique. Elle permet de lutter contre les paradis fiscaux et de s'attaquer ainsi à la discrimination fiscale entre les PME et les multinationales.

Les recettes de l'impôt minimal doivent encore être calculées, mais elles s'élèveront à plusieurs centaines de millions d'euros par an. Nous visons une instauration de l'impôt minimal d'ici au 1er janvier 2024. En tout cas, le SPF Finances se tient prêt: rien ne barre la route à une transposition rapide et rigoureuse de la réglementation européenne dans le droit belge, ce qui

honderden miljoenen euro's per jaar.

Daarom is het van belang dat wij snel schakelen. De bedoeling is om de minimumbelasting in te voeren tegen 1 januari 2024, zoals wij ook internationaal hebben afgesproken. De FOD Financiën is in ieder geval klaar. Niets staat in de weg om een snelle en stipte omzetting van de Europese regelgeving in Belgisch recht waar te maken.

Uiteraard zullen wij daarvoor, zoals steeds, in overleg gaan met experten en alle betrokken organisaties, mijnheer Beke.

06.05 Joris Vandenbroucke (Vooruit): Mijnheer de minister, ik dank u voor het goede nieuws dat de internationale minimumbelasting voor multinationals er eindelijk zal komen.

Als er één ding duidelijk is geworden in dit dossier, is het wel dat extreemrechts niet aan de kant van de gewone mensen staat. Het is geen toeval dat het de rechts-populist Orban in Hongarije en de rechts-conservatieve regering in Polen zijn die op de rem staan, daarin gesteund door het Vlaams Belang. Extreemrechts vindt het blijkbaar maar normaal dat de gewone mensen, de kleine zelfstandigen en de kmo's moeten opdraaien voor de hebzucht van multinationals. Dat zal niet het geval zijn met Vooruit. Wij blijven, samen met u en met de regering, strijden voor meer fiscale rechtvaardigheid, in ons land en op internationaal vlak.

06.06 Wouter Beke (cd&v): Mijnheer de minister, u hebt gesproken over eerlijke fiscaliteit en dat is de kern van de zaak. Als burgers belastingen betalen, als kmo's belastingen betalen, dan wringt het natuurlijk enorm als grote, internationale multinationals hun belastingen niet betalen. Dan is het goed dat er over de grenzen heen, letterlijk en figuurlijk, akkoorden worden gesloten om ervoor te zorgen dat die internationale bedrijven ook hun 15 % belasting betalen, dat die *race to the bottom* stopt, dat die concurrentie tussen landen stopt en dat we op die manier de grote maatschappelijke uitdagingen waar we voor staan samen aankunnen en samen kunnen financieren. Ik wens u veel succes.

06.07 Dieter Vanbesien (Ecolo-Groen): Mijnheer de minister, dit is inderdaad goed nieuws. Ik voorspel wel dat de volgende stap zal zijn dat de grote lobbymachines zich op gang zullen trekken. Ze zullen op alle politieke niveaus aankloppen om duidelijk te maken dat hun sector zal verdwijnen door deze maatregel, dat de concurrentiekracht van ons land zal verdwijnen door deze maatregel, dat hun bedrijven zullen wegtrekken uit ons land en uit Europa en dat alle jobs verloren zullen gaan. Ze zullen aankloppen bij de minister, maar ook bij ons allemaal. Ze zullen uitleggen waarom een uitzondering voor hun sector belangrijk is.

Er is niets mis met lobbyen. Er is niets mis met praten met de sectoren, praten met bedrijven en luisteren naar hun noden – dat moeten we zelfs doen –, maar laten we ons heel bewust zijn van het historische karakter van deze overeenkomst en laten we er allemaal samen voor zorgen dat we het akkoord niet uithollen. We zullen het lobbyregister,

se fera bien sûr après une large concertation avec les experts et toutes les organisations concernées.

06.05 Joris Vandenbroucke (Vooruit): Une chose est claire dans ce dossier: l'extrême droite n'est pas du côté du citoyen ordinaire. Ce n'est pas un hasard si le populiste de droite, le Hongrois Orbán, et le gouvernement polonais de la droite conservatrice ont freiné des quatre fers, soutenus par le Vlaams Belang. À leurs yeux, les citoyens ordinaires, les petits indépendants et les PME doivent trinquer pour l'avidité des multinationales. Vooruit continue de lutter pour davantage d'équité fiscale.

06.06 Wouter Beke (cd&v): L'élaboration d'un système fiscal équitable constitue la clé du problème. Les grandes multinationales doivent, comme les citoyens et les PME, payer des impôts. À cet égard, il est positif que des accords soient conclus par-delà les frontières pour imposer un impôt minimum de 15 % et mettre un terme au nivellement par le bas. Nous pourrions ainsi relever et financer les grands défis sociétaux.

06.07 Dieter Vanbesien (Ecolo-Groen): Il s'agit effectivement d'une bonne nouvelle, même si je m'attends à ce que les grandes machines de lobbying se mettent en marche. Nous devons évidemment être à l'écoute de leurs besoins, mais veillons ensemble à ce que l'accord ne soit pas vidé de sa substance.

waar collega Defossé het daarnet over had, nog goed kunnen gebruiken.

*L'incident est clos.
Het incident is gesloten.*

07 Vraag van Gaby Colebunders aan Frank Vandenbroucke (VEM Sociale Zaken, Volksgezondheid, Ontwikkelingssamenwerking en Grootstedenbeleid) over "De gestage toename van het aantal werknemers die vóór hun pensioen ziek worden" (55003067P)

07 Question de Gaby Colebunders à Frank Vandenbroucke (VPM Affaires sociales, Santé publique, Coopération au développement et politique des Grandes villes) sur "L'augmentation constante du nombre de travailleurs qui tombent malades avant leur pension" (55003067P)

07.01 Gaby Colebunders (PVDA-PTB): Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, steeds meer werknemers worden langdurig ziek net voor hun pensioen. In vijf jaar is dat cijfer met 25 % gestegen. Dat cijfer heb ik bij u opgevraagd. Wat is er in vijf jaar tijd zo spectaculair veranderd dat het dat cijfer zo omhoogjaagt? De pensioenleeftijd van 67 jaar, gebetonneerd door deze regering. U hebt de mogelijkheid om vroeger te kunnen stoppen helemaal afgebouwd; erger nog, helemaal afgevoerd. Het brugpensioen, het enige vangnet, een mogelijkheid voor de mensen in zware beroepen om te stoppen voor ze ziek worden, moest er ook aan geloven.

Mijnheer de minister, in uw job is dat moeilijk te begrijpen, maar de mensen zijn nu verplicht op hun sjiek te bijten en voort te doen tot ze helemaal op zijn. Bijvoorbeeld Gerda, twee jaar voor haar pensioen viel zij uit met een burn-out. Ze deed haar werk in de kliniek nochtans heel graag, maar de stress werd haar te veel. Ze moest steeds meer doen, meer taken opnemen. Het was gewoon veel te veel en ze viel ziek uit.

Vandaag staan er in *De Standaard* nog meer getuigenissen. Ik wil u er gerust nog heel veel sturen, mijnheer de minister, zodat u wakker wordt. Ik weet echter dat u een probleem hebt met luisteren. Wakker worden zou echter reeds een hele stap vooruit zijn. Met dit vivaldibeleid zal dat aantal immers alleen maar stijgen. Nog meer activeren. Nog meer flexibiliteit, langer werken, harder werken: waar zal dit uiteindelijk stoppen?

Wanneer zult u eindelijk de oorzaken aanpakken en inzetten op werkbaar werk? Waar is het preventiebeleid?

07.02 Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, mijnheer Colebunders, wij leven in een samenleving waarin veel meer mensen wat ouder zijn en dus gemakkelijker gezondheidsproblemen hebben, waardoor inderdaad ook meer mensen uitvallen op het werk.

U vindt het uitstekend dat al die uitgevallen mensen blijven zitten in werkloosheid of brugpensioen of vervroegd op pensioen gaan. Wat mij echter bezighoudt, is dat er mensen zijn die wél aan het werk willen gaan. De twee zeer mooie getuigenissen in *De Standaard* illustreren dat, u zou ze inderdaad boven uw bed moeten hangen. Er zijn mensen die wel aan het werk willen gaan en voor hen zoeken wij oplossingen.

Ik neem de eerste getuigenis uit *De Standaard*: een verpleegkundige die zeer ernstig ziek is, maar toch aan het werk wil. Zij doet dat met een kleine vrijwilligersjob. Ik heb het sinds kort mogelijk gemaakt dat

07.01 Gaby Colebunders (PVDA-PTB): Le nombre de travailleurs en congé de maladie de longue durée pendant la période précédant la retraite a augmenté de 25 % en cinq ans. La retraite à 67 ans, ancrée par ce gouvernement, en est la cause. Le ministre a supprimé la possibilité d'arrêter de travailler plus tôt. La prépension a également dû disparaître. Nos concitoyens sont tenus de continuer à travailler jusqu'à l'épuisement, comme en témoignent de nombreux récits personnels et déchirants tels que ceux parus pas plus tard qu'aujourd'hui dans le quotidien *De Standaard*. Mais le ministre y est sourd. Ce gouvernement exige davantage d'activation et de flexibilité, de travailler plus longtemps et plus durement.

Quand le ministre fera-t-il enfin en sorte que le travail reste faisable? *Quid* de la politique de prévention?

07.02 Frank Vandenbroucke, ministre: Notre société compte de plus en plus de personnes âgées, ce qui se traduit par davantage de problèmes de santé et d'absentéisme au travail. Pour M. Colebunders, les intéressés peuvent rester au chômage ou prendre leur prépension ou pension anticipée. Pourtant, certaines personnes veulent continuer de travailler et nous cherchons des solutions à cet égard. *De Standaard* a publié le témoignage d'une infirmière gravement malade mais qui travaille comme volontaire et

zij ook met een kleine, normaal betaalde job, met een perfecte arbeids-overeenkomst, al is het maar een paar uurtjes, terug aan het werk kan. Dat is een heel mooie getuigenis. Wij hebben een oplossing geboden voor die mevrouw, zodanig dat zij zelfs niet onbetaald aan het werk hoeft te gaan. Dat hebben wij pas geregeld.

De tweede getuigenis in *De Standaard* is van een meneer die eerst afgedankt moest worden door zijn werkgever vooraleer hij geholpen kon worden om ergens aan het werk te gaan. Dat kwam door wetgeving van de Zweedse regering, die inderdaad verkeerd was, want dat was een ontslagmachine. Wij hebben die wetgeving aangepast, precies vanwege zulke getuigenissen.

Sociaal zijn betekent ervoor zorgen dat mensen die ondanks een geschiedenis van ernstige ziekte willen werken, toch kansen krijgen om aan het werk te gaan en een rol te spelen in de samenleving als zij dat kunnen.

Mensen die ziek zijn, moeten fatsoenlijke ziekte-uitkeringen krijgen. Daar zorgen wij eveneens voor.

07.03 Gaby Colebunders (PVDA-PTB): Mijnheer de minister, 55-jarigen of ouderen reactiveren, lijkt mij alleen maar zieke mensen opjagen. Zij worden opgejaagd naar jobs die er voor hen overduidelijk niet zijn.

De oorzaak van het leed, de werkgevers, pakt u echter niet aan. U laat het toe dat werknemers jarenlang worden uitgeperst als een citroen en daarna aan de kant geschoven worden. De werkgevers moeten instaan voor reactivering, maar u kunt hen slechts met een beschuldigende vinger nawijzen, want verder hebt u niets. Onder geen enkele vorm kunt u een werkgever straffen.

Onze partij pleit daarom zeker voor het behoud van het brugpensioen. De mogelijkheid moet bestaan dat werknemers vervroegd met pensioen gaan.

Pak nu eindelijk eens de werkgevers aan die ervoor zorgen dat mensen ziek worden door hun werk.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

08 Vraag van Kathleen Depoorter aan Frank Vandenbroucke (VEM Sociale Zaken, Volksgezondheid, Ontwikkelingssamenwerking en Grootstedenbeleid) over "Het kostenplaatje van de overbrenging van vaccins" (55003068P)

08 Question de Kathleen Depoorter à Frank Vandenbroucke (VPM Affaires sociales, Santé publique, Coopération au développement et politique des Grandes villes) sur "Les frais liés au transfert des vaccins" (55003068P)

08.01 Kathleen Depoorter (N-VA): Mijnheer de minister, laat het duidelijk zijn: de relatie met de waarheid is voor de vivaldiregering niet altijd gemakkelijk; dat hebben wij afgelopen week wel gemerkt. Ook deze vraag zal voor u niet gemakkelijk zijn, mijnheer de minister. In het dossier van de vaccins en de strategische stock is de waarheid soms wel echt veraf gebleken. Ik durf zelfs te spreken van een patroon.

qui a pu retourner au travail depuis peu, pour occuper un petit emploi rémunéré normalement et régi par un contrat de travail impeccable. Dans un autre témoignage, une personne expliquait qu'elle devait être licenciée avant de pouvoir travailler ailleurs. Cette situation était due à une législation de la Suédoise, que nous avons modifiée.

Nous garantissons des indemnités de maladie convenables aux malades.

07.03 Gaby Colebunders (PVDA-PTB): Réactiver les plus de 55 ans revient tout simplement à les harceler. On ne s'attaque pas à la racine du mal, à savoir les employeurs qui pressent les travailleurs des années durant avant de les écarter. Nous défendons le maintien de la prépension.

08.01 Kathleen Depoorter (N-VA): Le gouvernement Vivaldi entretient une relation parfois ambiguë avec la vérité. Dans le dossier du stock stratégique, je vois même un schéma récurrent. En changeant de distributeur de vaccins, le ministre aurait dû économiser

Mijnheer de minister, de voorbije zomer kondigde u aan dat u van vaccindistributeur moest veranderen. U zou daar 4 miljoen door besparen, als goede huisvader. Nu moet u mij eens vertellen of u daarin geslaagd bent. Hebt u die 4 miljoen bespaard?

Er is wel het een en ander gebeurd in het dossier. Er was een nota van de Inspectie van Financiën, maar ineens bleek die niet meer te bestaan. U hebt zich dan ook nog eens voor een paar miljoen misteld wat de strategische stock betreft. Dat was belastinggeld, mijnheer de minister. Dat is geld van de bevolking. En nu moet u de vaccins ook nog van de oude naar de nieuwe distributeur overbrengen. Beseft u eigenlijk wel dat u met belastinggeld werkt, mijnheer de minister? Dat geld komt niet uit de lucht vallen. Dat is geld van de bevolking.

Mijnheer de minister, als ik de rekening maak van al het geld dat al verspild is, door de strategische stock en bij de federale testlabs, of door om het even wat u in de voorbije maanden hebt georganiseerd, kom ik aan 200 miljoen aan belastinggeld. Daar hadden wij heel veel patiënten mee kunnen helpen.

Nu heb ik één prangende vraag voor u, mijnheer de minister. Hoeveel zal de overbrenging van de vaccins van de oude naar de nieuwe distributeur kosten?

Zult u erin slagen 4 miljoen uit te sparen?

08.02 Minister **Frank Vandenbroucke**: Mevrouw Depoorter, er zijn inderdaad patronen. Het patroon in alle vragen van u van de voorbije driekwart jaar, is dat uw vragen zijn geïnspireerd door wat het bedrijf Medista aan u vertelt, waarna u dat hier komt vertellen. U mag dat doen. Dat is volstrekt legitiem. Ik ben echter niet alleen hier om de belangen van Medista of eender welk individueel bedrijf te dienen, maar wel om regels te respecteren en het algemeen belang te dienen.

Medista heeft een competitie verloren van een ander bedrijf, dat veel goedkoper was. In dat geval zijn wij verplicht om naar een ander bedrijf over te stappen. Wij hebben dat gedaan wanneer wij dat konden, namelijk nadat een aantal rechtszaken die Medista had aangespannen waren uitgeklaard. Het bedrijf heeft die rechtszaken verloren, maar het aanspannen van rechtszaken is zijn goed recht.

Wij proberen vandaag de overgang goed te laten verlopen. Ik weet niet wat ik u meer moet vertellen. Ik kan u natuurlijk meegeven wat de overgang kost. Voor de verhuis zelf is er een addendum bij de aanbesteding, omdat dat extra kosten met zich brengt. Uit mijn hoofd meen ik te weten dat de extra kosten exclusief btw 275.000 euro bedragen. Dat is wat ik meen te weten over de extra verhuiskosten.

Echter, een overheid die het ernstig meent met het geld van de belastingbetaler en merkt dat een budget wordt overschreden, moet een nieuwe aanbesteding plaatsen. Wanneer een overheid een aanbesteding plaatst, moet ze het goedkoopste bedrijf nemen, en dat was niet het bedrijf dat u voortdurend inspireert om hier vragen te stellen, namelijk Medista, ook al mag u dat doen en blijven doen en is dat legitiem.

08.03 **Kathleen Depoorter** (N-VA): Mijnheer de minister, een patroon is ook telkens opnieuw de waarheid ontkennen en miszeggen. Ik zal u vertellen hoeveel de transitie kost waarmee uw voorzitter van de FOD

4 millions d'euros. Y est-il parvenu?

Dans ce dossier, le ministre a gaspillé pas moins de 200 millions d'euros de l'argent des contribuables notamment en ce qui concerne le stock et les laboratoires de test fédéraux.

Les vaccins doivent maintenant être transférés de l'ancien au nouveau distributeur. Combien ce transfert coûtera-t-il?

08.02 **Frank Vandenbroucke**, ministre: Toutes les questions de Mme De Poorter ont comme point commun qu'elles sont systématiquement inspirées de ce que dit Medista. C'est son droit, mais mon rôle n'est pas de servir les intérêts de Medista. Medista a perdu une compétition au profit d'une autre entreprise meilleure marché. Dans ce cas, le gouvernement est obligé d'opter pour cette autre entreprise. Medista a intenté des procès et a perdu. Nous tâchons à présent de faire en sorte que le passage d'une entreprise à l'autre se déroule dans des conditions favorables. Les coûts additionnels liés au déménagement ont été intégrés dans un addendum au marché public. Ils se chiffrent à 275 000 euros hors TVA. Lorsqu'une autorité publique s'aperçoit que le budget est dépassé, elle doit lancer un nouvel appel d'offres et opter pour l'entreprise la moins chère.

08.03 **Kathleen Depoorter** (N-VA): Les transports de la moitié des vaccins coûtent 3 millions

– die u wel kent, de heer Ramaekers – akkoord is gegaan.

Mijnheer de minister, het gaat bij de transporten van vandaag – de helft van de vaccins – om 3 miljoen euro. Daar komt nog eens 3 miljoen euro bij. Uw besparing van 4 miljoen euro vervliegt bij de 200 miljoen euro die wij al voor u hebben uitgedokterd.

Mijnheer de minister, u stelt dat u als een goede huisvader handelt. Uw huishouden ligt echter compleet overhoop. Weet u wie dat betaalt? Dat is de burger; de belastingbetaler.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

09 **Samengevoegde vragen van**

- **Gitta Vanpeborgh** aan Frank Vandenbroucke (VEM Sociale Zaken, Volksgezondheid, Ontwikkelings-samenwerking en Grootstedenbeleid) over "De oproep van de huisartsen om tijdelijk geen dokters-attest te eisen van zieke werknemers" (55003070P)

- **Robby De Caluwé** aan Frank Vandenbroucke (VEM Sociale Zaken, Volksgezondheid, Ontwikkelings-samenwerking en Grootstedenbeleid) over "De oproep van de huisartsen om tijdelijk geen doktersattest te eisen van zieke werknemers" (55003079P)

- **Nahima Lanjri** aan Frank Vandenbroucke (VEM Sociale Zaken, Volksgezondheid, Ontwikkelings-samenwerking en Grootstedenbeleid) over "De oproep van de huisartsen om tijdelijk geen dokters-attest te eisen van zieke werknemers" (55003085P)

09 **Questions jointes de**

- **Gitta Vanpeborgh** à Frank Vandenbroucke (VPM Affaires sociales, Santé publique, Coopération au développement et politique des Grandes villes) sur "L'appel des généralistes à ne plus exiger temporairement de certificat des travailleurs malades" (55003070P)

- **Robby De Caluwé** à Frank Vandenbroucke (VPM Affaires sociales, Santé publique, Coopération au développement et politique des Grandes villes) sur "L'appel des généralistes à ne plus exiger temporairement de certificat des travailleurs malades" (55003079P)

- **Nahima Lanjri** à Frank Vandenbroucke (VPM Affaires sociales, Santé publique, Coopération au développement et politique des Grandes villes) sur "L'appel des généralistes à ne plus exiger temporairement de certificat des travailleurs malades" (55003085P)

09.01 **Gitta Vanpeborgh** (Vooruit): Mijnheer de minister, ons land wordt momenteel geteisterd door een golf van infecties. Er is niet alleen corona, er is ook RSV, er is griep en er is buikgriep. De echte grieppeik moet trouwens nog komen. Dat laat zich uiteraard ook voelen in de wachtkamers van de huisartsen. U hebt het allemaal kunnen lezen, zij kunnen de toestroom van patiënten niet meer aan.

De huisartsen kunnen ook de vraag naar snelle consultaties voor het verplichte ziektebriefje niet meer aan. Dat is niet toevallig. Werknemers worden immers onder druk gezet door de werkgevers om dat briefje zo snel mogelijk te bezorgen. De huisartsen slaken dan ook een noodkreet. De vraag van Domus Medica aan de werkgeversorganisatie is heel helder. Zij vragen om de werknemers meer dan 24 uur de tijd te geven om dat ziektebriefje op tafel te leggen, of beter nog, om het ziektebriefje gewoon tijdelijk af te schaffen.

De werkgeversfederatie Voka heeft zich niet onbetuigd gelaten en heeft daar onmiddellijk op gereageerd, zoals verwacht niet in positieve zin. Zij zegt dat de huisartsen zich maar beter moeten organiseren, onder meer via teleconsultaties en de digitale weg, om op die manier patiënten die snel moeten worden geholpen te onderzoeken.

Mijnheer de minister, daarmee kom ik bij u. U spreekt wekelijks, zo niet

d'euros. Il faut à présent y ajouter 3 millions d'euros supplémentaires. Ce sont les contribuables qui en paieront le prix.

09.01 **Gitta Vanpeborgh** (Vooruit): Notre pays est accablé par une vague d'infections. Les médecins généralistes ne peuvent plus gérer l'afflux de patients. Domus Medica demande aux employeurs d'accorder plus de 24 heures aux travailleurs pour remettre un certificat médical ou la suppression totale, quoique temporaire, de l'obligation de remettre un certificat. Selon le Voka, il revient aux médecins de mieux s'organiser. Quelle est la réaction du ministre?

dagelijks, met zorgpersoneel. U hebt ook een belangrijke eerste stap gezet voor het verplichte ziektebriefje door het beleid effectief te versoepelen. U kent immers als geen ander de ernst waarmee de huisartsen werken en de druk die zij ondervinden in periodes zoals deze.

Mijn vraag aan u is dan ook zeer eenvoudig, (...)

09.02 Robby De Caluwé (Open Vld): Mijnheer de minister, vorige week bezocht ik mijn huisarts. Zij is nog niet zo heel lang geleden afgestudeerd, maar geeft nu al aan dat ze een heel zware druk voelt in haar job en zelfs overweegt om een patiëntenstop in te voeren. De situatie wordt voor haar stilaan onhoudbaar.

Eén huisarts op de tien geeft aan zich goed te voelen, zo bleek uit een onderzoek van een tweetal jaar geleden. Negen huisartsen op de tien geven aan dat ze tegen een burn-out aan zitten. Als dat zo voortgaat, dreigen we geen huisartsen meer te hebben. Artsen die stoppen of een patiëntenstop invoeren, dat heeft natuurlijk gevolgen voor onze gezondheidszorg. Het maakt dat zorg wordt uitgesteld en het zorgt er ook voor dat ernstige aandoeningen mogelijk te laat worden ontdekt.

Mijnheer de minister, u komt heel vaak op het terrein. Wellicht hebt u ook met uw huisarts gesproken. Ik heb dat in elk geval gedaan, althans met de mijne, en die was niet zo positief. Vorige week sprak u nog met een huisarts in *De Tafel van Vier*, waar die getuigde over de werklust die zij ervaart.

Ook Domus Medica trekt aan de alarmbel in het visiedocument *Huisarts 2030*. Dat rapport moeten we ernstig nemen. Een van de oplossingen die Domus Medica voorstelt is, zoals collega Vanpeborgh aanhaalt, het ziektebriefje afschaffen. Onlangs hebben we de wet al gewijzigd, waardoor er voor de eerste drie ziekte dagen van een jaar geen medisch attest meer kan worden gevraagd. Domus Medica vraagt echter meer en wil de afschaffing van het ziektebriefje, zonder meer. Het is niet vijf voor twaalf, maar vijf over twaalf.

Mijnheer de minister, ik had graag uw standpunt gekend over de vraag om afschaffing van het ziektebriefje. Plant u daarover overleg met de werkgevers? Ik had ook graag geweten, vorig jaar (...)

09.03 Nahima Lanjri (cd&v): Mijnheer de minister, corona, griep en andere infecties doen weer volop de ronde in ons land. Iedereen haast zich dan naar de huisarts omdat men een ziektebriefje nodig heeft. Hoewel sommige werkgevers wat soepeler zijn, is de regel immers dat men het ziektebriefje binnen de twee dagen bij de werkgever moet inleveren.

De huisartsen kunnen het niet meer aan, de wachtkamer zit vol en de telefoon staat roodgloeiend. Zij kunnen dus niet iedereen meer tijdig aan een ziektebriefje helpen. Daarom roepen zij nu op om te zorgen voor een snelle oplossing van dit probleem. Sinds kort is het mogelijk om voor één dag ziekte geen briefje meer te bezorgen aan de werkgever. Dat is beperkt tot maximaal drie keer per jaar. Dat is echter geen oplossing voor wie bijvoorbeeld een week ziek thuiszit met griep. Bovendien hebben we die maatregel pas ingevoerd en moeten we die nog evalueren. Vooraleer we aan verdere versoepeling denken, moeten we toch de evaluatie afwachten.

09.02 Robby De Caluwé (Open Vld): Pour mon médecin généraliste, comme pour de nombreux autres, la situation devient intenable. Neuf sur dix déclarent frôler le *burn-out*. Les médecins arrêtent ou n'acceptent plus de nouveaux patients, ce qui a des conséquences pour nos soins de santé. Domus Medica demande de supprimer le certificat médical. Quelle est la position du ministre? Prévoit-il de se concerter avec les employeurs?

09.03 Nahima Lanjri (cd&v): Les médecins généralistes n'arrivent plus à gérer l'afflux de personnes malades ayant besoin d'un certificat médical. Ils réclament également un assouplissement des obligations administratives, afin qu'ils puissent se concentrer sur leur mission principale.

Le ministre souhaite-t-il collaborer à une solution temporaire et rapide? Je pense à la possibilité de tenir des téléconsultations ou à un délai accru pour introduire un certificat médical. Le ministre prendra-t-il également en considération,

Ondertussen moeten we wel voor een oplossing zorgen, want de artsen zitten nu in de problemen. Zij vragen ook een versoepeling van hun administratief werk, zodat zij zich kunnen concentreren op hun medische kerntaak.

Mijnheer de minister, wilt u meewerken aan een tijdelijke maar snelle oplossing? Die kan bestaan uit teleconsultaties, zoals we die tijdens de coronaperiode hebben gekend, zeker voor wie corona heeft. Men kan dat overwegen. Anderzijds kan men ook een paar extra dagen geven om het ziektebriefje in te dienen. Ik hoop dat u dit wilt bespreken met Domus Medica, maar ook met de sociale partners, zodat er een breed draagvlak is. Tot slot wil ik u vragen om, als u aan de structurele hervorming van het beroep van arts denkt, ook in te zetten op het verminderen van de administratieve lasten.

09.04 Minister **Frank Vandenbroucke**: Collega's, ik heb de oproep van de huisartsen bijzonder goed gehoord en ik ben het daarmee totaal eens.

We hebben in de regering na zeer veel discussie een eerste stap genomen. Een ziektebriefje kan immers drie keer per jaar niet meer gevraagd worden in grotere bedrijven. De weerstand bij werkgeversorganisaties is enorm en ik roep Voka, UNIZO en VBO op om dit conservatisme te stoppen. In Nederland wordt bijvoorbeeld geen ziektebriefje gevraagd en in Scandinavische landen ook niet, want dat helpt ook niets. Het is zelfs nog erger dan dat, collega's.

Ik wil een elektronisch getuigschrift invoeren voor arbeidsongeschiktheid, zodat men niet meer met papiertjes moet rondlopen. Het VBO is daar echter absoluut tegen, want zij vinden dat we nog met papiertjes moeten rondlopen. Ze hebben de mond vol over hervormen, maar hervormen in hun eigen winkel kan niet. Ik heb daarover vorige week ook nog met u gediscussieerd, mevrouw Lanjri.

Ik ben echter heel blij te horen dat Open Vld mij nu ook zal steunen in de regering. Dat is goed nieuws. Ik ben ook blij te horen dat cd&v mij volmondig zal steunen, want we moeten de ziektebriefjes de wereld uit helpen.

Er is echter meer dan dat. In het onderwijs zijn er scholen die een attest vragen wanneer een kind vaak naar het toilet moet gaan. Wat is dat nu voor onzin? Uit de praktijk weet ik ook dat een kind met een gebroken been dat vaak de lift moet nemen ook een attest nodig heeft.

09.05 **Peter De Roover** (N-VA): (...)

09.06 Minister **Frank Vandenbroucke**: Ja maar inderdaad, mijnheer De Roover, de minister van Onderwijs zou daar iets aan kunnen doen.

09.07 **Peter De Roover** (N-VA): (...)

09.08 Minister **Frank Vandenbroucke**: Wacht, mijnheer De Roover. U vindt dus dat de heer Weyts niet eens moet spreken met het onderwijs over het aantal volstrekt zinloze attesten dat wordt gevraagd in scholen? Ik noteer dus dat wanneer huisartsen klagen over volstrekt zinloze attesten die gevraagd worden, ook in scholen, de N-VA onmiddellijk zegt dat er geen probleem is en dat ik met theorie bezig ben.

dans le cadre de la réforme structurelle de la profession, la réduction des charges administratives?

09.04 **Frank Vandenbroucke**, ministre: Je me rallie totalement à l'appel des médecins généralistes. Après de très nombreuses discussions, le gouvernement a fait un premier pas en supprimant le certificat médical pour un jour, trois fois par an. Cependant, la résistance des organisations patronales est énorme.

La FEB s'oppose même à l'introduction d'un certificat électronique d'incapacité de travail. Elle souhaite absolument conserver le format papier. Je suis ravi d'apprendre que le cd&v et l'Open Vld me soutiendront au sein du gouvernement sur ce point. Les certificats médicaux et autres attestations, telles que les attestations pour se rendre aux toilettes, doivent être supprimées. Le ministre de l'Enseignement pourrait prendre des mesures à cet égard.

09.08 **Frank Vandenbroucke**, ministre: M. De Roover ne pense donc pas que le ministre Weyts devrait parler au secteur de l'enseignement à propos de certaines attestations inutiles? Lorsque les médecins généralistes se plaignent de

Men moet soms ook hervormen bij zichzelf. De ministers van Onderwijs zouden daarmee misschien ook moeten bezig zijn. Ik zal hen daarover ook aanspreken. Wanneer een werknemer aan een werkgever zegt dat hij geen veiligheidsschoen kan dragen wegens een duidelijk medisch probleem, en die werkgever zegt dat hij daarvoor toch een briefje van de dokter moet hebben, dat kan voor mij niet. Ik vind dus inderdaad dat in alle sectoren, ook in het onderwijs en in de sportwereld, die paperasserij moet stoppen. Ik hoop in u een bondgenoot te vinden, om op die manier de huisartsen te helpen.

Het is een volstrekt legitieme vraag. Mevrouw Lanjri, u vraagt naar hervormingen. Die worden voorbereid en moeten grondig zijn. Inderdaad, meer van hetzelfde zal niet helpen. Wij hebben een ander organisatie-model nodig, een ander financieringsmodel voor de huisartsen.

Huisartsen moeten toegankelijk zijn. Het is goed dat huisartsen door mensen met weinig geld in de portemonnee kunnen worden bezocht aan 4 euro. Dat is heel goed. Dat is ook de moeilijkheid niet. Het is goed dat ouders die zich zorgen maken over hun kindje, dat er ziek uit ziet, naar de huisarts kunnen gaan met dat kindje, zelfs al is het misschien niet heel erg ziek. Die toegankelijkheid, ook financieel, is uiterst belangrijk.

Ik ben het dus oneens met mensen die zeggen dat de huisartsen vandaag te goedkoop zijn voor de patiënten. Dat heb ik immers inderdaad horen zeggen. Er stond een mooi opiniestuk in *De Morgen* van artsen die zeggen klaar te willen staan, goedkoop en betaalbaar, voor ouders die bezorgd zijn, maar zij willen dat de paperasserij de wereld uit gaat.

Ik doe een oproep aan Voka, het VBO en UNIZO. Stop dit conservatisme. Hervorm ook eens in eigen huis. Zorg voor een beetje vertrouwen in eigen huis. Stuur mensen niet naar de huisarts voor eender welk papiertje. Dat is mijn vraag. Als u mij wilt helpen in de regering, zeer graag.

09.09 Gitta Vanpeborgh (Vooruit): Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben vooral blij met uw oproep ten aanzien van de werkgevers. U hebt een punt, we moeten dat allemaal samen doen. De griepiek is er nog niet, maar die komt eraan. De feestelijke dagen waarin we samen zijn, komen er ook aan. We zullen allemaal, ook de werkgevers, inspanningen moeten leveren om elkaar gezond te houden en vooral om de druk op de zorgsector opnieuw te laten afnemen.

Ondertussen blijft u het werk voortzetten en onverminderd investeren in de zorgsector. Dat is heel belangrijk. Vooruit zal dat altijd blijven steunen en die strijd samen blijven aangaan. De hervormingen, die moeten gebeuren, zijn nog niet afgerond. We moeten er samen voor gaan, want op die manier zullen we de gezondheidszorg sterker maken.

09.10 Robby De Caluwé (Open Vld): Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Artsen vragen inderdaad een oplossing voor de werklust. U kondigde vorig jaar aan dat u een werkgroep zou oprichten en programma's tegen onder andere burn-outs bij huisartsen zou ontwikkelen. Ik hoop dat we daarvan snel resultaten zullen zien.

Ik wil nog even terugkomen op het zagezegde conservatisme bij werkgevers. Dat is onterecht. Ook de werkgevers knokken elke dag voor

ces attestations totalement inutiles dans les écoles, la N-VA est la première à crier qu'il n'y a aucun problème.

Il faut mettre un terme à cette paperasse inutile dans tous les secteurs, y compris l'enseignement et le milieu sportif. J'espère trouver des alliés, afin que nous puissions aider les généralistes. Entretemps, des réformes sont préparées. Nous avons besoin d'un autre modèle organisationnel et financier pour les médecins traitants. L'accessibilité du médecin généraliste, y compris financièrement, est une bonne chose. Je ne suis pas d'accord avec l'argument selon lequel une consultation d'un généraliste serait trop bon marché. J'appelle Voka, la FEB et UNIZO à abandonner ce conservatisme. Arrêtons d'envoyer les gens chez le généraliste pour obtenir toutes sortes de documents.

09.09 Gitta Vanpeborgh (Vooruit): Je salue l'appel du ministre aux employeurs. Le pic de l'épidémie de grippe et les fêtes de fin d'année sont encore devant nous. Nous devons tous ensemble fournir des efforts pour réduire la pression sur le secteur des soins. Les réformes nécessaires ne sont pas encore achevées. Vooruit soutient le ministre dans son travail, car nous pourrions ainsi renforcer les soins de santé.

09.10 Robby De Caluwé (Open Vld): Les médecins demandent une solution à leur charge de travail élevée. L'année passée, le ministre a annoncé la création d'un groupe de travail et l'élaboration de programmes de lutte contre les

hun werknemers, maar ze hebben een aantal bezorgdheden. Het is belangrijk om met hen in overleg te gaan over wat u wilt bereiken met de afschaffing van dat ziektebriefje en, vooral, hoe de afschaffing van het ziektebriefje voor de werkgevers op een correcte manier kan worden gedaan. Ik ben er zeker van dat zij openstaan voor oplossingen. Ik ben het alvast met u eens dat we best gedigitaliseerde procedures ter zake ontwikkelen.

09.11 Nahima Lanjri (cd&v): Mijnheer de minister, de artsen vragen nu een oplossing, want het probleem is vooral in deze periode acuut. Ik denk dat u dat in overleg met alle betrokkenen moet uitwerken, namelijk de artsen, de vakbonden en de werkgevers.

U had onze steun in de regering al en u zult die ook blijven krijgen. Ik zie u gelukkig knikken. Ja, wij willen ook inzetten op de vermindering van de administratieve lasten, niet alleen bij de huisartsen trouwens maar ook bij de bekwame helpers.

Er is nu al een tekort aan huisartsen. Als we niets doen, dreigen er straks geen huisartsen meer over te blijven. Zij kunnen het niet blijven volhouden. De burn-outs nemen ook bij die groep toe. Zorg alstublieft voor een oplossing, op de korte en de lange termijn. Onze steun hebt u.

*L'incident est clos.
Het incident is gesloten.*

10 Question de Georges Dallemagne à Hadja Lahbib (Affaires étrangères, Aff. eur., Commerce ext. et Institutions cult. fédérales) sur "La situation au Congo" (55003074P)

10 Vraag van Georges Dallemagne aan Hadja Lahbib (Buitenlandse Zaken, Eur. Zaken, Buitenlandse Handel en Fed. Cult. Instellingen) over "De situatie in Congo" (55003074P)

10.01 Georges Dallemagne (Les Engagés): Monsieur le vice-premier ministre, j'aurais préféré poser ma question à la ministre des Affaires étrangères mais elle ne vient jamais. Elle n'est plus venue en séance plénière depuis le mois d'octobre et elle n'est plus venue en commission depuis de très nombreuses semaines. Malheureusement, la situation au Congo se détériore de jour en jour et est aujourd'hui tragique. Vous le savez puisque vous avez maintenant la compétence de la Coopération au développement également, les massacres se suivent au Congo. Il y a eu ce massacre de Kishishe il y a quelques jours et de Bambo avec des centaines de morts, des civils, des femmes, des enfants. Les images qui circulent sur les réseaux sociaux sont terrifiantes, des images d'enfants massacrés à la machette. Le M23 est derrière cela. C'est ce que dit la MONUSCO. C'est ce que dit le Bureau de coordination des droits de l'homme et c'est ce que dit aussi la Belgique qui montre du doigt, c'est une première dont je me réjouis, le Rwanda comme sponsor principal du M23.

Le problème, c'est que nous continuons à rester sur le banc de touche par rapport à cette situation gravement dégradée. Nous faisons confiance à l'initiative régionale diplomatique de Luanda qui est née le 23 novembre dernier, mais le problème, c'est qu'elle est déjà en train de s'embourber parce que M. Kagame n'était pas à Luanda, parce que

burn-outs des généralistes. J'espère en voir rapidement les résultats. Je ne suis pas d'accord avec l'affirmation selon laquelle les employeurs seraient conservateurs. Il faut de la concertation. Je suis certain qu'ils sont ouverts à des solutions. En revanche, je suis d'accord pour reconnaître la nécessité de développer des procédures numérisées.

09.11 Nahima Lanjri (cd&v): Les médecins réclament une solution maintenant, car le problème est aigu. Le ministre doit se concerter à ce propos avec les médecins, les syndicats et les employeurs. Nous soutenons la réduction des charges administratives des médecins généralistes. Il existe d'ores et déjà une pénurie. Sans intervention de notre part, il ne restera bientôt plus de médecins généralistes. Nous demandons une solution à court et à long terme et soutenons le ministre à cet égard.

10.01 Georges Dallemagne (Les Engagés): Ik had mijn vragen liever gesteld aan de minister van Buitenlandse Zaken, die al sinds oktober niet meer naar het halfroond komt.

De situatie in Congo is dramatisch. De slachtpartijen volgen elkaar op: honderden burgers, onder wie kinderen, zijn daarbij om het leven gekomen. De M23 zit daarachter. Ons land mag dan vingervijzen naar Rwanda, maar het laat het regionale diplomatieke initiatief van Luanda betijen, dat geen vooruitgang boekt, aangezien de heer Kagame er niet was. Oeganda is ook een van de geldschietters van de M23. Ik roep België en de Europese Unie ertoe op de regio te stabiliseren om een verheviging van de burgeroorlog te voorkomen.

l'Ouganda est aussi l'un des sponsors du M23 et qu'il fait pourtant soi-disant partie de cette force de stabilisation. Je lance un appel pressant à la Belgique et à l'Union européenne pour qu'enfin nous tentions de faire quelque chose pour stabiliser cette région, pour éviter que des massacres se poursuivent et que la haine continue à se développer entre différents groupes de population là-bas, pour éviter que cette guerre civile ne devienne encore plus tragique.

Mes questions sont simples. Que faisons-nous, l'Union européenne et la Belgique, pour assurer enfin la sécurité? Que faisons-nous au niveau humanitaire pour effectivement venir au secours de ces populations? Je viens d'apprendre aujourd'hui qu'une épidémie de choléra venait d'éclater dans le camp de personnes déplacées. Que faisons-nous aussi à Kinshasa par rapport à ces graves inondations qui ont fait plusieurs centaines de morts?

10.02 Frank Vandenbroucke, ministre: Madame la présidente, je pense que tout le monde ici sait que la ministre des Affaires étrangères est actuellement en visite en Turquie.

Monsieur Dallemagne, il est évident que le retour de la paix et de la stabilité à l'est de la République démocratique du Congo constitue une priorité de la politique étrangère belge. Bien entendu, il incombe en premier lieu au gouvernement congolais d'assurer la sécurité de son territoire et de ses citoyens. Cela dit, la Belgique estime que les pays voisins doivent également contribuer à la sortie de crise. Par conséquent, nous soutenons les processus de médiation entrepris par l'Angola et la Communauté des États d'Afrique de l'Est. La feuille de route agréée à Luanda doit être exécutée sans délai en tous ses aspects, y compris par le M23.

Il est donc indispensable pour la stabilité de la région que toutes les parties impliquées fassent désormais preuve de retenue et que toute collusion ou coopération avec tous les groupes armés actifs dans l'est de la RDC cesse immédiatement et durablement. À cette fin, la Belgique appelle le Rwanda à cesser toute assistance au M23 et à continuer de recourir à tous les moyens dont il dispose pour le persuader de se réengager dans un processus de désarmement, de démobilisation et de réintégration communautaire. La Belgique demande au M23 de cesser immédiatement les hostilités et de se retirer des zones qu'il contrôle. Elle appelle, par ailleurs, à rompre toute relation – intentionnée ou non – entre les autorités congolaises et le FDLR.

Notre gouvernement multiplie aussi les efforts bilatéraux et multilatéraux pour le retour de la paix et de la stabilité en RDC. Vous savez que nous jouons un rôle actif dans les débats relativement au renouvellement du mandat de la mission de l'ONU en RDC – la MONUSCO. De même, nous plaçons en faveur de la rédaction d'une stratégie européenne pour l'Afrique centrale. Ce document, en cours d'achèvement, devrait être adopté lors d'un prochain Conseil des ministres des Affaires étrangères de l'Union européenne.

Enfin, une question pratique a été posée au sujet des inondations à Kinshasa. Je vous confirme qu'un recours à B-FAST pourrait être envisagé si les autorités congolaises en exprimaient la demande. Cependant, et vous le soulignez aussi, monsieur Dallemagne, les besoins sont encore plus criants à l'est du pays. Ils restent immenses, mais la Belgique s'assure que la RDC ne reste pas une crise oubliée et tient à

Wat doen de Europese Unie en ons land om de veiligheid te verzekeren en de bevolking bij te staan? Wat ondernemen we na de dodelijke overstromingen in Kinshasa?

10.02 Minister Frank Vandenbroucke: De minister is op bezoek in Turkije.

Het herstel van de vrede in Oost-Congo is een prioriteit van België. Het is evenwel aan de Congolese regering om haar grondgebied te beveiligen, en de buurlanden moeten daar ook aan meewerken. We steunen daarom de bemiddeling van Angola en van de Oost-Afrikaanse Gemeenschap. De Luanda Roadmap moet onverwijld uitgevoerd worden, ook door de rebelgroep M23.

Er moet een einde gemaakt worden aan alle vormen van samenwerking met alle gewapende groeperingen die actief zijn in Oost-Congo. België roept Rwanda ertoe op alle steun aan M23 stop te zetten en alles in het werk te stellen opdat die groepering de wapens zou inleveren en zou demobiliseren. Ons land vraagt M23 de vijandelijkheden te staken en doet de oproep alle banden tussen de Congolese autoriteiten en de FDLR te verbreken.

Onze regering onderneemt actie om te bewerkstelligen dat het mandaat van MONUSCO verlengd wordt en pleit voor een Europese strategie voor Centraal-Afrika. Dat document zou binnenkort goedgekeurd moeten worden.

Als de DRC erom vraagt, zou B-FAST hulp kunnen bieden in het

témoigner de son soutien en demeurant un donateur fiable et flexible.

kader van de overstromingen in Kinshasa. België wil echter ook betrouwbare en flexibele steun verlenen in het oosten van het land.

10.03 Georges Dallemagne (Les Engagés): Monsieur le ministre, j'entends vos mots mais ce n'est pas assez. Cette initiative régionale est en train de s'embourber. Dans la feuille de route de Luanda du 23 novembre, il était dit que le M23 devait se retirer des zones qu'il occupait et que dans les dix jours, il devait y avoir une intervention pour pouvoir, le cas échéant, les faire reculer par la force si nécessaire. C'est l'inverse qui s'est produit! Le M23 a commis des massacres supplémentaires.

Il faut arrêter de se payer de mots, il faut que l'Union européenne ait le courage de s'asseoir avec le gouvernement congolais pour voir comment nous pouvons éventuellement rééditer une opération du type Artémis, qui a laissé de bons souvenirs sur place et qui avait stabilisé la région.

Il est très important que nous, Belges et Européens, puissions montrer que nous ne sommes pas indifférents à ces massacres.

Par ailleurs, s'agissant de l'aide humanitaire, je me réjouis de l'étude que vous menez. Je pense qu'elle est indispensable et qu'elle doit pouvoir intervenir immédiatement, à Goma comme à Kinshasa.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

11 Samengevoegde vragen van

- Michael Freilich aan Petra De Sutter (VEM Ambtenarenzaken en Overheidsbedrijven, Telecommunicatie en Post) over "De fraudeonderzoeken bij bpost" (55003069P)
- Nathalie Dewulf aan Petra De Sutter (VEM Ambtenarenzaken en Overheidsbedrijven, Telecommunicatie en Post) over "Het ontslag van de CEO van bpost" (55003072P)
- Maria Vindevoghel aan Petra De Sutter (VEM Ambtenarenzaken en Overheidsbedrijven, Telecommunicatie en Post) over "Het ontslag van de CEO van bpost" (55003088P)
- Nicolas Parent aan Petra De Sutter (VEM Ambtenarenzaken en Overheidsbedrijven, Telecommunicatie en Post) over "Het ontslag van de CEO van bpost" (55003089P)

11 Questions jointes de

- Michael Freilich à Petra De Sutter (VPM Fonction publique et Entreprises publiques, Télécoms et Poste) sur "Les enquêtes pour fraude chez bpost" (55003069P)
- Nathalie Dewulf à Petra De Sutter (VPM Fonction publique et Entreprises publiques, Télécoms et Poste) sur "La démission du CEO de bpost" (55003072P)
- Maria Vindevoghel à Petra De Sutter (VPM Fonction publique et Entreprises publiques, Télécoms et Poste) sur "Le licenciement du CEO de bpost" (55003088P)
- Nicolas Parent à Petra De Sutter (VPM Fonction publique et Entreprises publiques, Télécoms et Poste) sur "La démission du CEO de bpost" (55003089P)

11.01 Michael Freilich (N-VA): Mevrouw de minister, ik stel vast dat u sinds uw aantreden als minister van bpost wel zeer veel aan uw conditie hebt kunnen werken. U loopt immers elke dag opnieuw achter de feiten aan. Telkens u iets verklaart, blijkt een beetje later dat die feiten u inhalen. Ik geef twee voorbeelden.

Ten eerste, u verklaarde in de commissievergadering van 25 oktober 2022 dat Dirk Tirez, de CEO van bpost, een stap opzij zette om het onderzoek in alle sereniteit te laten verlopen. Wel, toen al waren er

10.03 Georges Dallemagne (Les Engagés): Volgens de op 23 november in Luanda overeengekomen routekaart moest de rebellen-groep M23 zich terugtrekken en, als dat niet gebeurde, moest een militaire interventie ervoor zorgen dat de M23-rebellen verjaagd werden. Sindsdien hebben ze echter nieuwe slachtpartijen aangericht! De Europese Unie moet samen met de DRC nagaan hoe er opnieuw een operatie opgezet kan worden zoals de operatie Artemis, die voor stabiliteit in de regio gezorgd heeft.

Tot slot ben ik blij met uw project rond humanitaire hulp. In Goma en Kinshasa is die hulp hoognodig.

11.01 Michael Freilich (N-VA): La ministre a chaque fois un temps de retard. Elle a notamment déclaré en commission du 25 octobre 2022 que M. Dirk Tirez, CEO de bpost, faisait un pas de côté, afin que l'enquête puisse se dérouler en toute sérénité. Or, la situation est bien plus grave et, la semaine dernière,

indicaties dat er veel meer aan de hand was. De man werd afgelopen vrijdag effectief aan de deur gezet.

Ten tweede, u verklaarde dat het onderzoek over de collusie over het volgende contract gaat, dat eraan komt. In het persbericht van bpost staat echter dat het ook over de huidige, lopende concessie gaat, waarmee de wet mogelijk overtreden werd.

Mijn vragen gaan eigenlijk over de voorzitter van de raad van bestuur, mevrouw Audrey Hanard, die door de PS als voorzitter werd aangeduid. Mijn interne bronnen binnen dat bedrijf – zoals u weet heb ik er een aantal – zeggen mij dat mevrouw Hanard eind januari, begin februari 2021 voor het eerst werd ingelicht over de mogelijke collusie. Het heeft zeven maanden geduurd, tot eind augustus, voor die interne audit er kwam.

Waarom heeft dat zo lang geduurd? Waarom heeft men gekozen voor een interne audit en niet voor een externe audit? Heeft de forensische audit rekening gehouden met het feit dat mevrouw Hanard voorstander is van die concessie en werden daarom ook haar mails gecontroleerd? Tot slot, hoe zit het met de burgerlijke partijstelling van de regering tegen het overheidsbedrijf bpost?

11.02 Nathalie Dewulf (VB): Mevrouw de minister, op 28 augustus werd een intern onderzoek gestart bij bpost. Het postbedrijf is voor 51 % in handen van de Belgische Staat. Dit onderzoek heeft tot doel mogelijke wanpraktijken op te sporen inzake de concessie voor de bedeling van kranten en tijdschriften. Hiervoor gaat jaarlijks meer dan 150 miljoen euro naar bpost.

Boven op het feit dat dit bedrag helemaal niet in verhouding staat tot het aantal kranten en tijdschriften dat verdeeld wordt, komt de vraag op welke manier dit krantencontract tot stand kwam. Zoals onze collega al zei, werd Dirk Tirez enkele dagen geleden de laan uit gestuurd om nog onduidelijke redenen. Hij was het nochtans die dit krantencontract in vraag stelde.

Er blijkt een trend te zijn, zowel bij deze vivaldiregering als bij het verlengde ervan, om personen die kritisch durven te zijn aan de kant te zetten.

Wij zijn dan ook niet de enigen die de afschaffing van de krantensubsidies vragen. Zelfs DPG Media zou ze het liefst zien verdwijnen. En ook binnen uw regering, mevrouw de minister, zijn er partijen die het gezond verstand hebben ze te willen afschaffen, met uitzondering van de PS natuurlijk.

De PS heeft met mevrouw Hanard het voorzitterschap van bpost in handen. Maar achter de schermen is de sterke man uiteraard PS-voorzitter Paul Magnette. Daarnaast heeft die partij de minister die de krantenconcessie overziet en toekent. Het lijkt dus meer en meer een machtsgreep van de Franstalige socialisten te worden, waarbij zowel de nieuwe CEO ad interim als de voorzitter van de raad van bestuur uit PS-kringen komen.

Het hoeft ons natuurlijk niet te verbazen dat wanneer er sprake is van frauduleuze praktijken de socialisten er weer voor iets tussen zouden zitten.

il a effectivement été mis à la porte. La ministre a également déclaré que l'enquête sur la collusion concernait le prochain contrat de distribution des journaux alors qu'il apparaît aujourd'hui qu'elle concerne aussi la concession actuelle.

La présidente du conseil d'administration de bpost, désignée par le PS, a été informée début 2021 d'une possible collusion. Pourquoi a-t-il fallu plus d'un an et demi avant l'audit interne? Pour quelles raisons n'a-t-on pas opté pour un audit externe? Tient-on compte du fait que la présidente est partisane de cette concession et ses e-mails ont-ils dès lors été contrôlés? Qu'en est-il de la constitution de partie civile du gouvernement contre bpost?

11.02 Nathalie Dewulf (VB): L'entreprise postale est détenue par l'État belge à hauteur de 51 %. Depuis le 28 octobre, une enquête interne sur d'éventuelles pratiques abusives en matière de concession pour la distribution des journaux et des périodiques, un marché de plus de 150 millions d'euros par an, est en cours. Il y a quelques jours, M. Tirez a été licencié pour des raisons peu claires. C'est pourtant lui qui a remis en question ce contrat de distribution des journaux. Nous ne sommes pas non plus les seuls à réclamer la suppression des subsides pour la distribution des journaux. Même DPG Media préférait les voir disparaître et, au sein du gouvernement, des voix similaires se font entendre. Toutefois, c'est le PS qui tire les ficelles. La situation s'apparente même de plus en plus à une prise de pouvoir par les socialistes francophones, ce qui n'est pas étonnant lorsqu'il est question de pratiques frauduleuses. La ministre peut-elle commenter cette situation?

Mevrouw de minister, ik heb drie concrete vragen voor u.

Waarom heeft Dirk Tirez het krantencontract niet ondertekend? (...)

11.03 Maria Vindevoghel (PVDA-PTB): Wat is dat nu bij bpost? De ene na de andere baas moet vertrekken, niet omdat ze kapot gewerkt zijn, maar omdat ze frauderen. Dat gebeurt onder uw vleugels, mevrouw de minister. Niemand begrijpt hoe het komt dat er elke keer opnieuw een fraudeur aan de top van bpost terechtkomt.

Mevrouw de minister, het zijn geen spelletjes, dit is serieus. Er zijn meer dan 30.000 werknemers tewerkgesteld en het gaat ook over belastinggeld, dus het is superbelangrijk. Net op dit ogenblik moeten de bpostpersoneelsleden dag in dag uit heel hard werken voor een heel laag loon. Het is tegenwoordig druk bij bpost. Vandaag nog heb ik werknemers van bpost aan de lijn gehad. De buitentemperatuur is momenteel -6°C en de werknemers starten hun ronde om zes uur 's ochtends. In Brussel werken sommige personeelsleden tot twaalf uur per dag, omdat zij hun werk niet afkrijgen. Daar staat een belachelijk laag loon tegenover. Er is geen geld voor loonsverhoging en evenmin geld voor bijkomende aanwervingen, maar er is veel geld voor meer chefs en meer directie aan de top.

Mijnheer Freilich, wij zijn er geen voorstander van dat er altijd maar mensen uit de privésector worden geronseld. Dat is namelijk net de reden waarom een en ander niet marcheert.

Mevrouw de minister, kunt u garanderen dat het gesjoemel van het bpostmanagement geen gevolgen zal hebben voor het personeel? Dat is voor ons de kern. Kunt u de werkgelegenheid garanderen?

Wat zult u doen om de controle te krijgen over ons overheidsbedrijf? Zult u eindelijk zorgen voor transparantie, zodat de werknemers, die het postbedrijf draaiende houden, hun job kunnen behouden?

11.04 Nicolas Parent (Ecolo-Groen): Madame la présidente, madame la ministre, il y a trois semaines, nous étions plusieurs membres de la commission Mobilité à visiter le centre de tri de Bruxelles X où actuellement 25 000 colis sont gérés à l'heure par une équipe de 1 000 personnes. Je pense à ces travailleurs qui se relayent jour et nuit pour délivrer les colis à l'heure du pic de fin d'année. Je pense aux postiers qui chaque matin se lèvent pour livrer le courrier ou les journaux dans des conditions hivernales polaires. Ils méritent mieux que ce cirque. Ils méritent nos applaudissements.

Mais on doit aussi se mettre à leur place après la gifle qu'ils viennent de recevoir en lisant la presse ces dernières semaines. Une gifle pour les engagements donnés par un CEO et plusieurs cadres, qui ont à nouveau trahi leur confiance par leurs actions ou leur passivité. Car oui, on parle ici de manque d'éthique et de transparence, au cœur du dossier sur l'entente illicite concernant la concession de presse.

Cependant, dans cette noirceur, heureusement, il y a de la lumière: la diligence du conseil d'administration et de la ministre pour trancher rapidement sur l'attitude à suivre par rapport aux personnes ciblées par l'enquête, et ce sur la base de faits et non de rumeurs, monsieur Freilich.

11.03 Maria Vindevoghel (PVDA-PTB): Que se passe-t-il chez bpost? Les patrons doivent démissionner les uns après les autres, non pas parce qu'ils se sont tués à la tâche, mais parce qu'ils ont fraudé. Personne ne comprend qu'à chaque fois, un fraudeur parvient à occuper le plus haut poste chez bpost. En ce moment, les employés de bpost ont justement une période chargée devant eux, pour un salaire très bas. Il n'y a pas d'argent pour des augmentations de salaires ou pour des recrutements supplémentaires, mais bien – apparemment – pour une direction qui s'étoffe au sommet de la hiérarchie. La ministre peut-elle garantir que les malversations du management de bpost n'auront pas de répercussions sur le personnel? Veillera-t-elle enfin à la transparence?

11.04 Nicolas Parent (Ecolo-Groen): Deze keer draaide in het dossier over de ongeoorloofde afspraak inzake de krantenconcessie alles rond het gebrek aan ethisch normbesef en transparantie bij de managers van bpost. Gelukkig hebben de raad van bestuur en de minister op basis van feiten en niet van geruchten snel beslist welke houding er ten aanzien van de beschuldigten moest worden aangenomen.

Anders dan in het verleden hebben degenen die in het project van bpost en de toegevoegde waarde ervan voor de burgers geloven hun verantwoordelijkheid genomen. Deze verbintenis moet worden voortgezet om de bezorging van

Ce qui a changé, c'est la prise de responsabilité de personnes qui croient au projet de bpost et à sa plus-value pour les citoyens. Cet engagement doit se poursuivre à l'avenir pour assurer la livraison et la distribution du courrier et des colis dans des conditions socialement acceptables face aux cow-boys du secteur, pour assurer la livraison de quotidiens et de périodiques sans discrimination sur le territoire. Cela a un certain coût pour les finances publiques. Comme la santé, la sécurité et le droit à la mobilité, le droit à une information pluraliste et de qualité est aussi un droit démocratique.

Madame la ministre, quelles perspectives dressez-vous pour la suite du dossier au niveau du management? Pouvez-vous nous garantir votre soutien à des conditions permettant d'assurer la livraison des quotidiens et des périodiques sans discrimination et de préserver l'écosystème médiatique dans sa diversité?

[11.05] Minister Petra De Sutter: Mevrouw de voorzitter, collega's, bpost vaart opnieuw door woelige wateren. Het overheidsbedrijf is alweer op zoek naar een nieuwe CEO, die het vertrouwen moet herstellen. Vertrouwen is immers het woord dat ik hier centraal wil stellen.

Mevrouw Vindevoghel, ik wil in het dossier de minister van transparantie zijn. U hebt transparantie gevraagd. Die transparantie is ook voor mij heel belangrijk. Ik wil dan ook in het dossier aan alle betrokkenen, uiteraard in de eerste plaats aan bpost, openheid vragen en de onderste steen van het dossier in al zijn aspecten omkeren. Hetgeen nu aan het licht is gekomen, kan echt niet door de beugel.

De indruk dat er een soort cultuur aan de top van het bedrijf zou heersen waarbij bepaalde mensen niet meer kritisch toetsen of hun acties zowel wettelijk als zeker ethisch door de beugel kunnen, is erg schadelijk. Dat is het in de eerste plaats voor de werknemers, die in het bedrijf elke dag heel hard werken, zoals de postbodes en hun collega's in de sorteercentra en elders. Dat is een overheidsbedrijf niet alleen verschuldigd aan de burgers en de klanten, maar ook aan de werknemers. Integriteit is immers geen rekbaar begrip. Daarover moeten wij duidelijke afspraken maken.

Ik heb daarom in de nasleep van een vorig dossier recent met bpost een *relationship agreement* ondertekend. Ik heb dat trouwens ook met Proximus ondertekend. Mijn bedoeling was om met het bedrijf een betere informatiedoorstroming tot stand te brengen, zeker wat belangrijke beslissingen betreft die een impact op het brede publiek kunnen hebben of die een publiek debat kunnen aanzwengelen.

La confiance, l'intégrité et la transparence devraient être les valeurs fondamentales d'une entreprise publique comme bpost. Pour cette raison, le département Compliance doit être fortement amélioré. Ce département veille, comme vous le savez, au respect de toutes les réglementations.

J'estime que la conformité doit être renforcée à tous les niveaux de l'entreprise, y compris au sein du comité de direction. L'intégrité et l'honnêteté auront ainsi plus de portée.

post en pakjes onder aanvaardbare arbeidsvoorwaarden te waarborgen en tegen de cowboys van de sector te beschermen, en om de bestelling van dagbladen en tijdschriften in het hele land, zonder discriminatie, te garanderen. Dit alles gaat gepaard met een prijs voor de overheidsfinanciën, maar het recht op pluralistische en kwaliteitsvolle informatie is een democratisch recht.

Wat zult u doen om de bezorging van kranten en tijdschriften te waarborgen en het medialandschap in zijn diversiteit te behouden?

[11.05] Petra De Sutter, ministre: L'opérateur public bpost navigue de nouveau en eaux troubles. Le nouveau CEO devra restaurer la confiance. La confiance est aujourd'hui le mot-clé. Dans ce dossier, je veux être la ministre de la transparence. Je demanderai une franchise totale à toutes les parties concernées, à commencer par bpost. Ce qui est apparu au grand jour est inacceptable. Il est très dommageable, surtout pour les facteurs qui travaillent dur et leurs collègues dans les centres de tri et ailleurs, que l'impression soit donnée qu'au sommet de l'entreprise, une sorte de culture règnerait dans laquelle certaines actions ne sont pas évaluées à la lumière des prescrits légaux et éthiques. L'intégrité n'est pas une notion à géométrie variable. C'est pourquoi je viens de signer un *relationship agreement* avec bpost dans la foulée d'un autre dossier, afin d'obtenir une meilleure transmission de l'information, surtout pour des décisions importantes.

Vertrouwen, integriteit en transparantie moeten de kernwaarden zijn van een overheidsbedrijf zoals bpost. Daarom moet het departement Compliance verbeterd worden, dat erop toeziet dat de regelgeving nageleefd wordt. De naleving van de regelgeving moet in het

Lorsque l'on travaille avec de l'argent public, tout doit être clair et transparent. Bien entendu, nous devons tenir compte du contexte dans lequel opère une entreprise cotée en bourse comme bpost.

En tant que ministre de tutelle, il importe pour moi d'être informée afin de contribuer au maintien de l'intérêt public, quand cela est possible, et en bonne entente avec cette chambre. Toutefois, vous comprendrez aisément qu'on ne peut pas toujours communiquer toutes les informations afin de ne pas compromettre l'examen de conformité ainsi que d'autres enquêtes en cours.

Zoals gezegd wil ik structureel dingen veranderen. Zo is er voor de heer Tirez geen gouden parachute, zoals dat vroeger nogal eens gebeurde, omdat wij dat in zijn contract hebben laten inschrijven. De tijden veranderen en wij leren uit de fouten van het verleden.

Ik wil absoluut ook een woord van steun uitspreken aan het personeel en de klanten van bpost. Ik heb de vakbonden een paar dagen geleden reeds gezien en ik leg nu de focus op de belangrijke eindejaarspiek die voor de deur staat. Die moet goed verlopen, in het belang van het bedrijf, de medewerkers en de klanten. Voor mij is de situatie absoluut geen politiek spel, maar gaat het over vertrouwen, betrouwbaarheid en een kwaliteitsvolle dienstverlening.

Ik heb van u punctuele vragen gekregen betreffende de inhoud van de audit, het onderzoek en dergelijke. Ik heb inderdaad, mijnheer Freilich, eind oktober gezegd dat iemand voor mij onschuldig is tot het tegendeel bewezen is. Als een onderzoek loopt, is het niet gepast om uitspraken te doen over schuld of onschuld. Als in het onderzoek voldoende elementen naar voren zijn gekomen om een beslissing te nemen, zoals de raad van bestuur vorige vrijdag heeft gedaan, dan is de situatie anders. U mag mij dus niet pakken op mijn uitspraak van eind oktober. De gegevens wezen toen ook niet naar de vorige persconferentie, maar dat is intussen wel zo. Met andere woorden, het onderzoek heeft zich daartoe uitgebreid en ook vandaag kunnen wij geen uitspraken doen over het verloop of de eventuele resultaten daarvan. U zegt dat u over heel veel goede interne bronnen beschikt. Ik geloof dat best, maar zij zijn niet altijd zeer accuraat. Ik verwijs bijvoorbeeld naar de fameuze e-mail die mij bij een vorige interventie was beloofd. U hebt die toen aangehaald, maar ik heb die helaas nog steeds niet ontvangen.

Mevrouw Dewulf, u maakt een politieke afrekening van dit dossier. Ik heb, in alle eerlijkheid, geen enkel argument om aan te nemen dat hier politieke motieven spelen. Die zijn geconstrueerd – ik lees ook de media – maar in dezen ben ik ze, eerlijk gezegd, niet tegengekomen.

Mevrouw Vindevoghel, op uw vragen heb ik voldoende geantwoord.

hele bedrijf beter, ook in het directiecomité.

We moeten rekening houden met de context waarin een beursgenoteerd bedrijf opereert, en als voogdijminister moet ik geïnformeerd worden zodat het algemeen belang in acht genomen wordt. Niet alle informatie kan echter vrijgegeven worden, omdat bepaalde informatie het conformiteitsonderzoek of andere lopende onderzoeken in gevaar kan brengen.

Je souhaite apporter des changements structurels. Il a déjà été prévu dans le contrat de M. Tirez qu'il ne bénéficiera pas d'une parachute dorée.

Je tiens absolument à soutenir le personnel et les clients de bpost et me concentre à présent sur l'important pic de fin d'année. Il ne s'agit aucunement d'un jeu politique. C'est une question de confiance, de fiabilité et de fourniture de services de qualité.

J'ai effectivement déclaré fin octobre que toute personne est innocente jusqu'à preuve du contraire. La situation est toutefois différente lorsque l'enquête met en lumière suffisamment d'éléments permettant de prendre une décision, comme celle que le conseil d'administration a prise la semaine dernière. M. Freilich ne peut donc pas me prendre au mot sur ce point. Entre-temps, nous disposons également d'indications concernant la concession de presse précédente. Toutefois, nous ne pouvons pas encore faire de déclarations sur cette enquête au stade actuel. Je crois volontiers que M. Freilich dispose de bonnes sources internes, mais celles-ci ne sont pas toujours exactes. J'en veux pour exemple le fameux courriel qu'il m'a promis la dernière fois.

Mme Dewulf y voit un règlement de compte politique, mais je n'ai aucun argument permettant de supposer que des motifs politiques

Il en est de même en ce qui vous concerne, monsieur Parent. Je pense effectivement qu'il y a du travail à faire chez bpost. On cherche un nouveau CEO et on sera très attentif aux compétences et à l'intégrité des candidats. Je vous remercie.

11.06 Michael Freilich (N-VA): Mevrouw de minister, ik dank u voor het antwoord. Ik heb mijn fractiesecretaris vandaag gevraagd om niet alleen de titel van mijn vraag maar ook de specifieke inhoud van de drie vragen door te sturen, want ik wilde daar een antwoord op krijgen. Ik wilde weten vanaf welke datum mevrouw Hanard, de voorzitter van de raad van bestuur, wist dat er mogelijk een probleem was. U hebt die vraag ontvangen, maar ik heb daar geen antwoord op gekregen.

De informatie die mij nu bereikt, is dat hiervan eind januari 2022 al melding was gemaakt, maar dat het nog tot het einde van de zomer heeft geduurd voor er actie werd ondernomen. Daar klopt dus iets niet. We moeten weten wat dat precies is.

De conclusie in heel deze zaak is voor ons duidelijk. Stop met die megasubsidie, stop met die concessie en stop zelfs met dat overheidsbedrijf. We hebben dat niet nodig. We moeten terug naar een privébedrijf, zoals in onze buurlanden, dat dit even goed en misschien zelfs beter kan organiseren.

11.07 Nathalie Dewulf (VB): Mevrouw de minister, ik dank u voor het antwoord. De concessie waarover we het hebben, liep normaal in 2019 af. Sindsdien spelen we telkens verlengingen, zoals in het WK. Vandaag is het 15 december, wat betekent dat de nieuwe concessie binnen twee weken zou moeten ingaan. De regering besliste recent om het lopende contract opnieuw te verlengen, terwijl er nog een fraudeonderzoek loopt naar de totstandkoming ervan. Uw PS-collega, minister Dermagne, voelt zich zelfs niet genoodzaakt om dit onderzoek af te wachten.

Het is duidelijk dat de PS de touwtjes in handen wil houden en het eigenbelang voor dat van de belastingbetaler stelt. Dit probleem dateert al van 2015, toen CEO Johnny Thijs buiten werd gepest door toenmalig minister van Overheidsbedrijven Jean-Pascal Labille van – drie keer raden – de PS. Leg zelf de puzzel, mevrouw de minister.

11.08 Maria Vindevoghel (PVDA-PTB): Mevrouw de minister, het is niet meer dan normaal dat er geen parachute gegeven wordt. Als een gewone werknemer een fout maakt, krijgt hij ook niks, behalve zijn C4 en soms zelfs een sanctie. Dit is dus een goede zaak.

Ten tweede, u hebt niet echt geantwoord op het probleem van de tewerkstelling. Het Vlaams Belang en de N-VA willen alles privatiseren, de hele krantenbedeling. Het gaat over 3.000 jobs als de kranten niet meer bedeed worden. Dat is wat het Vlaams Belang zegt.

Ten derde, wij zijn op bezoek geweest bij bpost. Daar wordt elke werknemer permanent gecontroleerd door tientallen camera's. Ik stel voor om ook het directiecomité te controleren. Zet camera's in de bureaus van de directie.

sont en jeu dans ce dossier.

Bij bpost moet er inderdaad een en ander veranderen. We zijn op zoek naar een nieuwe CEO en we zullen met name hoge eisen stellen wat de competenties en de integriteit betreft.

11.06 Michael Freilich (N-VA): Je n'ai pas reçu de réponse à mes questions concrètes sur le moment où la présidente du conseil d'administration a été informée d'un éventuel problème. Selon les informations dont je dispose, elle était au courant depuis fin janvier 2022, mais il a fallu encore attendre la fin de l'été pour que des mesures soient prises. La conclusion est claire: mettez un terme à ce subside massif et privatisez cette entreprise publique, à l'instar des pays voisins.

11.07 Nathalie Dewulf (VB): Cette concession devait prendre fin en 2019, mais elle a été prolongée. Dans deux semaines, une nouvelle concession aurait dû prendre effet, mais le gouvernement a décidé de prolonger le contrat actuel. Le ministre PS Dermagne n'attend donc pas l'issue de l'enquête. Il est clair que le PS veut continuer à tirer les ficelles.

11.08 Maria Vindevoghel (PVDA-PTB): Il est tout à fait normal qu'il n'y ait plus de parachute doré, car un travailleur ordinaire ne reçoit rien de plus que son C4, qui s'accompagne même parfois d'une sanction. La ministre n'a rien dit au sujet de l'emploi. Le Vlaams Belang et la N-VA veulent déjà tout privatiser. Chaque travailleur de bpost est d'ailleurs constamment contrôlé par des dizaines de caméras. Il est temps d'en installer dans les bureaux de la direction.

11.09 Nicolas Parent (Ecolo-Groen): Madame la ministre, je vous remercie pour vos réponses. Il est clair qu'au-delà de l'affaire, certains sur les bancs de ce Parlement ou dans les coulisses comptent manifestement profiter du dossier pour affaiblir bpost, pour des raisons clairement idéologiques, surtout après avoir entendu la réplique de M. Freilich.

En matière de transparence, de premières mesures fortes ont déjà été prises par le conseil d'administration et par vous-même. M. Tirez a été mis à la porte sans parachute. Nous voulons que la transparence puisse continuer à être exercée mais nous voulons aussi de la stabilité au sein de l'entreprise.

Madame la ministre, nous comptons sur vous et sur le conseil d'administration pour tenir bon face aux vents contraires, pour tenir le cap que vous avez pris au sein de la Vivaldi pour préserver un emploi de qualité dans le secteur postal et la logistique, pour renforcer la transparence et la gouvernance au sein des entreprises publiques et pour renforcer les missions d'assistance aux citoyens et leur durabilité.

Madame la ministre, les écologistes comptent sur vous, tout comme les travailleurs de bpost.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

12 Vraag van Goedeke Liekens aan Karine Lalieux (Pensioenen en Maatschappelijke Integratie, Personen met een handicap, Armoedebestrijding en Beliris) over "De activering van Oekraïense vluchtelingen" (55003084P)

12 Question de Goedeke Liekens à Karine Lalieux (Pensions et Intégration sociale, Personnes handicapées, Lutte contre la pauvreté et Beliris) sur "L'activation des réfugiés ukrainiens" (55003084P)

12.01 Goedeke Liekens (Open Vld): Mevrouw de minister, collega's, ik wil u het verhaal vertellen van Olga, die bij ons woont. Een heel toffe madam die supergelukkig was in Oekraïne, maar die spijtig genoeg moest vluchten voor de oorlog in Oekraïne. Die oorlog duurt ondertussen bijna een heel jaar en dreigt te bevriezen, letterlijk en figuurlijk. Het ziet ernaar uit dat Olga nog wel een tijdje bij ons zal blijven. Olga is een kapster en werkt met haar handen. Handen hebben we nodig, veel en overal, dat weet iedereen. Olga wil ook graag werken en zich nuttig voelen. Ze voelt zich niet goed bij het idee dat ze dat leefloon krijgt, dat wat als een aalmoes aanvoelt. Zij wil werken, maar ze mag niet, want haar Nederlands is nog niet goed genoeg. Oei, jammer. Zij wil het Nederlands onderweg wel leren, want haar knippen gaat ook zonder taal, maar dat mag niet.

Mevrouw de minister, u begrijpt waar ik naartoe wil. Van de ongeveer 50.000 Oekraïense vluchtelingen in ons land, zijn er op dit moment 1.128 door de VDAB aan het werk, of iets meer dan 2 %. Van de andere instroom hebben we geen idee: interim, zelf een job gevonden, we weten het niet. Dat zal minstens ook 2 % zijn. Of 5 %. Weet u wat, het is bijna Kerstmis, we verdubbelen het: 10 %. Met Nieuwjaar verdubbelen we nog eens: 20 %. Misschien is 20 % van de Oekraïense vluchtelingen aan het werk. Weet u hoeveel er in Nederland aan het werk zijn? 84 %. Zoek het verschil, denk ik dan.

11.09 Nicolas Parent (Ecolo-Groen): Sommigen willen dit dossier misbruiken om bpost te verzwakken.

U hebt samen met de raad van bestuur een eerste reeks doortastende maatregelen genomen voor meer transparantie. De heer Tirez werd zonder gouden handdruk ontslagen. We rekenen op u en op de raad van bestuur om niet van uw koers af te wijken en om in de post-sector en de logistiek een kwaliteitsvolle werkgelegenheid te behouden, de transparantie te vergroten, het goed bestuur in de overheidsbedrijven te bevorderen en de opdrachten voor het leveren van bijstand aan de burgers en de duurzaamheid ervan te ondersteunen.

12.01 Goedeke Liekens (Open Vld): Olga, une réfugiée de guerre ukrainienne, aimerait beaucoup travailler dans notre pays, mais elle ne peut pas, car son niveau de néerlandais n'est pas suffisamment bon. En tant que coiffeuse, elle aimerait apprendre le néerlandais en travaillant; elle peut faire des coupes sans maîtriser la langue. Mais ce n'est pas autorisé.

Sur les 50 000 réfugiés ukrainiens dans notre pays, le VDAB en a aidé 1 128 à trouver du travail. Nous ne savons pas ce qu'il en est des autres. Il est possible que certains Ukrainiens aient trouvé un travail par eux-mêmes, mais dans le scénario le plus optimiste, j'estime ce nombre à maximum 20 %. Aux Pays-Bas, ce taux s'élève à 84 %.

Comment la ministre adaptera-t-

Mevrouw de minister, op welke manier zult u de ondersteuning aanpassen aan de lange duur van dit conflict? Dat hadden we natuurlijk zo niet gezien. U geeft geheel terecht extra steun aan de OCMW's om Oekraïense vluchtelingen op te vangen, maar welke inspanning staat daartegenover? Moeten zij ook activeren?

12.02 Minister **Karine Lalieux**: Mevrouw Liekens, zoals u weet heeft de groep van tijdelijk beschermden uit Oekraïne recht op een equivalent leefloon. Binnen dit stelsel is het GPMI niet verplicht, dit in tegenstelling tot de nieuwe leefloners. Mijn administratie, de POD Maatschappelijke Integratie, beschikt daarom niet over de gegevens met betrekking tot de activering van deze groep.

U weet eveneens dat de regering bijkomende middelen heeft toegekend aan de OCMW's, die onder andere gebruikt kunnen worden om de activering van deze mensen te stimuleren, in functie van de situatie waarin ze zich bevinden. Dit behoort tot de verantwoordelijkheid van de lokale besturen, in samenwerking met de gewesten. Ik hoor op het terrein dat dit in de praktijk ook echt gebeurt, onder andere in de OCMW's van Antwerpen, Gent en Brussel. In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn 2.200 Oekraïeners ingeschreven bij Actiris.

Het is dus in de eerste plaats een verantwoordelijkheid van de lokale besturen, de gemeenten, de OCMW's en de gewesten, en niet van de minister van Integratie.

12.03 **Goedele Liekens** (Open Vld): Mevrouw de minister, ik weet dat er met het equivalent leefloon inderdaad geen verplichte activering is. U zegt terecht dat een aantal OCMW's en lokale besturen het wel goed doen, maar als wij de cijfers bekijken, zijn er ook heel wat die het niet goed doen.

Het is heel belangrijk dat er extra inspanningen gebeuren, in de eerste plaats voor onze Oekraïense medeburgers zelf, zodat ze zich nuttig kunnen voelen, een identiteit hebben. Een job gaat over meer dan alleen geld verdienen. Het gaat ook over zich nuttig voelen. In de tweede plaats is dat ook heel belangrijk voor onze arbeidsmarkt. Wij hebben immers het geld nodig. Een belangrijke derde reden is het maatschappelijk draagvlak. Het is belangrijk dat die mensen ingeburgerd geraken. Daarvoor is werk het allerbelangrijkste.

Geef dus alstublieft nog een extra duwtje in de goede richting.

*L'incident est clos.
Het incident is gesloten.*

13 **Question de Christophe Bombled à Annelies Verlinden (Intérieur, Réformes instit. et Renouveau démocratique) sur "La dotation fédérale aux zones de police" (55003075P)**

13 **Vraag van Christophe Bombled aan Annelies Verlinden (Binnenlandse Zaken en Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing) over "De federale dotatie voor de politiezones" (55003075P)**

13.01 **Christophe Bombled** (MR): Madame la ministre, comme vous

elle le soutien aux réfugiés ukrainiens à la longue durée du conflit? Maintenant qu'ils resteront sans doute plus longtemps dans notre pays, consentirons-nous davantage d'efforts pour les activer?

12.02 **Karine Lalieux**, ministre: Les réfugiés ukrainiens bénéficiant de la protection temporaire ont droit à un revenu d'intégration équivalent, mais le projet individualisé d'intégration sociale (PIIS) n'est pas obligatoire pour eux. C'est pour cette raison que le SPP Intégration sociale ne dispose pas des données relatives à l'activation de ce groupe.

Le gouvernement a accordé des moyens supplémentaires aux CPAS, qui peuvent être utilisés pour stimuler l'activation de ces personnes. Ce sont toutefois les administrations locales, les CPAS et les régions qui sont responsables à cet égard, non la ministre de l'Intégration sociale. Dans la pratique, les CPAS, notamment d'Anvers, de Gand et de Bruxelles, procèdent également de la sorte.

12.03 **Goedele Liekens** (Open Vld): Lorsque nous examinons les chiffres, nous devons tout de même conclure que nombre de CPAS et d'administrations locales ne fournissent pas suffisamment d'efforts. Il est pourtant essentiel de donner un coup de pouce à nos concitoyens ukrainiens, d'abord pour eux-mêmes, afin qu'ils puissent se sentir utiles, mais également pour notre marché du travail et pour l'adhésion de la société. Le travail permettra à ces personnes de s'intégrer beaucoup plus rapidement.

13.01 **Christophe Bombled**

le savez, cette époque de l'année est la période à laquelle nos zones de police doivent finaliser leur budget pour l'exercice à venir. Afin d'établir le budget de la manière prescrite par la circulaire PLP 62, qui est la circulaire ministérielle contenant les directives pour l'établissement du budget de police 2023 à l'usage des zones de police, nous devons bien entendu disposer de données précises relatives aux dotations fédérales.

Or, à ce jour, certains montants ne sont pas encore connus. Je pense, entre autres, à la dotation visant à encourager certaines initiatives, à la dotation Salduz ou encore aux montants individuels de la dotation relative à l'accord sectoriel. Par ailleurs – et je ne vous apprendrai rien –, cette circulaire ministérielle interdit d'inscrire de manière anticipée ces trois dotations au budget 2023. Je cite: "Les montants de cette dotation ne sont pas encore connus. Il convient donc de n'inscrire aucun montant dans le budget 2023."

Madame la ministre, le temps passe. Pouvez-vous nous dire avec exactitude quand les zones de police pourront disposer de chiffres précis? Quelles difficultés avez-vous rencontrées dans l'élaboration de la dotation fédérale?

Pourquoi, systématiquement, les montants de certaines dotations ne peuvent-ils être communiqués dans la circulaire budgétaire?

Enfin, plutôt que d'obliger les zones de police à inscrire des montants nuls par manque d'informations de la part de l'autorité fédérale, ne serait-il pas opportun que les zones de police puissent inscrire un montant provisoire correspondant à un pourcentage des dotations antérieures? Cela permettrait d'atteindre l'équilibre budgétaire, que certaines zones de police ont de plus en plus de mal à trouver. Je vous remercie pour vos réponses.

13.02 Annelies Verlinden, ministre: Monsieur Bombled, en septembre, les zones de police locale ont été provisoirement informées des dotations fédérales de base sur lesquelles elles peuvent compter cette année. L'approbation de ces dotations et également des dotations spécifiques dont vous parlez est à l'ordre du jour du Conseil des ministres de demain et elles seront confirmées aux zones de police locale immédiatement après la décision du Conseil des ministres de demain. Comme vous le savez, en raison du calendrier du cycle budgétaire fédéral, les montants définitifs ne peuvent être confirmés qu'après la finalisation définitive des budgets fédéraux.

En outre, le 23 novembre, nous avons envoyé une circulaire aux zones de police locale avec les directives pour la préparation de leurs budgets 2023. Contrairement aux années précédentes, nous avons clarifié pour ces zones la possibilité de prendre en compte l'indexation connue jusqu'en septembre pour la confection du budget 2023. Les zones peuvent ainsi anticiper dans leurs budgets l'indexation légale qui sera exécutée lors du contrôle budgétaire en 2023. Elles peuvent en effet tenir compte de l'indexation jusqu'en septembre 2022. Avec la communication antérieure de septembre et la circulaire transmise en novembre, nous avons essayé de donner aux pouvoirs locaux le plus rapidement possible la clarté nécessaire pour leurs budgets et on va pouvoir confirmer, après la décision de demain au Conseil des ministres, les dotations qui seront attribuées aux zones de police.

(MR): Tijdens deze periode moeten de politiezones de laatste hand leggen aan hun begroting. Niet alle bedragen zijn echter bekend, meer bepaald de dotatie om bepaalde initiatieven aan te moedigen, de Salduzdotatie en de individuele bedragen uit het sectoraal akkoord. Het wordt echter bij de omzendbrief PLP 62 verboden om die drie dotaties vroegtijdig in de begroting 2023 in te schrijven.

Wanneer zullen de politiezones precieze cijfers ontvangen? Welke moeilijkheden hebt u ondervonden bij het bepalen van de federale dotatie? Waarom worden de bedragen van bepaalde dotaties stelselmatig niet in de omzendbrief over de begroting meegedeeld? Zou men de politiezones niet kunnen toestaan om een voorlopig bedrag dat overeenkomt met een percentage van de vorige dotaties in te schrijven in plaats van een nulbedrag, opdat hun begroting in evenwicht zou zijn?

13.02 Minister Annelies Verlinden: In september werden de lokale politiezones voorlopig op de hoogte gebracht van de federale basisdotaties. De ministerraad zal deze dotaties en de specifieke dotaties morgen goedkeuren. De lokale politiezones zullen daar dan onmiddellijk van op de hoogte gebracht worden. De definitieve bedragen kunnen pas bevestigd worden nadat de laatste hand gelegd is aan de federale budgetten. Bovendien hebben wij op 23 november een omzendbrief gestuurd naar de lokale politiezones met betrekking tot de voorbereiding van hun budgetten voor 2023. In tegenstelling tot voorgaande jaren, hebben we ermee ingestemd dat zij de indexering zoals ze tot de maand september bekend was daarin opnemen.

Je ne dois pas vous l'expliquer, de nombreux pouvoirs locaux se trouvent dans une situation financière difficile. Nous essayons cependant de les aider du mieux que nous pouvons et nous continuerons à le faire. Je vous remercie.

13.03 **Christophe Bombled** (MR): Madame la ministre, cela fait 16 ans que je suis bourgmestre et cela fait donc 16 ans que je suis membre d'un Collège et d'un Conseil de police. Une fois encore, je me permets d'insister sur l'urgence d'obtenir le plus rapidement possible des chiffres précis concernant les dotations fédérales à nos zones de police – je parle des dotations spécifiques – ou, à tout le moins, de pouvoir inscrire à l'avenir des montants provisoires au budget. Je le répète: le temps presse et ces dotations fédérales sont nécessaires pour aider nos zones de police et donc nos communes à prendre en charge toute une série de coûts. Je pense notamment aux augmentations barémiques, des augmentations justifiées pour nos policiers. Faire respecter la loi, maintenir l'ordre et garantir la sécurité publique sont autant de missions que notre police ne pourra assurer au mieux que si on lui en donne les moyens.

L'incident est clos.
Het incident is gesloten.

14 **Question de Sophie Rohonyi à David Clarinval (VPM Classes moyennes, Indépendants, PME et Agriculture, Réformes instit. et Renouv. Démocratique) sur "Le Qatargate et la lutte contre la corruption" (55003065P)**

14 **Vraag van Sophie Rohonyi aan David Clarinval (VEM Middenstand, Zelfstandigen, Kmo's en Landbouw, Institutionele Hervormingen en Democratische vernieuwing) over "Qatargate en de corruptiebestrijding" (55003065P)**

14.01 **Sophie Rohonyi** (DéFI): Madame la présidente, madame la secrétaire d'État, l'incarcération de plusieurs députés européens pour faits de corruption a révélé l'extrême faiblesse de certains face au pouvoir de l'argent, face à des États comme le Qatar, encore lui, qui croient ainsi pouvoir acheter notre intégrité, notre indépendance et nos valeurs en toute impunité.

Alors, je ne sais pas vous mais, personnellement, toutes ces liasses de billets m'ont juste donné la nausée, surtout à un moment où nous savons que nos ménages et nos PME, déjà asphyxiés par la crise sanitaire, sont aujourd'hui étranglés par leurs factures énergétiques.

Cette affaire doit pousser notre Parlement à réagir, à balayer devant sa porte. C'est d'ailleurs la raison pour laquelle mon collègue, François De Smet, a écrit, pas plus tard que ce lundi, à la présidente de notre Assemblée pour faire le bilan sur ces mesures contre la corruption. Mais votre gouvernement doit lui aussi agir. À défaut, on verra les populistes et les extrémistes de tous bords tirer profit de cette affaire qui, comme toutes les autres, jettent l'opprobre sur l'ensemble de la classe politique, en ce compris tous ceux qui travaillent avec conviction et dévouement au quotidien.

Nous vous attendons sur le registre des lobbies qui a été évoqué tout à l'heure mais pas uniquement. Madame la secrétaire d'État, combien de recommandations du GRECO ont-elles été mises en œuvre par votre gouvernement? Nous en étions à seulement deux sur vingt-deux en juillet dernier. Je vous pose la question car, hier encore en commission, le ministre de la Justice a botté en touche en renvoyant à d'autres

13.03 **Christophe Bombled** (MR): De politiezones moeten dringend over de exacte cijfers van de specifieke dotaties kunnen beschikken en voorlopige bedragen in hun budget kunnen inschrijven. De politiezones en de gemeenten worden geconfronteerd met een hele reeks kosten, zoals de baremverhogingen. De politie moet de middelen krijgen om de uitvoering van haar opdrachten te kunnen verzekeren.

14.01 **Sophie Rohonyi** (DéFI): De aanhouding van verschillende leden van het Europees Parlement wegens corruptie heeft aan het licht gebracht hoe extreem gemakkelijk sommigen zwichten voor de macht van het geld en van landen die hun integriteit kopen. Dat is des te weerzinwekkender wanneer burgers het water aan de lippen staat door hun energiefacturen. Dit zou ons Parlement ertoe moeten aanzetten voor zijn eigen deur te vegen. De heer De Smet heeft de voorzitter van onze Assemblée aangeschreven met het verzoek om de balans op te maken van de maatregelen tegen corruptie. Uw regering moet ook actie ondernemen om te voorkomen dat populistten profijt trekken uit deze zaak. We wachten op het lobbyregister.

Hoeveel aanbevelingen van de GRECO werden er uitgevoerd? Welk gevolg heeft de regering aan het verslag van de Europese Com-

membres du gouvernement sur cette question précise et, apparemment, vous êtes devenue la nouvelle porte-parole de ce gouvernement. Toutes mes félicitations!

Quelles suites votre gouvernement a-t-il données au rapport de la Commission européenne sur l'État de droit en vue d'améliorer la lutte contre la corruption? Enfin, que faites-vous contre la corruption par des États comme le Qatar pour ne citer que lui?

14.02 Alexia Bertrand, secrétaire d'État: Madame la députée, je vous remercie de votre question. Comme vous le savez, j'interviens en lieu et place du ministre de la Justice pour les raisons que nous connaissons tous et qui ne peuvent que nous peiner sur l'état de la démocratie.

Je puis vous confirmer que le juge d'instruction de Bruxelles dirige une enquête judiciaire dans le cadre de laquelle des suspects ont été arrêtés. Parmi eux, on compte des députés européens – actuels ou anciens –, ainsi que certains de leurs collaborateurs, soupçonnés de participation à une organisation criminelle, de corruption et de blanchiment d'argent. Cette enquête a été ordonnée par le parquet fédéral et est menée par l'Office central pour la répression de la corruption (OCRC) de la police fédérale. Cet organe bénéficie d'un cadre complet depuis quelques mois, comme l'a constaté le parquet fédéral. Il ne faut pas oublier le travail accompli par la Sûreté de l'État, un service dont les effectifs auront doublé entre 2020 et 2024. Ce sont des choix conscients de ce gouvernement.

Comme le ministre de la Justice l'a indiqué hier en commission, ses services remplissent, en ce qui concerne le GRECO, un rôle de coordination. Son administration a récemment encore demandé un rapport sur l'état d'avancement intermédiaire à tous les services concernés. Ce faisant, nous avons réitéré la nécessité de transposer autant que possible l'intégralité de ses recommandations pour juin 2023. Le cas échéant, le ministre recontactera ses homologues pour insister sur ce message.

Chers collègues, je ne puis ici qu'exprimer toute ma reconnaissance pour le travail continu de notre police, de notre justice et de la Sûreté de l'État. Nos services démontrent qu'ils sont prêts et au point, au service et en défense de notre État de droit, pour notre protection collective. Vous noterez que même le premier ministre des Pays-Bas, Mark Rutte, nous a félicités pour la manière dont ce dossier est traité.

14.03 Sophie Rohonyi (DéFI): Madame la secrétaire d'État, je vous remercie pour vos réponses même si vous conviendrez qu'il en ressort que votre gouvernement n'a pas fait grand chose depuis que j'ai interpellé le premier ministre à ce sujet en juillet dernier, contrairement aux services de renseignements, de police et de la justice qu'il faut saluer.

missie over de rechtsstaat gegeven om de strijd tegen corruptie op te voeren? Hoe bestrijdt u de omkoping door bepaalde landen?

14.02 Staatssecretaris Alexia Bertrand: Ik neem het woord in de plaats van de minister van Justitie om redenen die bekend zijn en schrijnend zijn voor de democratie.

Dankzij het door de Brusselse onderzoeksrechter gevoerde onderzoek heeft men Europese parlementsleden en sommige van hun medewerkers op verdenking van deelname aan een criminele organisatie, corruptie en witwaspraktijken kunnen oppakken. Dat onderzoek, waartoe het federale parket de opdracht gegeven heeft, wordt gevoerd door de Centrale Dienst voor de Bestrijding van Corruptie (CDBC). Laten we het werk van de Veiligheid van de Staat niet vergeten. Overeenkomstig de keuzes van de regering zal het personeelsbestand van die dienst in 2024 verdubbeld zijn ten opzichte van 2020.

De FOD Justitie speelt een coördinerende rol bij de GRECO. Zijn administratie heeft aan alle betrokken diensten een verslag over de stand van zaken gevraagd. We willen alle aanbevelingen van de GRECO tegen juni 2023 omzetten.

Ik ben erkentelijk voor het werk van onze politie, van ons gerechtelijke apparaat en van de Veiligheid van de Staat. Onze diensten tonen dat ze onze rechtsstaat verdedigen en ons collectief beschermen. De eerste minister van Nederland, Mark Rutte, heeft ons zelfs gefeliciteerd voor de manier waarop men dit dossier behandeld heeft.

14.03 Sophie Rohonyi (DéFI): In tegenstelling tot de politie- en inlichtingendiensten en de justitie heeft uw regering sinds mijn interpellatie in juli niet veel gedaan. Al

C'est juste consternant parce que, depuis deux ans, votre accord de gouvernement nous fait miroiter des grandes réformes de bonne gouvernance mais aussi parce que, depuis des années, tant le GRECO que la Commission européenne vous implorent d'en faire beaucoup plus contre la corruption face au poids des lobbies et à la faiblesse des moyens aujourd'hui dévolus à la justice. Mon parti, DéFi, a déposé une proposition de résolution qui vise à mettre sur pied un parquet financier indépendant et spécialisé en matière de lutte contre la corruption. J'appelle votre majorité à la soutenir parce que, à défaut, on va se retrouver dans une situation où notre démocratie sera en danger. L'idée est de pouvoir sauvegarder l'indépendance des pouvoirs et de redonner foi et espoir en la politique. Je vous remercie.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

15 Vraag van Barbara Pas aan Vincent Van Quickenborne (VEM Justitie en Noordzee) over "De rellen na de WK-matchen van Marokko" (55003073P)

15 Question de Barbara Pas à Vincent Van Quickenborne (VPM Justice et Mer du Nord) sur "Les échauffourées qui ont suivi les matchs du Maroc à la Coupe du monde" (55003073P)

15.01 Barbara Pas (VB): Mevrouw de staatssecretaris, dank u wel dat u voor uw nieuwbakken partijgenoot Van Quickenborne wilt invallen. Ik begrijp dat zijn veiligheid prioritair is, maar ik begrijp niet dat zijn veiligheid in dit Huis van de democratie niet gewaarborgd zou kunnen worden. In Nederland bijvoorbeeld wordt een Wilders al ettelijke jaren bedreigd, maar hij kan wel nog naar het Parlement komen. Het lijkt mij alvast dat er dezer dagen in Brussel plaats en zijn waar het een pak gevaarlijker is dan in dit halfroond. Dat brengt mij tot mijn vraag.

Winst of verlies, voor een bepaalde groep Marokkaans tuig is voetbal altijd een feest. Niet op een bal, maar keet schoppen. Elke week opnieuw en al weken aan een stuk. Gisteren moest de politie in Antwerpen en in Brussel alweer ingrijpen en werd een tweehonderdtal criminelen opgepakt, ongeveer evenveel als het aantal agenten dat zich bij de politiezone Brussel Noord ziek heeft gemeld nadat opnieuw een agent fysiek is aangevallen, ditmaal nota bene door een elfjarige.

Hoeveel van die 200 zitten er momenteel, een dag later, nog steeds vast, mevrouw staatssecretaris? Hoeveel relschoppers van de afgelopen weken werden ondertussen al veroordeeld? Hoe snel is dat 'supersnelrecht' dat Van Quickenborne aankondigde?

Van de 200 opgepakte criminelen van gisteren zou ik graag weten hoeveel er de vorige keer en de voorbije weken al opgepakt werden. Waarom werden die gekende relschoppers niet preventief opgepakt?

Marokko moet nog één wedstrijd spelen. Ik hoop dat men hen zaterdag wél preventief zal oppakken.

15.01 Barbara Pas (VB): Je remercie la secrétaire d'État d'avoir accepté de remplacer son nouveau collègue de parti, le ministre Van Quickenborne, mais je ne vois pas pourquoi la sécurité de ce dernier ne pourrait pas être garantie dans l'enceinte de ce Parlement. Aux Pays-Bas, M. Wilders est menacé depuis de nombreuses années, mais peut toujours se rendre au parlement.

Que leur équipe nationale gagne ou perde, le football est toujours l'occasion de faire du grabuge pour un certain groupe de voyous marocains. Hier, la police a de nouveau dû intervenir à Anvers et à Bruxelles. Environ 200 criminels ont été arrêtés. Combien de ces 200 personnes se trouvent encore en prison? Combien d'émeutiers de ces dernières semaines ont déjà été condamnés? À quel point la procédure de comparution "ultra-rapide" annoncée par le ministre Van Quickenborne est-elle rapide? Combien des criminels arrêtés hier avaient déjà été arrêtés précédemment au cours des dernières semaines? Pourquoi n'ont-ils pas été arrêtés préventivement? Va-t-on le faire samedi?

15.02 Staatssecretaris Alexia Bertrand: Mevrouw de voorzitter, mevrouw Pas, de laatste keer dat minister Van Quickenborne hier stond,

15.02 Alexia Bertrand, secrétaire

riep hij iedereen op om die probleemjongeren aan te pakken en om schouder aan schouder te staan met de politie. Veel mensen hebben dat ook gedaan. Na die eerste incidenten hebben ouders, buurtbewoners, handelaars en straathoekwerkers zich georganiseerd in Brussel en een menselijke ketting gevormd. Ook gisteren deden ze dat, maar toch waren er tegen het einde van de avond nog incidenten met relschoppers die uit waren op een confrontatie met de politie.

Die heeft doortastend opgetreden. In Brussel werden 209 personen bestuurlijk gearresteerd en dus preventief opgepakt om erger te voorkomen. Zoals u weet, kan en mag Justitie niets doen met die mensen. Vier personen werden gerechtelijk aangehouden, twee voor het gooien van projectielen naar een politiebarrage en twee voor het bezit van vuurwerk. Justitie zal tegen hen optreden.

De politie gaat nu aan de slag om die gegevens naast camerabeelden te leggen, om zo meer daders te kunnen identificeren en gerechtelijk te vervolgen. Zoals u ziet, doen politie en Justitie wat kan om op te treden tegen relschoppers en hen te vervolgen.

Ik herhaal hier nogmaals de oproep van de minister van Justitie van twee weken geleden. Iedereen moet zijn verantwoordelijkheid nemen in het opvolgen van probleemjongeren, ook de deelstaten en de burgemeesters, om zo de spiraal van de rellen in Brussel te doorbreken en de politiemensen, die telkens in de frontlinie staan, echt te steunen.

d'État: La dernière fois que le ministre Van Quickenborne était présent dans cet hémicycle, il a lancé un appel général concernant les jeunes à problèmes et a demandé à chacun d'être aux côtés des policiers. Des parents, des riverains, des commerçants et des éducateurs de rue ont répondu à l'appel. Hier aussi, ils ont répondu présent. Des incidents impliquant des fauteurs de troubles cherchant la confrontation avec la police ont malgré tout éclaté en fin de soirée. La police est intervenue avec fermeté. À Bruxelles, 209 personnes ont fait l'objet d'une arrestation administrative et ont été arrêtées préventivement. Elles ne pourront pas être inquiétées par la Justice. Quatre personnes ont fait l'objet d'une arrestation judiciaire et seront mises à la disposition de la Justice.

La police confronte les images de vidéosurveillance aux données personnelles et espère ainsi pouvoir identifier et poursuivre en justice davantage d'émeutiers. La police et la Justice font ce qu'elles peuvent. Il faut, en outre, que les entités fédérées et les bourgmestres apportent leur contribution afin de briser la spirale des émeutes et d'offrir un réel soutien à la police.

15.03 Barbara Pas (VB): Mevrouw de staatssecretaris, u hebt de aankondiging van het supersnelrecht niet meer herhaald. Waar blijven die teksten? Het enige dat hier supersnel is gebeurd, is het vrijlaten van criminelen zodat zij klaar zijn voor een volgend rondje voetbalplezier aanstaande zaterdag.

Twee weken geleden lanceerde de minister hier met veel poeha het idee om het kindergeld van die minderjarige relschoppers af te pakken. In het Vlaams Parlement werd dat idee intussen al afgeschoten door links, door cd&v, door de N-VA en ook door Open Vld zelf. Van Quickenborne heeft bijzonder weinig draagvlak voor zijn ideeën, zelfs zijn eigen partij steunt hem daarin niet.

Mevrouw de staatssecretaris, ik zou dan ook willen afsluiten met de woorden van een Vlaamse cd&v-minister aan minister Van Quickenborne: "Zorg dat mensen geïdentificeerd, opgevolgd en veroordeeld worden." Kortom: doe uw job!

15.03 Barbara Pas (VB): Où en sont les textes sur la comparution immédiate ultrarapide? La seule chose que nous faisons ultra rapidement pour l'instant, c'est relâcher les criminels. Il y a deux semaines, le ministre a avancé, avec beaucoup d'esbroufe, l'idée de retirer les allocations familiales des émeutiers mineurs. Au Parlement flamand, la proposition a déjà été rejetée en bloc par la gauche, le cd&v, la N-VA et même l'Open Vld. Le ministre ne semble pas bénéficier d'un grand soutien. Je voudrais conclure par le message adressé par un ministre cd&v flamand au ministre Van Quickenborne: "Faites en sorte que les auteurs soient identifiés, poursuivis et condamnés. Bref, faites votre boulot!"

*L'incident est clos.
Het incident is gesloten.*

La **présidente**: Ceci clôture les questions orales.

Projets de loi et propositions de résolution

Wetsontwerpen en voorstellen van resolutie

16 Proposition de résolution visant une réforme approfondie des droits du patient (2969/1-4+6)

16 Voorstel van resolutie betreffende een grondige hervorming van de rechten van de patiënt (2969/1-4+6)

Cette proposition a été adoptée par la commission de la Santé et de l'Égalité des chances en application de l'art. 76 du Règlement.

Dit voorstel is aangenomen door de commissie voor Gezondheid en Gelijke Kansen met toepassing van art. 76 van het Reglement.

Discussion

Bespreking

Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(2969/3)**

De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(2969/3)**

La discussion est ouverte.
De bespreking is geopend.

Mme Vanpeborgh, le rapporteur, s'en réfère à son rapport écrit.

Je vous rappelle que le temps de parole est de cinq minutes par groupe.

16.01 Kathleen Depoorter (N-VA): De N-VA gaat er zeker mee akkoord dat er verbeteringen noodzakelijk waren om de twintig jaar oude wet op de patiëntenrechten beter aan deze tijd aan te passen. Er staan dan ook een aantal goede zaken in de tekst, die meer op de noden van vandaag geënt zijn.

Toch heeft de N-VA een paar opmerkingen. Er wordt verwezen naar talenkennis en het recht van de patiënt om in begrijpbare taal verzorgd te worden. Er wordt echter heel weinig verwezen naar de plichten die dat ook met zich mee kan brengen. Het is toch wel de bedoeling dat een patiënt, wanneer hij zich vestigt in ons land, een van de drie landstalen zou beheersen. Hetzelfde geldt voor de zorgverstrekkers. De N-VA-fractie heeft erop gewezen dat er toch vaak een probleem is in verband met de talenkennis van zorgverstrekkers uit andere Europese landen, ook al zijn ze uiteraard zeer welkom, zeker gezien de schaarste op de zorgmarkt.

We zijn ook bezorgd dat verzoek 5.d. een voorafname op de wijziging van de euthanasiewet inhoudt, wat de N-VA-fractie in commissie duidelijk tot uiting heeft gebracht.

De N-VA gaat absoluut akkoord met de gedeelde besluitvorming, maar ziet wel een hiaat, die ik straks ook nog zal aankaarten en die de kinderrechten betreft. Gedeelde besluitvorming is heel belangrijk om trauma's bij patiënten – toch wel in 10 % van de gevallen – te voorkomen. Kinderen moeten inderdaad samen met hun zorgverstrekker op weg

16.01 Kathleen Depoorter (N-VA): La N-VA adhère aux améliorations apportées à la loi relative aux droits du patient, qui a déjà 20 ans. Une actualisation de cette loi s'impose. Toutefois, nous avons une série d'observations.

Le texte fait référence au droit du patient d'être soigné dans sa langue. C'est exact, bien entendu, mais il nous semble que toute personne s'établissant dans notre pays doit apprendre l'une des trois langues nationales. Il en va de même pour les prestataires de soins originaires d'autres pays qui viennent en Belgique.

Nous avons également des réserves sur la demande 5.d, qui pourrait être considérée comme une préfiguration de la modification de la loi sur l'euthanasie.

La N-VA est tout à fait d'accord

gaan in de verzorging.

Het is ook jammer dat de vivaldiregering – we zijn dit ondertussen gewoon – flirt met deelstaatbevoegdheden. Zo wil men het bezoekersrecht in zorginstellingen regelen, maar Vlaanderen heeft dat uiteraard zelf al gedaan.

Zo blijft men ook inzetten op IMC's. Wij weten sinds de covidcrisis allemaal dat interministeriële conferenties met negen ministers van Volksgezondheid niet werken. De overheveling van bevoegdheden blijft dus een strijdpunt voor onze fractie.

Het Fonds voor de medische ongevallen is ook niet meegenomen. Nochtans zou dat een ankerpunt kunnen zijn om alle klachten te verzamelen en er beleidsadviezen mee te formuleren.

Het belangrijkste, collega's, zijn echter de rechten van het kind. Wij zijn heel verheugd dat ons amendement ter zake meegenomen is, het amendement waarin wij bijzondere aandacht vragen voor de rechten van het kind. Wij hebben dit amendement ingediend voor de hoorzitting met het JOY-platform.

Ik was op het moment zelf niet aanwezig, maar ik heb die hoorzitting naderhand beluisterd. Ik vond wat die mensen gezegd hebben toch heel waardevol. Als wij rekening houden met het feit dat 80 % van de kinderen die verzorgd worden angsten ontwikkelt en dat 10 % van die kinderen een trauma ontwikkelt, waardoor op latere leeftijd hun preventieve maar ook hun curatieve gezondheidszorg in gevaar komen, meen ik dat wij veel dieper moeten gaan.

De verwijzing in de tekst dat wij bijzondere aandacht moeten hebben voor de rechten van het kind, volstaat niet. Vandaar dat wij een aantal amendementen hebben ingediend, waarin wij heel duidelijk verwijzen naar enerzijds de rechten van het kind en anderzijds de opererende instanties en de aanpak van de minderjarige patiënt in de ziekenhuiswetgeving. Dat moet daar duidelijker in opgenomen worden.

Het kwaliteitskader en de minimale diplomavereisten voor de zorgverstrekkers die kinderen verzorgen, moeten zeker in samenspraak met de deelstaten aangepakt worden. Als wij luisteren naar de getuigenissen van de thuisverpleegkundigen en de kinderartsen, dan is dat absoluut noodzakelijk. Het moet meer zijn dan één regeltje. Ook daarover hebben wij dus een amendement ingediend, collega's.

Wat de dataverzameling betreft, het is ontzettend belangrijk dat we leren uit de ervaringen van kinderen en uit de ervaringen die de zorg voor kinderen zo specifiek maken. Een kind is immers geen minivolwassene.

Collega's, daarom nodig ik u echt uit om onze amendementen (...)

De **voorzitter**: Mevrouw Depoorter, u hebt uw spreektijd opgebruikt. Ik pas de regel van het Reglement toe.

avec le processus décisionnel partagé, mais il comporte une lacune en ce qui concerne les droits de l'enfant. D'après une étude, 80 % des enfants développent des angoisses et quelque 10 % un traumatisme après une hospitalisation. Les prestataires de soins et les enfants doivent parcourir le chemin ensemble.

Quant au droit de visite dans les établissements de soins, le pouvoir fédéral ne devait pas le régler car il s'agit d'une compétence des entités fédérées.

On continue également de miser sur les CIM, alors que l'on sait depuis longtemps que cela ne fonctionne pas. Le transfert de compétences reste un cheval de bataille pour notre groupe politique.

Le Fonds des accidents médicaux n'a pas été repris non plus. Pourtant, il pourrait rassembler toutes les plaintes pour formuler des recommandations au politique.

Nous avons présenté un amendement sur les droits de l'enfant et nous nous réjouissons qu'il ait été adopté. Nous l'avons introduit avant l'audition avec la plateforme JOY, qui s'est avérée très précieuse. Il en est ressorti que les enfants gardent des effets tellement négatifs des soins que leurs soins de santé préventifs mais aussi curatifs ultérieurs en sont compromis. Le passage du texte stipulant qu'il faut accorder suffisamment d'attention aux droits des enfants ne suffit pas. C'est pourquoi nous avons encore ajouté plusieurs amendements portant sur les droits des enfants et leur prise en considération dans la législation relative aux hôpitaux. Nous avons, en outre, présenté un amendement au sujet du cadre de qualité et des exigences de diplômes minimales imposées aux soignants d'enfants..

Ik zal u nog het woord geven voor uw amendementen.

16.02 Kathleen Depoorter (N-VA): Mevrouw de voorzitter, ik heb onze amendementen al toegelicht en was mijn betoog aan het afsluiten. Collega's, ik nodig u uit om onze amendementen goed te keuren. Ze zijn essentieel.

16.03 Laurence Hennuy (Ecolo-Groen): Madame la présidente, chers collègues, la loi du 22 août 2002 relative aux droits des patients a vraiment été une avancée majeure pour mieux répondre aux attentes des patients et aussi définir le rôle essentiel des professionnels de santé. Elle a permis à chacun de mieux connaître ses droits, ses devoirs ainsi que les conséquences de ses actes et/ou aussi l'absence de ses actes. Elle a permis de définir et de consacrer le droit à l'information, à la qualité des prestations dans le respect de la dignité humaine, au consentement éclairé, à la consultation du dossier médical, le droit de plainte et à la représentation.

Cette loi demeure une avancée remarquable. Mais après vingt ans, c'est un petit peu comme si la loi s'était arrêtée au milieu du gué. Il était nécessaire de l'adapter à une vision actuelle des soins de santé. C'est dans ce sens que nous avons déposé notre proposition de résolution Ecolo-Groen, qui était l'aboutissement d'un travail collectif entamé déjà en 2017 par les députées Ecolo-Groen Anne Dedry et Muriel Gerkens, grâce à une expérience acquise et aux acteurs impliqués au quotidien.

Les nombreuses auditions qui ont eu lieu ont révélé qu'il subsiste encore des situations problématiques, tant pour les prestataires de soins que pour les patients, dans leurs rapports réciproques. Je citerai notamment le manque de communication, des processus de médiation peu visibles et complexes, des trajets de plainte flous, le manque de points de contact, les difficultés d'accès au dossier médical informatisé ou papier, le manque de clarté sur le statut de la personne de confiance, le manque de maîtrise sur les données de santé qui sont enregistrées et partagées; ce ne sont que quelques exemples.

Le travail que nous avons réalisé en commission, sous l'article 76, va plus loin que la proposition de résolution que nous avons déposée voici deux ans. En ce sens, je suis assez satisfaite non seulement du processus, mais aussi du résultat. Cette résolution poursuit deux objectifs: préciser certains droits et amener tous les acteurs à faire vivre ces droits.

La loi sur les droits du patient suffit-elle, à elle seule, à changer les perceptions, les relations et les attitudes des prestataires de soins et des patients? Non. Les nombreuses auditions ont montré que, par manque de connaissances, de pédagogie et par manque d'application concrète des mesures, la démocratie sanitaire n'a pas encore gagné la place qui devrait être la sienne.

Dès lors, comment les politiques doivent-ils penser ces nouvelles responsabilités? Nous demandons, tout d'abord, d'adapter la législation à la réalité des soins. Aujourd'hui, nous avons des pratiques multidisciplinaires où le patient est au centre, une relation beaucoup moins paternaliste entre le prestataire de soins et le patient, qu'il soit enfant ou adulte, une inégalité surtout en matière d'accès aux services de soins de santé qui a été exacerbée par la crise du covid-19 et la digitalisation de l'environnement des soins.

16.02 Kathleen Depoorter (N-VA): J'invite tout le monde à lire ces amendements et à les approuver. Ils sont essentiels.

16.03 Laurence Hennuy (Ecolo-Groen): De wet betreffende de rechten van de patiënt van 2002 was een grote stap voorwaarts. Dankzij die wet is iedereen beter op de hoogte van zijn rechten en plichten en van de gevolgen van zijn daden. Het recht op informatie, het recht op kwaliteitsvolle en menswaardige dienstverlening, het recht op geïnformeerde toestemming, het recht om het medisch dossier te raadplegen of om klacht in te dienen zijn er meer bepaald in verankerd. Na 20 jaar was het niettemin nodig om de wet aan te passen aan de huidige visie op gezondheidszorg. Ecolo-Groen heeft een voorstel van resolutie ingediend naar aanleiding van het werk waarmee de dames Dedry en Gerkens in 2017 een begin gemaakt hebben.

De talrijke hoorzittingen hebben duidelijk gemaakt dat er nog altijd problemen zijn in de relatie tussen patiënten en zorgverleners: gebrek aan communicatie, complexe bemiddelingsprocessen, ondoorzichtige klachtentrajecten, gebrek aan aanspreekpunten, problemen om toegang te krijgen tot het medisch dossier, gebrek aan duidelijkheid over de status van de vertrouwenspersoon of gebrek aan kennis inzake en controle over het gebruik van de gezondheidsgegevens.

Het in de commissie verrichte werk gaat verder dan het oorspronkelijke voorstel. Met de resolutie worden er twee doelstellingen beoogd: bepaalde rechten opnieuw verduidelijken en ervoor zorgen dat alle actoren die rechten ook toepassen. De wet betreffende de rechten van de patiënt volstaat niet om verandering te brengen in de relaties tussen zorgverleners en patiënten. Als gevolg van een gebrek aan kennis,

Nous demandons également au gouvernement de rendre les droits du patient effectifs. En effet, la loi relative aux droits du patient porte sur la relation de soins entre le patient et le professionnel de santé. Cette loi doit rester une législation de valeurs et de principes.

Doit-on, par exemple, écrire dans la loi que cette relation de soins est une relation humaine qui nécessite de l'empathie et du temps? Non. Mais cela doit se traduire sur le terrain par un soutien politique aux soins de santé. Cela doit également être plus présent dans l'enseignement. Cela doit être rappelé dans le cadre d'une formation continue. Cela peut aussi être renforcé par le biais d'associations de patients bien présentes, bien consultées et bien financées.

Tous les jours, nous sommes amenés à prendre des décisions concernant notre santé. Pour comprendre et prendre de bonnes décisions, faire des choix éclairés, nous avons besoin de bonnes informations et d'outils adéquats. Nous avons besoin d'être bien accompagnés. C'est pourquoi nous soulignons et clarifions le rôle de la personne de confiance.

Je voudrais ici attirer l'attention sur l'importance de l'information du patient. Il convient de renforcer les compétences en communication des prestataires de soins, mais aussi de donner la capacité aux patients de comprendre les informations médicales qui leur sont fournies, d'avoir accès aux informations sur les facteurs de risques pour leur santé. C'est seulement lorsque ces conditions seront remplies que l'on pourra parler de consentement.

Après le vote, nous enverrons au gouvernement une note d'orientation qu'il s'agira de concrétiser. En premier lieu, en travaillant avec la commission droits du patient, qui rassemble toutes les parties prenantes, et en ayant une lecture transversale des législations qui traitent des droits du patient, ce qui signifie aussi de travailler en collaboration avec les Communautés et les Régions.

La démocratie sanitaire doit être une préoccupation continue. N'attendons plus vingt ans pour en faire l'évaluation!

voorlichting en toepassing van de maatregelen heeft de democratie inzake gezondheidszorg nog niet de plaats verworven die haar toekomt.

We vragen dat de wetgeving aan de realiteit van de zorg aangepast wordt, met meer multidisciplinaire praktijken en minder paternalisme in de relatie met de patiënt. De ongelijkheid in de toegang tot de zorg is door de coronacrisis nog groter geworden. Er is ook de digitalisering van de zorgsector.

We roepen de regering op in daadwerkelijke patiëntenrechten te voorzien. De wet van 2002 moet een wet van waarden en beginse-len blijven. In de wet moet er niet worden opgenomen dat de zorgrelatie een menselijke relatie is die empathie en tijd vergt, maar dit moet niettemin vertaald worden in politieke steun voor de gezondheidszorg en het moet meer aan bod komen in het onderwijs en de bijscholing. Dit kan ook gebeuren door de patiëntenverenigingen te versterken en te raadplegen.

Om weloverwogen keuzes te maken over onze gezondheid hebben we goede informatie en begeleiding nodig. We verduidelijken de rol van de vertrouwenspersoon. Teneinde de *health literacy* te vergroten moeten we de communicatievaardigheden van de zorgverleners verbeteren en de patiënten in staat stellen medische informatie en risicofactoren te begrijpen. Deze voorwaarden moeten vervuld zijn om over toestemming te kunnen spreken.

Wij zullen de regering een oriëntatienota bezorgen, waaraan vervolgens in de schoot van de Federale Commissie Rechten van de Patiënt een concrete invulling gegeven moet worden, in samenwerking met de deelgebieden.

We moeten constant bezorgd zijn over de democratie inzake gezondheidszorg en mogen niet nog eens

16.04 Laurence Zanchetta (PS): Chers collègues, dans le cadre de cette réforme, les auditions que nous avons menées tout comme les avis écrits qui nous ont été communiqués l'ont confirmé: au regard de l'expérience de ces 20 dernières années, et du développement des soins multidisciplinaires, la loi de 2002 doit être améliorée. Au cœur de nos préoccupations à ce sujet se trouve le patient.

Si cette loi doit, selon nous, continuer à revêtir un caractère généraliste, elle doit être revue en accordant à chaque étape de la réflexion, mais surtout, dans sa mise en application concrète, une attention particulière aux besoins des groupes vulnérables. Je ne pourrai pas être exhaustive et je n'ai pas le temps d'ailleurs de les citer, mais on peut évoquer les personnes porteuses d'un handicap, les enfants, les personnes âgées ou encore les personnes qui se trouvent en situation de précarité.

La dernière audition que nous avons eue, avec la plate-forme JOY, nous a, par exemple, démontré combien il est important de prendre en considération les besoins des enfants et des adolescents, et le consentement de ces derniers, dans le cadre de la loi de 2002, mais surtout dans la pratique sur le terrain.

Je ne vais évidemment pas revenir sur l'ensemble des recommandations que cette proposition contient mais sur quelques points spécifiques que mon groupe estime important de mettre en avant à nouveau.

Pour nous, il est ainsi une évidence que cette législation devra à l'avenir être davantage portée à la connaissance des citoyens qui sont aujourd'hui trop nombreux encore à méconnaître les droits qui sont les leurs en tant que patients. Cette législation devra également faire l'objet d'une attention spécifique dans le cursus des prestataires de soins et dans leur formation continue. Cette loi cohabitant aujourd'hui avec une série d'autres législations, comme la "loi qualité" par exemple, il sera important d'assurer la cohérence et la compréhension de cet arsenal pour les citoyens et donc aussi pour les prestataires.

Le consentement éclairé du patient, son libre choix et le respect de ce libre choix font également l'objet de nombreuses recommandations aujourd'hui. C'est pour nous essentiel, et certainement dans un contexte de spécialisation accrue et de soins multidisciplinaires renforcés.

Dans ce cadre, nous sommes d'ailleurs allés plus loin encore avec des propositions nouvelles concrètes, comme celle d'instituer un droit à la planification anticipée des soins afin de faciliter la prise de décision au moment où le patient n'est plus capable de manifester sa volonté.

Renforcer le droit à l'information des patients est également un point important dans le cadre de cette modernisation. Il sera ainsi intéressant d'examiner s'il faut en effet prévoir une communication écrite par les prestataires de soins lorsqu'ils transmettent des informations complexes à un patient sur son état de santé, et cela sachant que dans un contexte d'appréhension et d'inquiétude, le patient n'est pas toujours à même de comprendre et d'assimiler toutes les informations.

20 jaar wachten voor we ze een volgende keer tegen het licht houden!

16.04 Laurence Zanchetta (PS): De hoorzittingen en adviezen hebben bevestigd dat de wet van 2002 verbeterd moet worden, gelet op de opgebouwde ervaring en de ontwikkeling van de multidisciplinaire zorg. Voor ons staat de patiënt centraal. De wet moet haar generalistische insteek behouden, maar moet herzien worden met bijzondere aandacht voor kwetsbare groepen. Uit de hoorzitting met het JOY-platform is met name gebleken hoe belangrijk het is om rekening te houden met de behoeften en de instemming van kinderen en jongeren.

De wetgeving moet meer bekendheid genieten bij de burgers, van wie er te veel niet op de hoogte zijn. In de cursus en bijscholing van de zorgverleners moet daar specifieke aandacht aan besteed worden. De samenhang met andere wetgeving, zoals de 'kwaliteitswet', moet gewaarborgd zijn en aan iedereen uitgelegd worden.

Het informed consent van de patiënten, hun vrije keuze en de inachtneming daarvan, zijn cruciaal in de context van toegenomen specialisatie en multidisciplinaire zorg. Er werd een voorstel uitgewerkt dat ertoe strekt een recht op vroegtijdige zorgplanning in te voeren, om de besluitvorming te vergemakkelijken wanneer de patiënt niet langer in staat is zijn wil kenbaar te maken.

Het is belangrijk dat het recht van de patiënten op informatie versterkt wordt. Er zou in geval van complexe informatie in een schriftelijke communicatie voorzien moeten worden. Wanneer de patiënten ongerust zijn, zijn ze niet altijd in staat alle informatie te verwerken. In de tekst wordt er ook gewezen op de informatie die verstrekt moet worden over de gegevensverwerking en het recht om het delen ervan te

Un autre élément fondamental qui préoccupe de plus en plus le citoyen aujourd'hui est évidemment son droit au respect de la vie privée, son droit de déterminer qui peut ou ne peut pas consulter ses données médicales, et son droit de savoir quel est le traitement pouvant être réservé à ses données médicales. Ce texte met ainsi l'accent sur l'information qui doit être donnée au patient concernant le traitement de ses données et son droit de refuser le partage de ces mêmes données.

On l'a entendu à de nombreuses reprises lors des auditions: la terminologie et certaines définitions doivent aujourd'hui être adaptées et précisées. Je pense notamment à la notion de patient proprement dite, qui doit intégrer le rôle plus actif que le patient joue aujourd'hui dans le cadre de ces soins. Je pense également à la nécessité d'évaluer ce que recouvre la notion de la qualité des soins, compte tenu, à cet égard, des publics les plus vulnérables.

Enfin, garantir au patient un droit de plainte effectif en améliorant le système était pour nous fondamental, tant au sein qu'en dehors des établissements de soins proprement dits. La réforme proposée ici va, selon nous, dans le bon sens, et vise à améliorer la gestion interne des plaintes au sein des institutions de soins, en envisageant la mise en place – en collaboration avec les entités fédérées – de points de contact décentralisés régionaux, afin de traiter les plaintes de manière autonome par rapport aux prestataires ou aux établissements.

Pour conclure, la question de l'indépendance des médiateurs a été soulevée à de nombreuses reprises lors des auditions. Il en ressort qu'une professionnalisation de la fonction de médiation, au travers d'une formation de base uniforme et continue, pourra constituer une réponse adéquate.

16.05 Dominiek Snelpe (VB): Mevrouw de voorzitter, collega's, ik wil mevrouw Vanpeborgh bedanken voor het geleverde werk. Het betreft een uitgebreide en moeilijke materie, niet het minst omdat het over moeilijke en lastige momenten in ons leven of het leven van onze dierbaren gaat en omdat de verschillende betrokken actoren allemaal hun zegje willen doen.

Mevrouw Vanpeborgh, uw intentie om een Kamerbreed gedragen document te maken was mooi, maar dat bleek toch iets moeilijker te zijn als het amendementen van de oppositie en in het bijzonder van het Vlaams Belang betrof. De meerderheid krijgt vandaag een herkansing. Wat in de commissie niet kon, kan hier misschien wel. U kunt onze amendementen alsnog goedkeuren. Wij hebben ze opnieuw ingediend. Wij hebben er zelfs nog een aantal aan toegevoegd naar aanleiding van de hoorzitting met het JOY-platform, waar het ging over de rechten van minderjarige patiënten.

We willen onder meer in verzoek 13, in de algemene aanbevelingen, een punt invoegen, waarin we bijzondere aandacht voor het minderjarige kind vragen, zeker wanneer iemand in een gezin met een ernstig medisch probleem te maken krijgt. In dergelijke situaties gaat alle aandacht naar de persoon met het probleem, wat logisch is, maar de naasten worden daarbij vaak vergeten. Dat kan zeker voor minderjarigen tot grote psychologische problemen leiden. Door daar attent voor te zijn, kunnen de problemen in veel gevallen voorkomen worden of in een vroeg stadium gedetecteerd worden. Daarover gaat ons nieuwe

weigeren.

Uit de hoorzittingen bleek dat de terminologie aangepast en verduidelijkt moet worden. Het begrip 'patiënt' moet zijn actieve rol omvatten. Er moet worden geëvalueerd wat zorgkwaliteit voor de meest kwetsbare groepen betekent.

Om een goed werkend klachtrecht voor de patiënten te creëren, voorziet de hervorming in een verbetering van het interne klachtenbeheer in de zorginstellingen en in de oprichting – in samenwerking met de deelgebieden – van gedecentraliseerde gewestelijke aanspreekpunten voor de autonome behandeling van klachten.

Tijdens de hoorzittingen werd er vaak over de onafhankelijkheid van de ombudsmannen gesproken. De professionalisering van de bemiddelingsfunctie, via een geüniformeerde basisopleiding en vervolgoopleidingen, zou een antwoord kunnen bieden.

16.05 Dominiek Snelpe (VB): Il s'agit d'une matière délicate parce qu'elle concerne des moments pénibles de la vie et parce que toutes les parties prenantes veulent avoir leur mot à dire.

La belle intention de Mme Vanpeborgh d'élaborer un document soutenu par l'ensemble des députés était difficilement réalisable compte tenu des amendements de l'opposition et en particulier ceux du Vlaams Belang.

Aujourd'hui, la majorité peut encore adopter nos amendements présentés en commission. Nous en avons même encore ajouté quelques-uns après l'audition organisée avec la plate-forme JOY sur les droits des patients mineurs. Ainsi, nous souhaitons insérer au niveau de la demande 13, dans les recommandations générales, un

amendement.

Dat er heel wat amendementen werden ingediend toont alvast aan dat de intentie om te komen tot een Kamerbreed gedragen resolutie zich veeleer beperkt tot een door de meerderheid gedragen resolutie.

We steunen het voorstel mits onze amendementen worden aangenomen. Die amendementen zijn een constructieve bijdrage van onze partij om het nog beter te maken. Het is een goede startnota voor de Federale commissie voor de rechten van de patiënt, die uiteraard onze amendementen, mochten ze toch niet worden goedgekeurd – ik betwijfel dat althans ten eerste –, zal krijgen toegestuurd.

Kortom, de tekst kan dienen als startnota om de reeds 20 jaar oude wet over de rechten van de patiënt te hervormen tot een eigentijdse wet, die rekening houdt met alle patiënten en al hun rechten.

point e dans lequel nous demandons une attention particulière pour les enfants mineurs, surtout lorsqu'un membre de la famille est confronté à un problème médical grave. Dans de telles situations, toute l'attention se porte sur la personne malade et les proches sont souvent oubliés. Cela peut entraîner des troubles psychologiques graves, surtout chez les mineurs. Le fait d'y être attentif permet dans de nombreux cas d'éviter ces troubles ou de les détecter à un stade précoce.

Nous soutenons la proposition de résolution, pour autant que nos amendements soient adoptés. Ils représentent en effet une contribution constructive à l'amélioration de ce texte, qui pourra servir de note de départ à la Commission fédérale Droits du patient en vue d'une réforme de la loi relative aux droits du patient.

[16.06] Daniel Bacquelaine (MR): Madame la présidente, monsieur le ministre, chers collègues, voilà 20 ans que, personnellement, j'ai voté cette loi. J'étais déjà parlementaire à l'époque et je me souviens de la richesse des débats avec Magda Alvoet dans ce dossier. Cette période fut très féconde, puisque nous avons aussi voté le droit à la liberté de l'euthanasie – nouveau droit accordé à chacun. Je rappelle aussi la recherche sur embryon et plusieurs autres avancées très importantes du début des années 2000. Vingt ans après, il est évidemment nécessaire de faire le point et de progresser.

La loi originelle de 2002, du point de vue de l'éthique, était essentielle parce qu'elle introduisait un changement de paradigme, le patient devenant le centre de l'organisation des soins. Il est certain que, dans le colloque singulier et par le biais des codes de déontologie, le patient bénéficiait déjà, sur le plan personnel et individuel, de plusieurs droits et protections. Toutefois, nous sommes ici véritablement dans une organisation collective des soins lui réservant une place centrale. C'est ce que nous faisons en proposant diverses améliorations de ce texte. Il était donc opportun de faire le point. Un travail pertinent et constructif a été accompli. Tous les groupes se sont investis pour que nous puissions présenter une proposition de résolution de qualité.

Je ne vais pas parcourir tous les points, parce que nous n'en avons pas le temps, mais j'insisterai sur le droit au libre choix du prestataire de soins par le patient, qui me semble essentiel et que je relie au droit au consentement libre et éclairé – lequel doit toujours être totalement explicite. En effet, il ne doit pas seulement être implicite, car nous devons œuvrer pour qu'il soit une réalité, dans le sens où il importe que ce consentement ne s'évanouisse pas progressivement et que la maîtrise du patient ne se dilue pas non plus.

[16.06] Daniel Bacquelaine (MR): Ik heb die wet twintig jaar geleden mee goedgekeurd en ik herinner me de rijk gestoffeerde debatten met Magda Aelvoet. Tijdens die uiterst vruchtbare periode werden ook het recht op euthanasie en het recht op onderzoek met embryo's in de wet verankerd en werden andere zeer belangrijke en grensverleggende teksten goedgekeurd. We moeten nu een stand van zaken opmaken en verdere stappen voorwaarts zetten.

In 2002 was de wet uit ethisch oogpunt essentieel, aangezien ze de patiënt voor het eerst centraal stelde in de organisatie van de gezondheidszorg. Tijdens het persoonlijke onderhoud tussen zorgverstrekker en patiënt en in de deontologische codes waren er voor de patiënt reeds verscheidene rechten en beschermingsmechanismen ingebouwd. In de collectieve organisatie van de gezondheidszorg neemt de patiënt nu echter een centrale plaats in en we doen in dat opzicht verscheidene voorstellen ter verbetering van

Je pense qu'il est important, au moment de l'évolution des technologies et de la digitalisation, de faire en sorte que la protection de la vie privée fasse véritablement l'objet de notre priorité parce qu'on sent bien que, progressivement, ce qu'on appelle le secret partagé devient un secret extrêmement dilué. Je pense que nous avons l'obligation de protéger davantage la vie privée des patients. Cela doit s'appliquer dans le cadre du colloque singulier entre le patient et le médecin bien sûr et entre le prestataire de soins et le patient. Il faut aussi que les informations qui sont révélées et qui sont à un moment donné stockées, traitées, manipulées, le soient dans le même esprit de protection de la vie privée. Là, il reste à mon sens un travail extrêmement important à réaliser.

Les données médicales personnelles ne sont plus seulement accessibles au corps médical mais aussi à toute une série de tiers qui sont amenés à exploiter les données. Et là, les mesures de protection doivent être plus robustes, c'est ce que nous demandons, pour faire en sorte que le patient ait confiance dans le système d'organisation des soins parce qu'il s'agit bien de cela. Il faut que le patient garde une grande confiance dans l'organisation des soins. Pour cela, il faut qu'il ait la certitude que les données qu'il livre – parce que ce sont les siennes –, seront traitées de manière telle que le secret qui entoure certaines de ces données soit effectivement préservé et que la liste des destinataires de l'obligation de respect du droit à la protection des données, qui s'allonge inexorablement – c'est un peu le sentiment qu'on a –, ne se fasse pas au détriment du respect de la vie privée du patient.

Je me réjouis que notre ministre de la Santé puisse observer avec beaucoup d'intérêt nos résolutions et que nous puissions revenir sur ce sujet parce que, bien entendu, le débat n'est pas épuisé. Je vous remercie de votre attention.

deze tekst. Alle fracties hebben op een relevante en constructieve manier inspanningen geleverd om een voorstel van resolutie van hoge kwaliteit te kunnen voorleggen.

Ik wil de nadruk leggen op het recht op de vrije keuze van de zorgverstrekker door de patiënt, dat ik in verband breng met het recht op de vrije en geïnformeerde toestemming, die steeds volledig expliciet moet zijn. We moeten er inderdaad voor ijveren dat de toestemming een onomstotelijke realiteit is, dat ze niet geleidelijk aan vervaagt en dat de greep van de patiënt op zijn gezondheid evenmin verzwakt.

In het licht van de evolutie van de technologie en de digitalisering lijkt het me belangrijk dat de bescherming van de persoonlijke levenssfeer een prioriteit wordt, omdat een gedeeld beroepsgeheim steeds minder geheim wordt. Die bescherming moet betrekking hebben op de arts-patiëntrelatie, maar ook op de relatie tussen zorgverleners en de patiënt, zodat informatie opgeslagen, verwerkt en behandeld wordt op een manier die de privacy van de patiënt beschermt.

Behalve voor de medische beroepsgroep zijn persoonlijke medische gegevens ook toegankelijk voor derden en we vragen om strengere waarborgen, zodat de patiënt het systeem kan vertrouwen in de wetenschap dat zijn of haar gegevens behandeld worden met inachtneming van het medisch beroepsgeheim. De lijst van degenen die de plicht hebben om de rechten inzake gegevensbescherming te eerbiedigen wordt langer en dat mag niet ten koste van de privacy van de patiënt gaan.

16.07 Nawal Farih (cd&v): Collega's, naar aanleiding van de 20ste verjaardag van de wet op de patiëntenrechten hebben we verschillende hoorzittingen georganiseerd waarin heel wat mensen gehoord werden. Daaruit zijn een aantal waardevolle en interessante inzichten voortgevloeid.

Enkele uitdagingen die aan bod kwamen, waren onder andere het

16.07 Nawal Farih (cd&v): Dans le cadre du 20e anniversaire de la loi sur les droits des patients, nous avons organisé plusieurs auditions intéressantes. Les défis en la matière concernent notamment l'accès au dossier après le décès d'un

recht op inzage van het patiëntendossier na overlijden van een minderjarige of wilsonbekwame meerderjarige door familie of wettelijke vertegenwoordigers. De incoherentie tussen de verschillende wetten wat betreft de definitie van vertrouwenspersoon en vertegenwoordiger kwam eveneens heel vaak voor. Ook de bekendheid van de wet op de patiëntenrechten, zowel voor patiënten als voor zorginstellingen en -verleners, bleek helaas nog niet op punt te staan. Er was ook een bevraging van het Vlaams Patiëntenplatform waaruit duidelijk bleek dat een op de vijf bevroegden niet vertrouwd was met de wet op de patiëntenrechten. Dat is een zeer schrijnend cijfer. Net als men ziek of in nood is, moet men immers over alle informatie beschikken om de juiste beslissingen te nemen en om zijn patiëntenrechten te kunnen garanderen.

We hebben ook de uitdagingen rond patiëntenrechten van minderjarigen besproken. Hiervoor werd een extra hoorzitting georganiseerd. Ik was zelf zeer hard onder de indruk van de cijfers die we daar hebben gehoord. Mijn collega, mevrouw Depoorter, heeft ze al eerder geformuleerd. Heel wat jonge mensen bouwen op een zeer vroege leeftijd namelijk een soort zorgtrauma of zorgangst op omdat zorgverleners niet altijd weten hoe ze moeten omgaan met minderjarige patiënten of welke taal ze bij hen moeten gebruiken.

Deze hoorzitting is dus toegevoegd naar aanleiding van een discussie op het einde van de rit. Ik wil nogmaals beklemtonen dat het goed is dat we ze hebben laten doorgaan. Mevrouw Fonck heeft ernaar gevraagd en ik wil haar daarvoor dan ook bedanken.

Ik zal nu de drie punten beklemtonen die voor cd&v heel erg belangrijk zijn. Er staan namelijk heel wat belangrijke zaken in de resolutie, maar ik zal er drie punten uit halen die voor onze fractie belangrijk zijn.

Een eerste aandachtspunt is het inzagerecht na het overlijden van minderjarige of wilsonbekwame meerderjarige patiënten. De resolutie heeft de duidelijke intentie om hier werk van te maken. Ik heb gesproken met heel wat patiënten, families en gezinnen die zich in een schrijnende situatie bevinden en die op zoek zijn naar informatie over hun overleden minderjarige kinderen. Die mensen hebben nog steeds niet alle antwoorden gekregen die nodig zijn om te rouwen en voor het verwerkingsproces. Het is voor mijn partij zeer belangrijk dat daar zo snel mogelijk werk van wordt gemaakt. Het wetsvoorstel van cd&v ligt dan ook klaar ter stemming. Ik hoop dat deze resolutie ervoor zorgt dat dit ook een duwtje in de rug kan krijgen.

Het tweede aandachtspunt is vroegtijdige zorgplanning. Onze gezondheidssystemen staan onder druk. Uit onderzoek blijkt dat ongeveer 75 % van de personen aan het einde van hun leven baat heeft bij palliatieve zorg. We stellen echter vast dat die vroegtijdige zorgplanning vandaag onvoldoende ingeburgerd is. Daarom is het zeer belangrijk voor ons dat dit instrument versterkt wordt via een juridische verankering in de wet op de patiëntenrechten. Ook daarvoor zit er een cd&v-wetsvoorstel, van mevrouw Van Hoof, in de pijplijn. Ik hoop dat de resolutie ertoe aanzet hier zo snel mogelijk werk van te maken.

Ten slotte wil ik afsluiten met een bijzondere aandacht voor kwetsbare groepen. Die staan ook in de resolutie. We spreken over financieel kwetsbare groepen, maar ook over jongeren. Dit is voor ons een zeer belangrijk aandachtspunt in de resolutie, omdat we merken dat de

patient mineur ou d'un patient majeur incapable, ainsi que l'incohérence entre les lois respectives sur la définition de la personne de confiance et du représentant. La connaissance de la loi sur les droits des patients ne semble pas non plus être optimale. Il ressort d'une enquête de la Vlaams Patiëntenplatform qu'une personne sur cinq n'était pas familiarisée avec cette loi.

Nous avons également discuté des défis relatifs aux droits des patients mineurs. De nombreux jeunes développent une sorte d'anxiété face aux soins dès leur plus jeune âge, parce que les prestataires de soins ne savent pas toujours comment les approcher ou communiquer avec eux. En tout état de cause, l'audition supplémentaire consacrée à cet aspect a été bénéfique.

Trois points de la résolution sont cruciaux pour notre groupe politique. Ainsi, les auteurs entendent instaurer le droit de consultation après le décès de patients mineurs ou de patients majeurs incapables de manifester leur volonté. De nombreux témoignages poignants montrent clairement que les gens n'obtiennent toujours pas toutes les réponses leur permettant de faire leur deuil. La proposition de loi du cd&v est prête à être votée. Soulignons, en outre, l'importance de la planification anticipée des soins, car quelque 75 % des personnes en fin de vie peuvent retirer un avantage de soins palliatifs. À l'heure actuelle, la planification anticipée des soins n'est pas suffisamment entrée dans les mœurs. Cet instrument doit être ancré juridiquement. Mme Van Hoof a préparé une proposition de loi du cd&v à ce sujet. Enfin, il y a l'amendement visant à donner une voix aux groupes vulnérables dans les choix politiques.

kwetsbare groepen, die vaak ook klein zijn, niet altijd een stem hebben in de organen waar er beleidsmatige beslissingen worden genomen of sturing wordt gegeven. Ik denk dat een amendement dat vandaag toegelicht zal worden, benadrukt dat er binnen belangengroepen ook extra aandacht zal worden gegeven aan financieel kwetsbare jongeren om ervoor te zorgen dat die stem ook wordt gehoord bij het maken van beleidsmatige keuzes.

Mevrouw Vanpeborgh, ik wil u namens de cd&v-fractie bedanken voor de constructieve samenwerking. Het was soms een huzarenstuk voor u.

16.08 **Sofie Merckx** (PVDA-PTB): Mevrouw de voorzitter, ook de PVDA is blij dat de werkzaamheden in de commissie voor Gezondheid met betrekking tot de 20ste verjaardag van de wet op de patiëntenrechten de aandacht hebben gekregen die ze verdienden. De uitgebreide hoorzittingen waren nodig en heel interessant.

Ons uitgangspunt is dat gezondheid een recht is. Dat staat ook in de Grondwet, maar het is niet omdat een recht in de Grondwet staat, dat het ook realiteit is. Daarom is onder andere de wet op de patiëntenrechten belangrijk. Op het terrein zien we dat de gezondheid van de mensen geen gegarandeerd recht is. Of men bijvoorbeeld al dan niet in gezonde omstandigheden leeft en of men beroep kan doen op de beste gezondheidszorg wanneer men ziek is, hangt van heel veel zaken af, net zoals dat ook geldt voor het inkomen.

De PVDA en Geneeskunde voor het Volk strijden sinds jaren voor het recht op gezondheid. Soms zien we dat de regering bepaalde maatregelen neemt die de rechten van de patiënten aantasten. Ik denk bijvoorbeeld aan de terug-naar-werktrajecten, waar de rechten van de patiënt toch niet altijd gerespecteerd worden.

De wet op de patiëntenrechten is belangrijk omdat ze effectief een paradigmashift heeft teweeggebracht, zoals de heer Bacquellaine ook zei, waarbij de patiënt en de toestemming van de patiënt centraler staan. De wet biedt bescherming. Het is een positieve wet die de patiënten bescherming biedt, want als men zorgbehoevend is, bevindt men zich in een kwetsbare situatie en is men afhankelijk van anderen. Dan is het belangrijk om er zeker van te zijn dat men recht heeft op kwaliteitsvolle zorg, dat de wensen van de patiënt centraal staan en dat men het recht heeft om klacht in te dienen als er iets fout loopt.

Er is echter nog veel werk aan de winkel, zoals we ook hebben gehoord in de hoorzittingen. Daarom staan er in de resolutie heel wat interessante ideeën waarmee we verder aan de slag kunnen gaan. Wij hebben dat werk ernstig genomen en input gegeven. Ik wil mevrouw Vanpeborgh bedanken voor het werk dat zij op zich heeft genomen om al die voorstellen in een eerste fase te centraliseren.

Een aantal van onze voorstellen werd meegenomen in de starttekst. Ik wil daarvan een aantal benadrukken. Zo staat in de resolutie het voorstellen om de bemiddelingsfunctie te professionaliseren met een vaste opleiding en de nodige investeringen. Rond bemiddeling is ook onze aanbeveling opgenomen om bijvoorbeeld regionale contactpunten op te zetten, zodat de bemiddeling toegankelijker wordt voor de patiënten. Ook werd het voorstel hernomen, dat zeker niet alleen van ons kwam, om ouders van minderjarige overleden patiënten inzagte te geven in het

16.08 **Sofie Merckx** (PVDA-PTB): Le PTB est également satisfait de l'attention portée au travail en commission de la Santé. La santé est un droit; la loi sur les droits du patient est donc importante. Sur le terrain, la santé de la population n'est cependant pas un droit garanti, car des conditions de vie saines et un accès aux meilleurs soins de santé dépendent de nombreux facteurs. Le PTB et Médecine pour le peuple se battent depuis des années pour le droit à la santé, tandis que le gouvernement ne respecte pas toujours les droits des patients avec des mesures telles que les trajets de retour au travail. La loi sur les droits du patient est importante car elle offre une protection à des personnes vulnérables, y compris le droit à des soins de qualité. Dans ce contexte, les souhaits des patients sont au centre des préoccupations et si nécessaire, il est possible de porter plainte.

La résolution contient également de nombreuses idées intéressantes que nous pouvons approfondir. Certaines de nos propositions ont été intégrées dans le texte initial: la professionnalisation de la fonction de médiation avec une formation définie et des investissements, des points de contact pour la médiation et l'accès des parents de patients mineurs décédés au dossier du patient. Il a également été proposé d'examiner comment rendre les soins plus compréhensibles pour les patients grâce à un rapport écrit après la consultation.

patiëntendossier van hun kind. Het is duidelijk dat daar een grote fout zit in de wetgeving, want de ouders hebben inzagerecht wanneer hun kind leeft, maar dat stopt plots wanneer hun kind, spijtig genoeg, overlijdt. Er werden ook voorstellen gedaan om te onderzoeken hoe de zorg begrijpelijker kan worden gemaakt voor de patiënt door een schriftelijk verslag te geven na de consultatie. Daarom zullen wij de resolutie steunen.

In een tweede fase werden we eigenlijk teleurgesteld doordat de vele voorstellen die daarna nog kwamen, onder andere van de oppositie, op een vrij klassieke manier onthaald werden. Uiteindelijk werd de stemming in de commissie een pure stemming meerderheid tegen oppositie, en niet meer dan dat. Dit ondanks dat er een aantal echt goede zaken werd voorgelegd, waar iedereen achter zou kunnen staan. Dan heb ik het bijvoorbeeld over ons voorstel om in de mogelijkheid te voorzien dat materiële fouten in een patiëntendossier kunnen worden rechtgezet. Ik heb eigenlijk geen enkel inhoudelijk antwoord gekregen waarom de vivaldipartijen dit geen goed idee vinden. Als er in het dossier staat dat de linker knie werd geopereerd terwijl het de rechter knie was, dan moet de patiënt de mogelijkheid hebben om dat te verbeteren. Wij vinden het dus jammer dat men op het einde zo te werk is gegaan. Wij zullen wel de resolutie steunen, omdat die globaal gezien echt wel positief is.

16.09 Robby De Caluwé (Open Vld): Mevrouw de voorzitter, de collega's hebben al gezegd dat het twintigjarig bestaan van de wet op de patiëntenrechten een goed moment is om een evaluatie te maken. Wij hebben dat dan ook gedaan in de commissie voor Gezondheid, met heel veel experts die wij hebben gehoord, die vele zinvolle insteken hebben gegeven, waaruit uiteindelijk een goed voorstel van resolutie is gevolgd. De collega's hebben al veel punten aangehaald, dus ik zal mij beperken tot de elementen die voor ons cruciaal waren. Uiteraard is heel het voorstel belangrijk – er staan veel goede punten in – maar er is toch een aantal accenten waarvoor wij hebben gepleit en geijverd. Wij zijn dan ook blij met de steun die wij hebben gekregen voor die punten.

Wij vonden het bijvoorbeeld belangrijk dat er geen aparte hoofdstukken in de resolutie kwamen voor de verschillende doelgroepen, maar uiteraard moet bij de toepassing van de wet wel rekening worden gehouden met de noden van al die doelgroepen. Kinderen, ouderen, personen met een handicap, mensen met geestelijke gezondheidsproblemen: dat zijn allemaal heel belangrijke doelgroepen die in de uitwerking van de wetgeving zeker moeten worden meegenomen.

Voor ons was het ook belangrijk dat er een aanpassing van het cascademodel kwam. Dat gaat over de vertegenwoordiger van de patiënt. Patiënten kunnen zich immers laten vertegenwoordigen. Er is daarvoor een volledig cascademodel uitgewerkt, maar dat kwam niet meer overeen met de realiteit van vandaag. Er zijn bijvoorbeeld heel veel alleenstaanden en zij moeten de mogelijkheid krijgen om zelf iemand aan te duiden, niet enkel familie, maar ook iemand met wie zij een bijzondere affectieve band hebben. Zulke personen moeten kunnen worden toegevoegd aan de lijst, zodat zij kunnen optreden als vertegenwoordiger van de patiënt.

Voor ons zijn ook de problemen met de negatieve wilsverklaring belangrijk, waarvoor tot vandaag niet echt een model bestaat. Dat is een

Les nombreuses propositions qui ont suivi ont été reçues de manière tout à fait conventionnelle. Au final, il en est résulté un vote majorité contre opposition, malgré un certain nombre de bonnes propositions, comme la possibilité de corriger des erreurs matérielles dans un dossier du patient. Cependant, nous soutiendrons cette résolution car elle est globalement positive.

16.09 Robby De Caluwé (Open Vld): Le vingtième anniversaire de la loi relative aux droits du patient est un moment opportun pour procéder à une évaluation. La proposition de résolution à l'examen, qui contient également une série d'éléments que nous avons défendus, en est le résultat. Ainsi, nous avons estimé qu'il était important de ne pas prévoir des chapitres distincts pour les différents groupes cibles, bien que, lors de l'application, il faille toujours tenir compte des besoins spécifiques. En outre, nous avons estimé qu'un modèle en cascade actualisé était important pour la représentation du patient. C'est ainsi qu'à l'heure actuelle, de nombreux isolés doivent pouvoir désigner eux-mêmes une personne. Les problèmes liés à la déclaration anticipée négative sont également importants. Il n'existe actuellement pas vraiment de modèle *ad hoc*, ce qui peut entraîner une certaine confusion auprès de nombreux prestataires de soins en ce qui concerne la volonté du patient. Dans la proposition de résolution, nous demandons d'opter pour un modèle, à développer en collaboration avec des experts indépendants, dans le-

van de elementen die ook uit de hoorzitting naar voren kwamen. Er bestaat daardoor bij heel wat zorgverleners soms wat verwarring over wat nu precies de wil van de patiënt is. In de resolutie vragen wij dat er een model zou komen waarin patiënten, liefst samen met hun arts, een weloverwogen beslissing kunnen nemen over de eigen gezondheidszorg. Voor alle duidelijkheid, wij pleiten niet voor een verplicht model en hebben ook geen enkele voorkeur, want er bestaan momenteel al heel wat modellen. Wij pleiten er vooral voor dat er een model wordt ontwikkeld in samenwerking met onafhankelijke experts. Wij hebben daarover zelf ook al een wetsvoorstel ingediend dat in de commissie al is voorgesteld en waarover wij een advies van de Raad van State hebben gevraagd.

We vragen in deze resolutie immers ook dat er allerhande adviezen worden gevraagd vooraleer iets wet kan worden. Daarom vonden we het logisch dat we diezelfde procedures voor eigen wetsvoorstellen zouden doorlopen.

Ik wil me aansluiten bij de dankwoorden die al aan het adres van de rapporteur, mevrouw Vanpeborgh, zijn geuit. Het is inderdaad een huzarenwerk om een resolutie op te stellen in de vorm waarin wij dat hebben gedaan, naar aanleiding van hoorzittingen, waarbij u een eerste voorstel deed en wij nadien – naar mijn gevoel meerderheid en oppositie verenigd – hebben samengewerkt om tot deze resolutie te komen. Ik vind het vreemd dat er oppositieleden zijn die zeggen dat er met hen geen rekening is gehouden. Dat zie ik absoluut niet. Ik wil wel benadrukken dat u aan alle partijen input hebt gevraagd, maar dat er niet van alle partijen input is gekomen. Volgens mij kan men u dat moeilijk verwijten. Nogmaals, van harte proficiat met het resultaat en bedankt.

16.10 Gitta Vanpeborgh (Vooruit): Collega's, op 18 mei 2022 kregen wij van de Conferentie van voorzitters als commissie de opdracht om een Kamerbrede resolutie uit te werken. Er werd een duidelijke werkwijze afgesproken: alle fracties konden sprekers aanbrengen en alle fracties kregen ook de mogelijkheid om op basis van de hoorzittingen concrete verzoeken te formuleren. Een aantal fracties heeft die basisinput spijtig genoeg niet of laattijdig bezorgd, maar wie dat wel deed, wil ik vandaag nog eens van harte bedanken. Zij vormden namelijk de basis van wat vandaag op tafel ligt. Het werd een ontwerpresolutie met 54 concrete verzoeken, en Vooruit is alvast tevreden met het resultaat, met name omwille van enkele elementen die ik even toelicht.

Ten eerste gaat het om de terechte aandacht voor de gewijzigde context van de toegenomen specialisatie en multidisciplinaire zorg. Dat heeft heel wat gevolgen, onder meer voor de definitie van de beroepsbeoefenaars, de vrije keuze van de zorgverlener en de gegevensdeling van de patiënt.

Ten tweede gaat het om de vraag om verduidelijking van heel wat begrippen, waaronder – ik ga ze niet allemaal opsommen – ernstig na-deel, persoonlijke notities, gegevens die betrekking hebben op derden, vertrouwenspersoon en vertegenwoordiger.

Ten derde was er de vraag om het recht van patiënten op degelijke informatie en communicatie te verbeteren, onder andere door het gebruik van duidelijke taal, aangepast aan het actuele bevattingvermogen van de patiënt. Ook dat is heel belangrijk. Verder gaat het over

quel les patients, de préférence accompagnés de leur médecin, peuvent prendre une décision réfléchie sur leurs propres soins de santé. Nous avons déposé une proposition de loi à ce sujet.

Dans la proposition de résolution, nous demandons de recueillir les avis nécessaires avant qu'un texte puisse être érigé en loi. Il est dès lors logique de parcourir la même procédure pour ses propres propositions de loi.

Je me joins aux remerciements adressés à Mme Vanpeborgh. Il est étrange que certains membres de l'opposition affirment que leur point de vue n'a pas été pris en compte. Tous les partis ont été invités à donner leur avis, mais tous ne l'ont pas donné.

16.10 Gitta Vanpeborgh (Vooruit): À la demande de la Conférence des présidents, nous avons élaboré une proposition de résolution portée par l'ensemble des députés. Tous les groupes ont pu faire venir des orateurs et ont eu la possibilité de formuler des demandes concrètes. Certains groupes ne l'ont pas fait ou l'ont fait tardivement. Les contributions fournies par ceux qui ont réagi ont constitué la base d'une proposition de résolution contenant 54 demandes concrètes.

De l'attention a été portée au contexte modifié de spécialisation accrue et de soins pluridisciplinaires, ce qui a des implications notamment quant au libre choix du prestataire de soins et quant au partage des données du patient. Nous demandons également de clarifier de très nombreuses notions, comme celles de "personne de confiance" ou de "préjudice grave". Une autre

een aangescherpt recht op de al dan niet digitale schriftelijke informatie, meer gedetailleerde informatie over mogelijke behandelingen, de financiële gevolgen, de doorgedreven sensibilisering en opleiding van zorgverstrekkers wat betreft hun kennis en toepassing van de wet en een verbeterd en uitgebreid bemiddelings- en klachtrechtsysteem.

Ten vierde, in de resolutie wordt ook gepleit voor de opname van nieuwe rechten, zoals het recht op vroegtijdige zorgplanning en het voorzien in een wettelijk model voor de negatieve wilsverklaring.

Tot slot, naast de algemene, terechte aanbeveling om te zorgen voor ruimere kennis en bekendmaking van die wetgeving, vernoem ik ook de algemene aanbeveling om bij de concrete toepassing en uitoefening van de patiëntenrechten telkens aandacht te besteden aan de noden van specifieke doelgroepen, waaronder in het bijzonder de minderjarige patiënten. Daar wil ik nog even op terugkomen. Met betrekking tot die laatste groep heeft het JOY-platform een aantal bekommernissen geformuleerd. Twee daarvan, de gebrekkige inzameling van kindgegevens en het tekort aan kinderverpleegkundigen en kinderartsen, zijn ons inziens zeker belangrijk, maar vallen tegelijk buiten de scope van de wet. Ter geruststelling, het merendeel van de bekommernissen van het JOY-platform wordt afgedekt door de algemene verzoeken. Eén bekommernis bleef weliswaar overeind, namelijk het gegeven dat de stem van de minderjarigen of hun vertegenwoordigers weleens onvoldoende gehoord wordt. Om die reden heeft de meerderheid het laatste algemene verzoek, oorspronkelijk afkomstig van de N-VA-collega's, nogmaals geamendeerd en versterkt.

Ter afsluiting, uiteraard zijn wij ons er ten volle van bewust dat het werk met deze resolutie lang niet af is. Naast het Parlement zal ook de Federale commissie voor de rechten van de patiënt haar voorstel tot verbetering formuleren, waardoor onze resolutie zeker aangevuld zal worden. In dat opzicht ga ik ervan uit dat de amendementen die er vandaag bijkomen nog ter bespreking zullen voorliggen. Misschien is niet iedereen het ermee eens, maar allicht zullen ze door de Federale commissie voor de rechten van de patiënt mee besproken worden, voor zover ze daar ook nuttig en zinvol geacht worden.

Ik hoop dan ook dat, met die wijsheid en met dat besef, deze resolutie niet alleen Kamerbreed gedragen wordt, maar vooral ook Kamerbreed goedgekeurd wordt.

[16.11] Catherine Fonck (Les Engagés): Madame la présidente, il est positif que nous travaillions sur les droits du patient puisqu'ils sont le cœur de l'investissement que nous pouvons avoir au sein de la commission Santé mais ils sont aussi le cœur de l'investissement de l'ensemble des soignants. J'en profite pour saluer ceux qui, au quotidien, s'investissent pour tous les patients, jour et nuit, sept jours sur sept.

L'ambition initiale de la commission était importante mais la majorité a

demande importante est celle visant à renforcer le droit du patient à une information et une communication adéquates. Cela implique notamment l'utilisation d'un langage clair adapté au niveau de compréhension du patient et la fourniture d'informations détaillées sur les traitements et leurs répercussions financières. Nous demandons également d'intégrer de nouveaux droits, tels que le droit à la planification anticipée des soins, ainsi qu'un nouveau modèle légal de déclaration anticipée négative.

S'agissant de l'exercice des droits du patient, il y a lieu de prêter attention aux besoins de groupes cibles spécifiques, en particulier ceux des patients mineurs.

La plateforme JOY a formulé un certain nombre de préoccupations à cet égard. Pour la plupart de ces préoccupations, une solution a pu être proposée dans les demandes générales. La préoccupation quant au fait que la voix des mineurs ou de leurs représentants n'est bien souvent pas suffisamment entendue persiste. C'est la raison pour laquelle la majorité a amendé et renforcé la dernière demande générale, formulée initialement par la N-VA.

La Commission fédérale Droits du patient proposera également des améliorations, qui déboucheront sur des ajouts à notre résolution. Les amendements présentés aujourd'hui encore seront très probablement également examinés par cet organe.

J'espère que cette résolution sera adoptée par la quasi-totalité des membres tout à l'heure.

[16.11] Catherine Fonck (Les Engagés): De patiënten staan centraal bij de inspanningen van de commissie voor Gezondheid, maar ook bij die van alle zorgverstrekkers.

De meerderheid heeft gekozen

fait le choix d'une résolution qui ne permettra pas de concrétiser des avancées pour les patients. J'avais l'espoir de me raccrocher à une résolution qui donnerait des directions claires et fortes. Ce n'est pas le chemin que vous avez voulu prendre.

La présente résolution vise d'abord à "évaluer". Nous avons passé du temps à écouter les soignants et les représentants des patients. La conclusion est que sur la cinquantaine de points que vous évoquiez, plus de la moitié concernent le fait "d'examiner", "d'examiner l'utilité de", "d'évaluer", "de réfléchir".

C'est d'autant plus perturbant qu'on sait que dans le même temps, le ministre de la Santé est en train de finaliser son projet de loi. Vous demandez d'évaluer pendant que le ministre finit son projet de loi, où vous ferez vos choix.

J'ai l'impression que le contenu de cette résolution, qui reste floue et qui vise à "évaluer" alors qu'on attendait de nous des actes, donne une forme de blanc-seing au gouvernement, particulièrement au ministre de la Santé.

Depuis le début, j'ai tenté de mieux définir les objectifs, j'ai déposé de multiples amendements, j'ai tenté de faire bouger les lignes.

Ma collègue rappelait que cela n'a pas été facile de vous amener à prendre le temps d'écouter les représentants des soignants des enfants. Nous y sommes parvenus, c'est vrai. Pour certains points, j'ai pu faire bouger les lignes. Pour d'autres, pas du tout, notamment pour toute la question de l'humanisation des soins. Donner du temps et garantir du temps entre les soignants, les professionnels de la santé et les patients. Du temps pour annoncer des diagnostics difficiles, du temps pour expliquer les traitements compliqués. Pour cela, nous avons besoin, d'abord et avant tout, de suffisamment de soignants bien formés. Aujourd'hui, ce n'est pas le cas parce que nous souffrons encore et toujours d'une pénurie importante, avec une pression considérable au sein des soins de santé.

L'humanisation des soins se justifie également par rapport à des publics particulièrement fragiles comme les enfants. J'ai tenté de vous amener à inclure la spécificité des enfants dans la loi sur les droits des patients, en lien avec la charte européenne de l'enfant hospitalisé. Je l'ai fait pour qu'on entende cet appel à l'aide terrible des pédiatres et des infirmiers spécialisés en pédiatrie qui nous ont dit que si l'on continuait comme cela, il y aurait des drames. Là encore, à part énoncer des grandes généralités, vous n'avez pas voulu poser véritablement des actes forts ni oser des choix forts.

En ce qui concerne la question de la confidentialité des données de santé des patients dans les défis technologiques que nous connaissons, vous n'avez pas voulu poser des choix forts, y compris dans les choix très concrets.

J'en citerai un dernier: le fait de garantir l'accès à ceux qui permettent de faire respecter les droits des patients, qui les aident à faire respecter leurs droits, à savoir les médiateurs, dans quelque lieu de vie que ce soit à l'hôpital, à domicile, (...)

La **présidente**: Votre temps de parole est écoulé, madame Fonck.

pour une résolution qui ne permettra pas de concrétiser des avancées pour les patients. J'avais l'espoir de me raccrocher à une résolution qui donnerait des directions claires et fortes. Ce n'est pas le chemin que vous avez voulu prendre.

La présente résolution vise d'abord à "évaluer". Nous avons passé du temps à écouter les soignants et les représentants des patients. La conclusion est que sur la cinquantaine de points que vous évoquiez, plus de la moitié concernent le fait "d'examiner", "d'examiner l'utilité de", "d'évaluer", "de réfléchir".

C'est d'autant plus perturbant qu'on sait que dans le même temps, le ministre de la Santé est en train de finaliser son projet de loi. Vous demandez d'évaluer pendant que le ministre finit son projet de loi, où vous ferez vos choix.

Ik heb nochtans amendementen ingediend en gepoogd om een en ander te doen evolueren.

We zijn er inderdaad in geslaagd om u naar de vertegenwoordigers van de kinderverzorgsters te laten luisteren, maar we zijn er niet in geslaagd om grenzen te verleggen wat betreft het menselijker maken van de zorg, bijvoorbeeld door meer tijd te laten om zware diagnoses mee te delen en complexe behandelingen toe te lichten. Dat blijft een probleem vanwege het tekort aan zorgpersoneel en de druk op de gezondheidszorg.

De zorg menselijker maken is voor kwetsbare groepen, zoals kinderen, een terecht uitgangspunt. Ik heb getracht de specifieke behoeften van kinderen in de wet te laten opnemen, in lijn met het handvest voor zieke kinderen van de European Association for Children in Hospital, en omdat kinderartsen drama's voorspellen. U hebt het echter niet aangedurfd om algemeenheden te overstijgen. Over de vertrouwelijkheid van patiëntengegevens in de context van technologische uitdagingen hebt u ook geen uitgesproken keuzes willen maken.

16.12 Catherine Fonck (Les Engagés): Tout à l'heure, madame la présidente, je n'ai pas voulu interrompre, mais nous avons eu le plaisir, pendant les questions d'actualité, de voir que vous octroyiez royalement à un ministre socialiste néerlandophone, celui de la Santé en l'occurrence, trente-huit secondes supplémentaires. Je n'ai pas réagi à ce moment-là. C'était pourtant un de mes collègues. Ne peut-on avoir la politesse (...)

La **présidente**: Ce n'était pas trente-huit secondes, madame Fonck. Par ailleurs, je ne détiens pas le bouton, ce sont les services, madame Fonck. Je vais vous interrompre. Veuillez ne pas m'imputer ces clôtures de micro. Je n'ai pas touché au bouton. Je voudrais juste un peu de respect.

16.13 Catherine Fonck (Les Engagés): Vous êtes présidente, mais pas pour me laisser la parole. Trente-huit secondes, et pour les autres, c'est *just in time*.

La **présidente**: Tout à l'heure, Mme Depoorter m'a demandé un peu de temps complémentaire. Je peux vous l'octroyer également.

16.14 Catherine Fonck (Les Engagés): Après tout le travail, je pense avoir déposé ici plus de vingt amendements en séance plénière. Normalement, outre le temps de parole de cinq minutes qui m'est accordé, j'ai le droit de présenter chacun de ces amendements, ce que je n'ai nullement l'intention de faire.

Toutefois, vous m'avez coupé le micro quatre secondes avant le temps qui m'est imparti alors que je venais de dire qu'il me restait un exemple à donner. Je trouve franchement qu'il y a un deux poids deux mesures.

La **présidente**: Madame Fonck, je ne vous ai pas coupé la parole. Le micro se coupe automatiquement quand le temps imparti est écoulé.

Si vous me demandez avec beaucoup de respect de vous accorder un peu de temps complémentaire, cela ne pose pas de problème.

16.15 Catherine Fonck (Les Engagés): Madame la présidente, le respect voudrait que l'on traite les membres de l'opposition de la même manière que les membres du gouvernement et de la majorité.

La **présidente**: Je pense que les services vous ont entendue et ont pris acte de vos propos.

16.16 Catherine Fonck (Les Engagés): J'essayais donc de dire combien il est fondamental que les patients, quel que soit leur lieu de vie (à l'hôpital, à domicile, mais aussi dans les maisons de repos et les maisons de repos et de soins) puissent avoir accès à une forme de médiation, en donnant les moyens suffisants à la Commission fédérale des droits du patient, mais aussi aux différents médiateurs, y compris de façon centralisée. Cela a largement été relayé, notamment par les associations représentatives des patients. C'est d'autant plus important que les techniques en matière d'organisation de nos soins de santé sont de plus en plus poussées.

Chers collègues, pour toutes ces raisons et beaucoup d'autres que je n'aurai pas l'occasion de vous expliquer ici, nous ne voterons pas favorablement la proposition de résolution qui nous est soumise aujourd'hui.

16.16 Catherine Fonck (Les Engagés): Het is van essentieel belang dat alle patiënten, zowel in de ziekenhuizen als thuis en in de woonzorgcentra, tot de bemiddeling toegang krijgen, door voldoende middelen ter beschikking te stellen van de Federale Commissie Rechten van de Patiënt. Daar hebben de patiëntenverenigingen sterk op gehamerd.

Om deze en andere hier niet uiteengezette redenen zullen we dit voorstel van resolutie niet steunen.

16.17 Sophie Rohonyi (DéFI): Madame la présidente, chers collègues, je remercie tout d'abord Mme Vanpeborgh pour le travail de synthèse qu'elle a tenté de réaliser à partir des nombreuses recommandations soumises par nos différents groupes à la suite de nos auditions mais aussi de nos débats. C'est un travail difficile mais essentiel pour tenter d'améliorer au mieux cette loi sur les droits des patients qui, 20 ans après son adoption, a montré des failles auxquelles nous nous devons de répondre. C'est un devoir envers tous nos concitoyens qui sont aussi des patients et qui méritent donc de voir leurs droits pleinement respectés mais aussi la qualité de leurs soins assurée. À cet égard, ce travail me laisse toutefois malheureusement encore un goût assez amer. Je m'en explique.

Premièrement, si nombre de nos recommandations se retrouvent *in fine* dans la proposition de résolution – l'uniformisation des définitions de "personne de confiance" ou encore de "représentant légal", la consécration du principe de la confidentialité et de la médiation ou encore l'assouplissement des conditions d'accès au dossier médical par les proches du patient décédé tout en sachant qu'il faudra effectivement encore modifier la loi –, de nombreuses autres recommandations que mon groupe avait pourtant formulées sont absentes du texte, et ce, alors qu'elles avaient été exprimées de manière très claire par les différents experts auditionnés. Je pense, là aussi de manière non exhaustive, à l'intégration au sein de la loi relative aux droits du patient d'un chapitre consacré à la santé mentale, à l'évaluation de la manière dont la régionalisation accrue des soins de santé a impacté l'application de cette loi ou encore à la revalorisation des médecins et du personnel soignant en ce qu'elle conditionne l'effectivité des droits des patients. Sans doute, ces demandes dérangent-elles la Vivaldi. Mais à quoi servent alors des auditions si vous refusez ensuite d'y donner suite, tant au niveau de la loi en tant que telle, que du contexte dans lequel cette loi doit s'appliquer?

Deuxièmement, je reste très amère quant à la manière dont la question des droits des patients mineurs d'âge a d'abord été totalement éludée. Il faut rappeler que ce n'est que sur demande de notre collègue, Mme Fonck, et insistance ensuite de l'opposition que la majorité a finalement daigné organiser l'audition de la plate-forme JOY, et donc des soignants pédiatriques. Cette audition a finalement eu lieu en présence des quatre partis de l'opposition et de seuls trois partis de la majorité, soit trois sur les sept. C'est un vrai manque de respect envers les praticiens qui ont pourtant amené des propositions très constructives pour améliorer cette proposition de résolution dont nous ne trouvons aujourd'hui aucune trace.

Il fallait avancer vite, nous dit-on. Mais à force d'avancer vite, on avance mal, puisque la spécificité des enfants est aujourd'hui absente de la proposition de résolution, mis à part le secret médical ou encore l'accès au dossier d'un mineur décédé. On demande juste "d'accorder une attention particulière aux besoins des groupes vulnérables comme, par exemple, les enfants."

Ayez l'honnêteté de reconnaître, chers collègues, que c'est très léger au regard de l'enjeu. Je pense par exemple – là aussi de manière non exhaustive – à l'expression du consentement libre et éclairé par l'enfant; à la communication avec l'enfant ou l'adolescent; au libre choix du prestataire de soins; au respect de la vie privée de l'enfant ou de l'adolescent vis-à-vis de ses parents qui doivent exercer ses droits ou

16.17 Sophie Rohonyi (DéFI): Op twintig jaar tijd heeft de wet op de patiëntenrechten tekortkomingen vertoond, waarop we een antwoord moesten bieden. Jammer genoeg staan er weliswaar veel aanbevelingen in het voorstel van resolutie, maar staan er vele andere, die nochtans gebaseerd waren op de aanbevelingen van de gehoorde experts, niet in. Ik denk daarbij aan de opname van een hoofdstuk over de geestelijke gezondheidszorg in de wet, aan de evaluatie van de gevolgen van de regionalisering op de toepassing van de wet en aan de opwaardering van de vergoeding van de artsen en van het zorgpersoneel, die afhankelijk gemaakt zou worden van de effectieve toepassing van de patiëntenrechten. Waartoe dienen de hoorzittingen als men er geen gevolg aan geeft?

Bovendien werd de kwestie van de minderjarige patiënten aanvaardelijk volledig omzeild: mevrouw Fonck en daarna de oppositie hebben er op moeten aandringen alvorens men het zich verwaardigd heeft een hoorzitting met pediatrisch zorgverstrekkers te organiseren. Slechts drie van de zeven partijen van de meerderheid waren aanwezig, wat van een flagrant gebrek aan respect ten aanzien van de beroepsbeoefenaars getuigt. Laatstgenoemden hebben constructieve voorstellen aangebracht, waarvan men in de tekst geen spoor terugvindt. Behalve het medisch geheim en de toegang tot het dossier van een overleden minderjarige, vraagt men er alleen bijzondere aandacht voor de behoeften van kwetsbare groepen, zoals kinderen.

Dat stelt te weinig voor vergeleken met wat er op het spel staat. Ik denk aan de uitoefening van de vrije en geïnformeerde toestemming door het kind, de communicatie met het kind of de jongere, de vrije keuze van de zorgverlener, het recht op privacy van het kind of

encore à tous ces enfants qui ont des difficultés autres que des soins de santé et qui se retrouvent malgré tout hospitalisés pendant de très longues périodes, et ce, en raison du manque de place en institution d'accueil.

Ces auditions ont aussi rappelé l'importance de cette fameuse charte européenne de l'enfant hospitalisé, outil qui aurait pu, qui aurait dû être la base de l'intégration de ces droits dans la loi sur les droits du patient.

Quand on sait – on l'a dit – que les enfants sont plus de deux millions en Belgique, que 80 % des enfants traités développent une peur de l'hôpital et que 10 % d'entre eux développent un état de stress post-traumatique à la suite d'un traitement, il est juste incompréhensible que cette résolution ne leur donne pas, aujourd'hui, leur juste place.

Ce faisant, cette proposition de résolution constitue une véritable occasion manquée d'inclure dans la loi les besoins et les droits très spécifiques des enfants en matière de soins de santé. À défaut, il faudra absolument qu'une loi spécifique aux droits des patients mineurs puisse suivre.

Pour ces raisons, chers collègues, vous l'aurez compris, nous sommes au regret de devoir nous abstenir sur cette proposition. Je vous remercie.

La **présidente**: Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)
Vraagt nog iemand het woord? (*Nee*)

La discussion est close.
De bespreking is gesloten.

* * * * *

Amendements déposés:

Ingediende amendementen:

Considérant/Considerans B

- 1 – Catherine Fonck (2969/4)

Considérant/Considerans C

- 2 – Catherine Fonck (2969/4)

Considérant/Considerans D

- 3 – Catherine Fonck (2969/4)

Considérant/Considerans E(n)

- 4 – Catherine Fonck (2969/4)
- 49 – Dominiek Sneppe cs (2969/4)

Considérant/Considerans F(n)

- 5 – Catherine Fonck (2969/4)

Demande/Verzoek 1.a.(n)

- 11 – Catherine Fonck (2969/4)

Demande/Verzoek 1.d.

- 6 – Catherine Fonck (2969/4)

Demande/Verzoek 2.c.(n)

- 37 – Catherine Fonck (2969/4)

Demande/Verzoek 2.d.(n)

- 38 – Catherine Fonck (2969/4)

Demande/Verzoek 2.e.(n)

- 39 – Catherine Fonck (2969/4)

Demande/Verzoek 2.f.(n)

- 40 – Catherine Fonck (2969/4)

Demande/Verzoek 3.a.

de jongere ten opzichte van de ouders, die die rechten moeten uitoefenen, en de kinderen die naast gezondheidsproblemen nog met andere moeilijkheden te kampen hebben maar langdurig in het ziekenhuis opgenomen worden door plaatsgebrek in opvanginstanties.

Het Europese Handvest Kind & Ziekenhuis had als basis moeten fungeren voor de opname van die rechten in de wet op de patiëntenrechten. Dit voorstel van resolutie is een gemiste kans om de bijzondere noden en rechten van kinderen inzake gezondheidszorg in de wet op te nemen. Er moet dus nog een wet over de patiëntenrechten van minderjarigen worden uitgewerkt. In afwachting daarvan zullen we ons bij de stemming over deze tekst onthouden.

- 7 – Catherine Fonck (2969/4)
Demande/Verzoek 4.b.
- 8 – Catherine Fonck (2969/4)
- 52 – Kathleen Depoorter cs (2969/4)
Demande/Verzoek 4.c.
- 9 – Catherine Fonck (2969/4)
Demande/Verzoek 4.f.
- 10 – Catherine Fonck (2969/4)
Demande/Verzoek 5.c.
- 12 – Catherine Fonck (2969/4)
Demande/Verzoek 5.e./1(n)
- 13 – Catherine Fonck (2969/4)
Demande/Verzoek 5.h.
- 42 – Dominiek Sneppe cs (2969/4)
Demande/Verzoek 5.i.(n)
- 43 – Dominiek Sneppe cs (2969/4)
Demande/Verzoek 5.j.(n)
- 44 – Dominiek Sneppe cs (2969/4)
Demande/Verzoek 5.k.(n)
- 45 – Dominiek Sneppe cs (2969/4)
Demande/Verzoek 6.e.
- 14 – Catherine Fonck (2969/4)
Demande/Verzoek 6.h.
- 15 – Catherine Fonck (2969/4)
Demande/Verzoek 6.i.(n)
- 16 – Catherine Fonck (2969/4)
Demande/Verzoek 7.a.
- 35 – Catherine Fonck (2969/4)
- 36 – Catherine Fonck (2969/4)
- 17 – Catherine Fonck (2969/4)
Demande/Verzoek 7.b.
- 18 – Catherine Fonck (2969/4)
Demande/Verzoek 7.e.
- 46 – Dominiek Sneppe cs (2969/4)
Demande/Verzoek 7.g.(n)
- 19 – Catherine Fonck (2969/4)
Demande/Verzoek 8
- 20 – Catherine Fonck (2969/4)
Demande/Verzoek 9.a.i.
- 21 – Catherine Fonck (2969/4)
Demande/Verzoek 9.a.ii.
- 22 – Catherine Fonck (2969/4)
- 23 – Catherine Fonck (2969/4)
Demande/Verzoek 9.a.iii.
- 24 – Catherine Fonck (2969/4)
Demande/Verzoek 9.b.
- 25 – Catherine Fonck (2969/4)
Demande/Verzoek 9.d.
- 26 – Catherine Fonck (2969/4)
Demande/Verzoek 9.f.(n)
- 27 – Catherine Fonck (2969/4)
- 41 – Catherine Fonck (2969/4)
- 53 – Kathleen Depoorter cs (2969/4)
Demande/Verzoek 9.g.(n)
- 28 – Catherine Fonck (2969/4)
Demande/Verzoek 10
- 29 – Catherine Fonck (2969/4)
Demande/Verzoek 11.f.

- 30 – Catherine Fonck (2969/4)
Demande/Verzoek 12
 - 31 – Catherine Fonck (2969/4)
Demande/Verzoek 12.b.(n)
 - 47 – Dominiek Sneppe cs (2969/4)
 - 54 – Kathleen Depoorter cs (2969/4)
Demande/Verzoek 13.d.
 - 51 – Nawal Farih cs (2969/4)
 - 32 – Catherine Fonck (2969/4)
Demande/Verzoek 13.e.(n)
 - 33 – Catherine Fonck (2969/4)
 - 48 – Dominiek Sneppe cs (2969/4)
Demande/Verzoek 13.f.(n)
 - 34 – Catherine Fonck (2969/4)
 - 50 – Dominiek Sneppe cs (2969/4)
Demande/Verzoek 14(n)
 - 55 – Kathleen Depoorter cs (2969/4)
Demande/Verzoek 14.a.(n)
 - 56 – Kathleen Depoorter cs (2969/4)
Demande/Verzoek 14.b.(n)
 - 57 – Kathleen Depoorter cs (2969/4)
Demande/Verzoek 14.c.(n)
 - 58 – Kathleen Depoorter cs (2969/4)
- * * * * *

Réservés: les amendements.

Aangehouden: de amendementen.

Le vote sur les amendements réservés et sur l'ensemble de la proposition aura lieu ultérieurement.
De stemming over de aangehouden amendementen en over het geheel van het voorstel zal later plaatsvinden.

17 **Projet de loi modifiant la loi du 17 juillet 2013 relative aux volumes nominaux minimaux de biocarburants durables qui doivent être incorporés dans les volumes de carburants fossiles mis annuellement à la consommation (3017/1-4)**

17 **Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 17 juli 2013 houdende de minimale nominale volumes duurzame biobrandstoffen die de volumes fossiele motorbrandstoffen, die jaarlijks tot verbruik worden uitgeslagen, moeten bevatten (3017/1-4)**

Discussion générale **Algemene bespreking**

La discussion générale est ouverte.
De algemene bespreking is geopend.

MM. Mathieu Bihet et Samuel Cogolati, rapporteurs, renvoient à leur rapport écrit.

17.01 Kim Buyst (Ecolo-Groen): Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, in de strijd tegen de klimaatverandering moeten wij de CO₂-uitstoot verminderen en dus weg van het gebruik van fossiele brandstoffen. Om daaraan tegemoet te komen, verplichtte de Europese Commissie in de Renewable Energy Directive uit 2009 het gebruik van biobrandstoffen van de eerste generatie. Gelukkig leerde Europa uit zijn fouten en zijn lidstaten niet langer genoodzaakt om biobrandstoffen van de eerste generatie te gebruiken.

Biobrandstoffen worden in ons land gemengd met fossiele brandstof.

17.01 Kim Buyst (Ecolo-Groen): La Commission européenne a rendu l'utilisation des biocarburants de la première génération obligatoire en 2009 pour réduire l'utilisation de combustibles fossiles. Ces biocarburants de la première génération sont issus de cultures vivrières, notamment de palme et de soja, et font donc di-

Voor de consument aan de pomp is die mengeling onzichtbaar en onvermijdbaar. Bovendien zijn slechts weinig Belgen ervan op de hoogte dat ze gedeeltelijk op biobrandstof rijden, laat staan dat ze er weet van hebben dat de biobrandstoffen van de eerste generatie afkomstig zijn van voedselgewassen en dus rechtstreeks de concurrentie met onze voedselproductie aangaan.

Biobrandstoffen op basis van palm en soja zijn twee voorbeelden van die biobrandstoffen van de eerste generatie. Er is een wetenschappelijke consensus over het grote risico van veranderingen in landgebruik voor de teelt van die gewassen. Concreter, er worden bijvoorbeeld stukken land ontbost om er dan palm en soja op te kunnen kweken, met alle gevolgen van dien voor klimaat en biodiversiteit.

Wij voegen daaraan toe dat biobrandstoffen van de eerste generatie in het algemeen en palm- en sojaolie in het bijzonder, over hun hele levenscyclus uiteindelijk schadelijker zijn voor het klimaat dan fossiele brandstoffen. Dat werd trouwens ook zo vermeld in een gezamenlijk advies van de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling, de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven en de Consumentenraad. Bovendien leidt de productie ervan tot mensenrechtenschendingen en gebruikskonflikten.

Wij hielden daarom in onze commissie hoorzittingen om ons te informeren over het onderwerp. 7 % van de grondstoffen, granen, suikerplanten, plantaardige oliën, gebruikt voor de productie van in België verkochte biobrandstoffen komen uit ons land, maar meer dan de helft van die grondstoffen komt uit landen buiten de Europese Unie. Dat geldt uiteraard voor palm- en sojaolie, die afkomstig zijn uit bijzonder kwetsbare landen. De wereldproductie van palmolie is de voorbije 30 jaar in een uitzonderlijk tempo gegroeid en overtreft die van alle andere oliehoudende gewassen. Palmoliegebieden beslaan nu meer dan 10 % van de permanente teeltgebieden in de wereld.

Het is voor Ecolo-Groen dus een uitzonderlijk goede zaak dat u vandaag een wetsontwerp ter zake voorlegt, dat ertoe strekt om biobrandstoffen op basis van palm en soja uit onze automotoren te halen. In onze strijd voor het klimaat zijn wij van oordeel dat we de juiste vector op de juiste plaats moeten inzetten. Voor voertuigen betekent dat in de eerste plaats het elektrificeren ervan, omdat dat een manier is om te evolueren naar een volledige uitfasering van biobrandstoffen van de eerste generatie, een meer algemeen akkoord dus over de omzetting van de RED II-richtlijn.

Voedsel hoort niet thuis onder de motorkap. Het voorliggende ontwerp betekent voor ons ecologen een hele goede eerste stap in een belangrijk proces en onze fractie zal het dan ook zo dadelijk steunen.

17.02 Kurt Ravyts (VB): Mevrouw Buyst zei al dat het wetsontwerp een eerste stap is. Na een eerste stap komt natuurlijk ook een tweede stap. Naast de uitstap uit soja en palmolie als biobrandstof heb ik het ook al over de tweede stap. Goede afspraken maken immers goede vrienden in het leven.

Behalve de collega's van de PVDA-PTB, voor wie het gewoontegetrouw allemaal niet ver genoeg gaat en die in het ontwerp slechts greenwashing en windowdressing zien, treedt iedereen het wetsont-

rectement concurrence à la production alimentaire. Il existe un consensus scientifique quant au risque important de changements d'affectation des sols pour la culture de ces végétaux. Ceux-ci s'avèrent en définitive plus nuisibles pour le climat que les combustibles fossiles. De plus, leur production entraîne des violations des droits humains et divers conflits.

La commission compétente de la Chambre a organisé des auditions, dont il est ressorti que seuls 7 % des matières premières servant aux biocarburants vendus en Belgique provenaient de notre pays. Plus de la moitié des matières premières proviennent de pays hors Union européenne. La production d'huile de palme a augmenté à une vitesse incroyable.

Ce projet de loi vise à ne plus alimenter les moteurs de nos voitures avec des biocarburants à base d'huile de palme et de soja. Il s'agit d'une très bonne chose aux yeux d'Ecolo-Groen. Nous devons en premier lieu investir dans l'électrification des véhicules, mais ce projet de loi est une première étape très positive dans le processus d'une sortie totale des biocarburants de première génération. La nourriture n'a rien à faire dans les réservoirs des voitures. Notre groupe soutiendra donc ce projet de loi avec enthousiasme.

17.02 Kurt Ravyts (VB): À peu près tout le monde se montre positif à l'égard de ce projet, à l'exception du PVDA-PTB, qui estime encore une fois qu'il ne va pas assez loin. Les biocarburants à base d'huile de palme et de soja entraînent une modification de l'utilisation des terres. Plus de la moitié

werp gematigd positief tot zeer positief tegemoet. Er is immers een onmiskenbare band tussen het massale gebruik van biobrandstoffen geproduceerd op basis van palm- en sojaolie en de veranderingen in landgebruik wereldwijd. Bovendien trap ik een open deur in wanneer we op de link met de CO₂-problematiek wijzen.

De Belgische productie van grondstoffen voor de in dit land verkochte biobrandstoffen is echter vrij beperkt. Wij weten dat meer dan de helft van die grondstoffen uit landen van buiten de EU komt. Dan komen palm- en sojaolie uiteraard sterk naar voren. Vooral de groeiende aanwezigheid van sojaolie in het bijmengen, kan moeilijk als duurzaam omschreven worden. Inderdaad, meerdere Europese lidstaten hebben daarom al actie ondernomen.

Mevrouw Khattabi besloot in de zomer van vorig jaar met de fanfare voorop te lopen, via een koninklijk besluit dat voorzag in de uitfasering van de stimulus voor palmolie en sojaolie. Dit bleek juridisch echter niet zo goed onderbouwd. De Europese Commissie stelde dat op basis van de RED II-richtlijn in een uitzonderingsgrond moest worden voorzien voor biobrandstoffen die gecertificeerd zijn als hebbend een laag risico op indirecte veranderingen in landgebruik.

In het raam van de TRIS-procedure heeft de Europese Commissie inzake het aangehaalde koninklijk besluit opgemerkt dat het uitsluiten van biobrandstoffen op basis van palmolie en sojaolie die als *low ILUC-risk* gecertificeerd zijn, niet in overeenstemming zou zijn met het beschikbare bewijsmateriaal over *ILUC-risks*, en derhalve in strijd met de RED II-richtlijn.

Het verwondert mij dat mevrouw Daems nu niet aanwezig is. Dit is nochtans haar onderwerp, maar de heer De Vuyst zal straks blijkbaar mijn sparringpartner worden. Mijnheer De Vuyst, die opmerking van de Europese Commissie is natuurlijk de niet-revolutionaire realiteit. Daarom kwam minister Van der Straeten op de proppen met het wetsontwerp dat voorligt, dat in een uitzondering voorziet voor biobrandstoffen die als *low ILUC-risk* gecertificeerd zijn.

Vooraleer wij straks allemaal gaan applaudisseren, met uitzondering misschien van de heer De Vuyst, wil ik even ingaan op een andere agenda die achter dit wetsontwerp schuilt. Ik was niet in de commissievergadering aanezig wegens ziekte, maar ik heb het verslag gelezen. Ik meen dat het de heer Cogolati was die zo transparant was te stellen dat dit wetsontwerp voor de Ecolo-Groenfractie slechts een eerste stap is, met het oog op een volledige uitstap uit biobrandstoffen van de eerste generatie.

Ik vind het merkwaardig dat noch de N-VA-fractie, noch de MR-fractie, noch de cd&v-fractie hierbij eventjes mee achter het gordijntje hebben gekeken. Zijn zij vergeten dat de ecologen slechts enkele maanden geleden uitpakten met een wetsvoorstel om het gebruik van biodiesel in het algemeen en bio-ethanol binnen enkele jaren gewoonweg al te verbieden?

Dan zitten we toch op delicater terrein, collega's, het terrein van de landbouwproductie. We zitten daarmee ook op het terrein van de gewesten. Mevrouw de minister, ik wil toch even ingaan op het voorontwerp van wet dat de omzetting van die RED II-richtlijn regelt en dus

des matières premières proviennent de l'extérieur de l'UE. Plusieurs États membres ont déjà entrepris des actions, car les biocarburants de ce type ne sont pas durables.

Cet été, la ministre Khattabi a voulu mettre fin progressivement à l'incitant pour l'huile de palme et de soja par le biais d'un arrêté royal. Il ne s'est toutefois pas avéré suffisamment fondé sur le plan juridique. La Commission européenne a relevé qu'en vertu de la directive RED II, une exception devait être prévue pour les biocarburants certifiés présentant un faible risque de modification de l'utilisation des sols. La ministre Van der Straeten a ensuite présenté ce projet de loi, qui prévoit bien une exception pour ces biocarburants certifiés.

Pour le groupe Ecolo-Groen, ce projet de loi n'est qu'une première étape vers une interdiction complète des biocarburants de première génération. Il y a quelques mois, il a même déposé une proposition de loi visant à interdire l'utilisation du biodiesel et du bioéthanol d'ici quelques années. Nous entrons alors dans le domaine de l'agriculture et, partant, des régions.

Fin novembre 2022, l'avant-projet de loi relatif à la transposition de la directive RED II et, partant, à la suppression progressive des biocarburants a été abordé lors du Comité de concertation. Le gouvernement fédéral estime que les mesures d'électrification du parc automobile compenseront l'écart et s'engage à faire rapport aux entités fédérées, mais aussi à prendre d'autres mesures compensatoires si celles déjà prises devaient s'avérer insuffisantes. La ministre flamande, Mme Demir, a-t-elle estimé que l'offre des compensations fédérales était suffisante? La discussion sur l'obligation d'incorporation et la durabilité des transports a bien entendu également des con-

gaat over de verdere afbouw van biobrandstoffen van de eerste generatie in het algemeen.

Ik weet dat dit eind november op het Overlegcomité aan bod is gekomen. Is uw aanbod van federale compensaties als voldoende bevonden door mevrouw Demir? De federale Staat heeft zich tot compensaties verbonden en schat in dat de maatregelen die voor de elektrificatie van het wagenpark werden genomen de afwijking ruimschoots zullen compenseren. De federale Staat heeft zich er voorts toe verbonden een rapportering aan de deelstaten te bezorgen en andere compenserende maatregelen te nemen als de reeds genomen maatregelen onvoldoende zouden blijken.

Het gaat natuurlijk over de bijmengverplichting en het Vlaams Energie- en Klimaatplan, waarin enkele doelstellingen voor 2030 staan. Die discussie over de bijmengverplichting en de verduurzaming van het transport heeft uiteraard ook gewestelijke gevolgen. We hebben het daar in de commissie al eens over gehad, mevrouw de minister.

Momenteel wacht u blijkbaar op het advies van de Raad van State over dat voorontwerp van wet. Ik weet niet of dat advies ondertussen al is binnengekomen.

Hoe dan ook denk ik, mevrouw Buyst, dat we wereldwijd moeten nadenken over de zinvolheid en houdbaarheid van het gebruik van de eerstegeneratiebiobrandstoffen. Het dossier mag alleen iets genuanceerder worden bekeken. Ik heb het dan niet over soja- en palmolie, maar wel over de biobrandstoffen in het algemeen.

Ik wil u een vraag voorleggen, mevrouw de minister, aangezien het wetsontwerp toch binnenkort op ons afkomt. Gebruiken onze fabrieken in België wel gewassen voor menselijke voeding? Is dat wel zo in de praktijk? Gebruikt men voor bijvoorbeeld bio-ethanol niet vooral maïs voor de veevoederproductie, die uitsluitend uit Europa komt? Uit elke drie ton maïs haalt men bijvoorbeeld een ton ethanol en een ton eiwitten voor veevoeder. Als men de bio-ethanol verbiedt, verliest men ook de eiwittenproductie. Men moet de eiwitten dan invoeren uit andere landen. Op deze manier bevordert men dus het gebruik van gewassen die genetisch gemanipuleerd zijn of die afkomstig zijn van ontboste gebieden.

Wij zijn daarom enkel voor een geleidelijke uitfasering van biobrandstoffen van de eerste generatie. We gaan akkoord met het feit dat de producenten van biodiesel zich geleidelijk aan moeten bevoorraden met andere grondstoffen en moeten evolueren naar biobrandstoffen van andere generaties. Laat ons echter goed in gesprek gaan met de stakeholders, de duivelse lobby's waarover de PVDA-PTB het altijd heeft, de lobby's die zogezegd alles tegenhouden en blokkeren. Achter deze lobby's schuilen echter ook producenten die werk verschaffen en mensen die de dagdagelijkse strijd voor hun inkomen aangaan, wat nochtans een grote bekommernis is voor de PVDA-PTB.

Dat debat zullen we ongetwijfeld bij het volgende wetsontwerp verder uitdiepen. Uiteraard komt dan ook de bespreking van de RED III-richtlijn aan bod, waarover momenteel driehoeksoverleg bezig is binnen de EU. Ik weet dat het Belgische standpunt hierover is dat de duurzaamheidscriteria voor biobrandstoffen moeten worden versterkt. Maar goed, vandaag gaat het dus over de palmolie en soja, en we zullen dat

séquences pour les régions. Actuellement, la ministre attend encore l'avis du Conseil d'État sur cet avant-projet. Lui est-il déjà parvenu?

Nous devons réfléchir à l'échelle mondiale à la pertinence et à la faisabilité de l'utilisation des biocarburants de la première génération, mais le débat peut être plus nuancé. Dans nos usines de production de bioéthanol, par exemple, n'utilisons-nous pas surtout du maïs destiné à la production d'aliments pour animaux, qui provient exclusivement d'Europe et permet également de générer des protéines? Si nous interdisions le bioéthanol, nous perdons du même coup la production de protéines, ce qui nécessitera de les importer d'autres pays et favorisera ainsi l'utilisation de cultures génétiquement modifiées ou de végétaux provenant de zones déforestées.

Nous ne sommes dès lors partisans que d'un arrêt progressif des biocarburants de la première génération. Nous devons nous concerter avec les parties impliquées, même s'il s'agit de lobbys. Derrière se cachent aussi des producteurs, qui créent de l'emploi.

Nous adopterons ce projet de loi.

wetsontwerp uiteraard goedkeuren.

17.03 Steven De Vuyt (PVDA-PTB): Mevrouw de voorzitter, door onvoorziene en uitzonderlijke omstandigheden moet ik collega Daems vervangen en val ik een beetje in. Collega Daems heeft in de commissie rond dit thema wat eigenaarschap verworven. Ze heeft er in de commissie ook een vurig pleidooi voor gehouden. Wat ik nu zal brengen, had zij ook voorbereid voor deze plenaire vergadering. Ik zal dat zo goed mogelijk trachten over te brengen.

U weet zoals wij dat biobrandstoffen een valse klimaatoplossing zijn. Dat is een open deur intrappen. Niet alleen stoten ze over hun hele levenscyclus meer uit dan de fossiele brandstoffen die ze zagezegd moeten vervangen, ze zorgen ook voor een hele hoop andere ecologische problemen. Ontbossing is het bekendste probleem, maar ook andere waardevolle ecosystemen worden vernietigd door de indirecte veranderingen in landgebruik die ze met zich meebrengen. Dan zijn er natuurlijk nog de schadelijke gevolgen van de grootschalige monocultuur, het massale gebruik van pesticiden, de erosie en de water- en bodemvervuiling bij de teelt van grondstoffen voor biobrandstoffen. Dat is natuurlijk allemaal slecht nieuws voor de biodiversiteit. Als België geloofwaardig wil zijn op biodiversiteitsconferenties zoals de COP15 die nu bezig is, dan kan men beter zo snel mogelijk stoppen met biobrandstoffen op basis van die landbouwgewassen.

Ook op sociaal vlak is de balans van biobrandstoffen zeer negatief. De Bond Beter Leefmilieu kon berekenen dat alle Belgische chauffeurs samen jaarlijks 1 miljard euro te veel moeten betalen aan de pomp omdat er dure en vervuilende biobrandstoffen in diesel en benzine zitten. Iets meer op de achtergrond zitten we vandaag wereldwijd in een grote voedselcrisis. In het Zuiden zijn er miljoenen extra mensen die momenteel honger lijden door de oorlog tussen Rusland en Oekraïne en tegelijk blijft deze regering het jammer genoeg toelaten dat er voedsel in onze tanks verdwijnt. Alleen al de hoeveelheid tarwe die we in België gebruiken voor bio-ethanol vertegenwoordigt 60 % van de Belgische broodconsumptie. Intussen moeten mensen in België al 3 euro voor een brood betalen. Hetzelfde zien we ook met plantaardige olie die voor biodiesel wordt gebruikt. Dat is de grootste aanjager van de voedselinflatie in ons land.

Als we dan de situatie in het Zuiden bekijken, dan is de negatieve sociale impact van biobrandstoffen zowaar nog groter. Er zijn gevallen in Zuid-Amerika gedocumenteerd waarbij de biobrandstofsector neerstreek in een regio en 98 % van de jobs vernietigde. Het ging dan vaak om kleinschalige landbouw en om kleine boeren die verdreven werden van hun land om plaats te maken voor die massaplantages. Als ze geluk hadden, kregen ze nog een kleine schadeloosstelling, maar vaak ging het om pure landroof.

Ik moet er geen tekening bij maken om aan te tonen welke ellende dit voor die mensen veroorzaakt. Zij vallen zonder inkomsten of moeten het stellen met een zeer laag inkomen voor het werk op de plantages zelf, in slechte omstandigheden. Er is een gebrekkige toegang tot water en omdat het water vervuild wordt door die plantages, veroorzaakt het ziektes. Die biobrandstoffen zorgen in het Zuiden voor mensenrechtenschendingen op grote schaal. Het kan niet dat een land als België, dat volgend jaar ook in de VN-Mensenrechtenraad zal zetelen, nog langer doorgaat met het gebruik van die biobrandstoffen op basis van

17.03 Steven De Vuyt (PVDA-PTB): Aujourd'hui, tout le monde sait que les biocarburants constituent une fausse solution au problème climatique. Sur l'ensemble de leur cycle de vie, ils entraînent davantage d'émissions que les combustibles fossiles et créent également de nombreux autres problèmes écologiques qui portent atteinte à la biodiversité. Si la Belgique veut être crédible lors des conférences sur la biodiversité, nous devons mettre fin le plus rapidement possible à l'utilisation de biocarburants à base de cultures agricoles.

Le bilan des biocarburants est également très négatif sur le plan social. Selon le Bond Beter Leefmilieu, nous payons chaque année 1 milliard d'euros de trop à la pompe à cause de la présence de coûteux biocarburants polluants dans le diesel et l'essence. De plus, le monde connaît une crise alimentaire majeure alors que nous utilisons de grandes quantités de blé et d'huile végétale pour le bioéthanol et le biodiesel. Dans le Sud, le secteur des biocarburants a détruit 98 % des emplois pour faire place aux plantations de masse. Ces biocarburants entraînent également des violations à grande échelle des droits humains.

Ce projet franchit un pas dans la bonne direction en éliminant les deux biocarburants à base d'huile de palme et de soja les plus nocifs, même s'il ne va pas encore assez loin à nos yeux. Cette élimination progressive est cependant réalisée sans une réduction proportionnelle de l'obligation totale d'incorporation de biocarburants. Le problème pourrait donc se déplacer vers des secteurs spécialisés dans d'autres cultures pour la production de biocarburants, comme l'huile de colza ou de tournesol. Ces huiles sont très utilisées dans le secteur alimentaire, qui basculera peut-être alors de nouveau vers l'huile de

landbouwgewassen.

Elke regering die haar beleid inschrijft in het respect voor de mensenrechten en duurzame ontwikkeling, moet onmiddellijk paal en perk stellen aan alle biobrandstoffen op basis van die landbouwgewassen. Door deze wet wordt er vandaag een stap in de goede richting gezet met de uitschakeling van de twee schadelijkste biobrandstoffen, die op basis van soja en palmolie. Dat gaat volgens ons niet ver genoeg, maar we kunnen ons zeker achter die maatregel scharen.

Er zijn alleen twee problemen met de manier waarop deze wet dat doet. Ten eerste worden die biobrandstoffen op basis van soja- en palmolie uitgefaseerd zonder de totale bijmengverplichting voor biobrandstoffen meteen ook evenredig te verminderen. Dat zorgt ervoor dat men in plaats van het probleem weg te werken, het probleem verschuift naar andere gewassen en sectoren. Als het totale volume biobrandstoffen dat verplicht moet worden bijgemengd hetzelfde blijft, dan zullen biobrandstofhandelaars meer biobrandstoffen op basis van andere plantaardige oliën gebruiken, zoals koolzaad- of zonnebloemolie.

Dat zijn nu net de oliën die de voedingssector veel gebruikt, net om geen vervuilende soja- of palmolie te moeten gebruiken. Wanneer de biobrandstofsector echter plots zoveel meer koolzaad- of zonnebloemolie zal gebruiken, zal er natuurlijk niet meer voldoende overblijven voor de voedingssector, die dan bijgevolg opnieuw zal overschakelen op soja- en palmolie, die niet meer voor biobrandstoffen mag worden gebruikt.

Daarom is het belangrijk dat wanneer soja- en palmolie voor de biobrandstoffen worden uitgefaseerd, onmiddellijk ook het volume dat verplicht moet worden bijgemengd ook naar beneden wordt gehaald met de hoeveelheid van het huidige gebruik van de biobrandstoffen op basis van soja- en palmolie. U zou dat perfect kunnen doen. De bijmenging van niet-geavanceerde biobrandstoffen, zoals nu op basis van soja- en palmolie, is immers al twee jaar niet meer verplicht om aan de Europese doelstelling voor hernieuwbare energie en transport te moeten voldoen.

Ten tweede, de voordeur wordt wel gesloten voor de biobrandstoffen op basis soja- en palmolie, maar ze worden langs de achterdeur opnieuw binnengelaten. Het gaat om twee achterdeuren, om precies te zijn. De eerste is voor de biobrandstoffen op basis van de bij-, rest- en afvalstromen van soja en oliepalm, die in de dubieuze bijlage IX van de RED-richtlijn staan en letterlijk worden overgenomen in bijlage IV van het koninklijk besluit van 16 juli 2014. Het is algemeen bekend dat die bijlage veeleer werd opgemaakt na lobbying dan wel gebaseerd is op wetenschappelijke evidentie van de duurzaamheid van het gebruik van die grondstoffen voor biobrandstoffen. Sommige grondstoffen op de lijst, zoals de afgeleiden van soja en oliepalm, beantwoorden zelfs niet aan de eigen duurzaamheidscriteria van de Europese Unie.

De tweede achterdeur is voor soja- en palmolie met een *low ILUC-risk*-certificatie. Op papier hebben zij een lage impact op indirecte veranderingen en landgebruik; de *low ILUC-risk*-certificatie berust enkel en alleen op lobbying. Op basis van de criteria die daarvoor worden gebruikt kan immers niet worden gegarandeerd dat de teelt van de gewassen

soja et de palme.

Si l'on interdit l'accès aux biocarburants à base d'huile de palme et d'olive, ils peuvent encore rentrer par une porte dérobée. Ainsi, l'élaboration de la douteuse annexe IX de la directive est davantage basée sur le lobbying que sur des preuves scientifiques. En outre, il y a la faible certification ILUC pour les huiles de soja et de palme qui sur le papier ont un impact faible sur les modifications indirectes de l'utilisation des terres, et qui résulte également du lobbying. J'espère que ces points seront traités dans le cadre de la révision en cours de la directive sur les énergies renouvelables. Il est exact que la Commission européenne oblige la construction de ces portes dérobées dans le cadre de la procédure TRIS. Pourtant, dans son avis, elle foule aux pieds sa propre législation.

En soi, cette faible certification ILUC n'est pas surprenante: le lobby des producteurs de biocarburants est aussi important que celui du tabac, avec des budgets disponibles qui égalent les montants du Big Pharma. La politique de l'UE est dès lors en grande partie taillée à la mesure du secteur.

Heureusement, nous observons quelques pas dans la bonne direction ces dernières années. L'UE reconnaît enfin les inconvénients des biocarburants et revient à contre-cœur sur sa politique d'incitation massive. Depuis l'entrée en vigueur de la directive RED II, nous ne devons plus ajouter que 1,75 % de biocarburants d'ici 2030 au lieu de 14 %, le pourcentage encore mentionné dans notre Plan national Énergie-Climat (PNEC). Par ailleurs, nous regrettons que les biocarburants non avancés ne soient pas encore interdits dans la RED II. Peut-être que cela pourra être rectifié dans la RED III. En attendant, nous pouvons réduire notre consommation de biocarburants au minimum européen.

voor biobrandstoffen niet bijdraagt aan ontbossing of indirecte veranderingen in landgebruik wegens gebruikskonflicten met andere sectoren. Europese ngo's hebben dat trouwens ook al herhaaldelijk aangeklaagd bij de totstandkoming van de regelgeving inzake *low ILUC-risk*-certificatie. Zij zou puur op maat van de sector zijn geschreven. De criteria zouden ook zodanig zijn bepaald dat nagenoeg alle soja- en palmolieplantages aan de certificatie voldoen.

Op dat vlak is er wel hoop dat een en ander in de huidige onderhandelingen over de herziening van de hernieuwbare-energie-richtlijn zal worden aangepakt. Er is sprake van dat de biobrandstoffen op basis van soja- en palmolie sowieso altijd in de *high ILUC-risk*-categorie zouden worden geplaatst en dus niet meer in aanmerking zouden komen voor de *low ILUC-risk*-certificatie.

Wij rekenen erop dat u dat voorstel zult steunen, ook in de komende triloogonderhandelingen.

Uit uw antwoord in de commissie aan collega Daems is gebleken dat u onze kritiek over de achterpoortjes in de wettekst bijtreedt, want u hebt toen letterlijk gezegd: "Ik begrijp absoluut ten gronde en inhoudelijk de positie van uw fractie." U hebt uitgelegd dat de Europese Unie u verplicht om die achterpoortjes in te bouwen in het kader van de TRIS-procedure.

Wij hebben dat uitgezocht en dat klopt inderdaad. De Europese Unie heeft dat trouwens ook gedaan bij alle andere landen die biobrandstoffen op een gelijkaardige manier, dus op basis van soja en palmolie, willen uitfasen. Er kunnen heel wat vraagtekens worden geplaatst bij het democratische gehalte van de TRIS-procedure en bij de adviezen van de Europese Commissie in het kader van die procedure.

De Europese Commissie neemt in haar advies ook een loopje met de eigen regelgeving. U hebt tijdens de commissie de passages uit het advies geciteerd en daar valt toch het een en ander op aan te merken. Wat bijlage IX betreft, zegt de Europese Commissie dat uw wettekst enkel betrekking heeft op voedsel en voedergewassen en niet op biobrandstoffen die de EU als geavanceerd kwalificeert. Dat klopt eigenlijk niet, want met uw concrete verwijzing naar artikel 4, eerste lid, 4°, van het koninklijk besluit van 4 mei 2018 zegt u in uw tekst dat soja en palmolie ook worden uitgesloten van de bijmengdoelstelling voor geavanceerde biobrandstoffen. Ofwel heeft de Europese Commissie uw tekst niet goed gelezen, ofwel interpreteert ze die moedwillig in het voordeel van de biobrandstoffen op basis van soja en palmolie.

Wat de uitsluiting van de als *low ILUC-risk* gecertificeerde biobrandstoffen op basis van soja en palmolie betreft, zegt de Commissie dat dat niet in overeenstemming zou zijn met het betere beschikbare bewijsmateriaal over ILUC. Wij stellen u de retorische vraag of u dat betere beschikbare bewijsmateriaal al gezien hebt. We nemen aan van niet, want dat is er niet. Het enige wat er bestaat, zijn dubieuze briefings van lobbygroepen die de toets van de wetenschap niet doorstaan.

Het is natuurlijk een beproefde techniek, ook van de biobrandstoffen-lobby, om twijfel te zaaien over de indirecte veranderingen in landgebruik die biobrandstoffen op basis van landbouwgewassen veroorzaken. Dat hebben ze eigenlijk een beetje afgekeken van de Merchants of Doubt, van de tabaks- en de olie-industrie.

Les tables rondes fédérales sur le climat demandent également de ne pas dépasser le minimum européen. C'est d'ailleurs ce que prévoyait déjà une proposition de loi déposée par mon parti, qui a été rejetée l'année dernière par cette Assemblée. La ministre doit y œuvrer dans le cadre de la transposition de la directive RED II et de la révision du PNEC. En effet, nous devons immédiatement renoncer à l'utilisation des biocarburants à base de cultures agricoles, qui sont extrêmement nuisibles à l'environnement et aux droits humains.

Aujourd'hui, nous faisons un pas dans la bonne direction, en dépit des portes dérobées imposées par l'Europe. Je compte sur l'administration pour contrôler la quantité d'huiles de soja et de palme qui sera encore incorporée aux carburants destinés au secteur des transports après l'entrée en vigueur de la loi. Nous soutiendrons le projet de loi.

Dus nee, mevrouw de minister, de enige geloofwaardige gegevens die nu voorhanden zijn over dit onderwerp wijzen erop dat biobrandstoffen op basis van soja en palmolie met een lage impact op indirecte veranderingen in landgebruik eigenlijk een illusie zijn die niet hard te maken valt.

Dat de Europese Unie nu in die val trapt, is in feite niet zo verwonderlijk. Alleen al de Europese biobrandstofproducenten hebben een leger lobbyisten bij de Europese Unie dat even groot is als de Europese tabakslobby, en er zijn momenteel meer biobrandstoflobbyisten dan dat er mensen werken voor de energieadministratie van de Europese Commissie. Als we dan kijken naar het lobbybudget dat op Europees niveau wordt ingezet ten gunste van die biobrandstoffen door de biobrandstofsector, maar ook door bevriende sectoren, dan komen we op bedragen die het lobbybudget van de Big Pharma effectief evenaren. Ik kan me dus wel voorstellen dat men niet zo opzichtig te werk gaat als de lobbyisten van Qatar, maar ze zijn wel aanwezig, zij het vrij subtiel en geraffineerd. Biobrandstoffen vormen een sector die volgens mij weinig bekend is bij de man in de straat, die er misschien amper van gehoord heeft. Het is niet geheel verrassend dat het EU-beleid voor een groot stuk op maat van de sector geschreven is en gevoerd wordt.

Toch zien we de laatste jaren verandering. Er zijn stappen in de goede richting, want ondanks de niet-aflatende lobbyinspanningen van de biobrandstofsector kan ook de Europese Unie niet anders dan de berg nadelen van de biobrandstoffen onder ogen zien en erkennen. Ze komt dan ook schoorvoetend tot op zekere hoogte terug op haar massale stimulatiebeleid voor de biobrandstoffen. Sinds de nieuwe hernieuwbare-energie richtlijn in werking is getreden, nu bijna twee jaar geleden, zijn we namelijk nog slechts verplicht om 1,75 % biobrandstoffen bij te mengen tegen 2030 in plaats van de 14 % die overigens nu nog altijd opgenomen is in het Nationaal Energie- en Klimaatplan van ons land.

Het gaat dan enkel en alleen over de meest geavanceerde biobrandstoffen. Er zijn zeker nog wat bedenkingen te maken bij de lijst van die 'geavanceerde' brandstoffen, maar we zijn natuurlijk ook niet verplicht om die allemaal te gebruiken, zolang de globale doelstelling maar wordt gehaald. Het is spijtig dat in RED II niet-geavanceerde brandstoffen niet gewoon verboden worden. Dat kunt u misschien rechtzetten in de onderhandelingen rond RED III.

In de tussentijd kunnen wij ons biobrandstoffenverbruik echter wel al reduceren tot het absolute minimum dat de Europese Unie oplegt. Verschillende Europese landen hebben de bijmenging van de niet-geavanceerde biobrandstoffen dan ook al uitgefaseerd, zeker nu de oorlog in Oekraïne een enorm grote druk zet op de voedselmarkt. De regering is dat trouwens ook voor een deel van plan, als ik het goed heb begrepen.

Vorige week dinsdag zijn ook de eerste uitkomsten van de federale klimaattafels gepresenteerd. Het verdict daarvan was zeer duidelijk en unisono: ga niet verder dan het minimum dat de EU oplegt. Dat klonk ons enigszins bekend in de oren, want het is exact wat in ons wetsvoorstel stond dat vorig jaar door bijna alle partijen nog werd weggestemd. Nu wordt de grond van ons wetsvoorstel echter bevestigd door de klimaattafels en door de stakeholders uit de hele samenleving. Wij rekenen er dus op dat u daar werk van maakt bij de omzetting van de

RED II-richtlijn en bij de herziening van het Nationaal Energie- en Klimaatplan. Wij moeten immers onmiddellijk af van biobrandstoffen op basis van landbouwgewassen, die zo schadelijk zijn voor het leefmilieu en voor de sociale en mensenrechten.

De omzetting van de RED II-richtlijn wordt dus de echte test voor uw biobrandstoffenbeleid. Voorlopig moeten wij het doen met een gedeeltelijke uitfasering van soja en palmolie. Wij zetten vandaag dus een stapje in de goede richting, ondanks de achterpoorten die u van Europa hebt moeten inbouwen in de wet. Ik reken erop dat uw administratie goed cijfermateriaal zal bijhouden over de hoeveelheid soja en palmolie die nog altijd in de energiemix voor transport vervat blijft na de inwerkingtreding van de wet.

U hebt ondertussen misschien kunnen afleiden uit wat ik al heb gezegd dat wij het wetsontwerp zullen steunen, maar wij rekenen nog altijd op een echte omslag in het Belgische biobrandstoffenbeleid bij de omzetting van de RED II-richtlijn.

17.04 Séverine de Laveleye (Ecolo-Groen): Madame la présidente, chers collègues, j'irai à l'essentiel, car nous nous sommes déjà exprimés en commission, et ma collègue Kim Buyst vient de faire une très bonne présentation de notre position en tant qu'écologistes.

Voilà des années que la société civile et les scientifiques ont pu parvenir à un consensus scientifique dont il ressort que les agrocarburants de première génération en général, et en particulier ceux liés à l'huile de palme et de soja, sont un non-sens climatique, un non-sens environnemental qui mène à de graves violations des droits humains, y compris des droits des femmes, ainsi que l'a clairement souligné Oxfam Solidarité, mais aussi à de graves conflits quant à l'usage des terres.

J'avais des doutes, car nous savons tous que rouler à l'huile de palme ou à l'huile de soja constitue bien évidemment une mauvaise solution, à tel point qu'on ne le fait plus. Et en regardant les chiffres de 2021, il a fallu se rendre compte que non seulement on le fait encore, mais on le fait encore massivement. En Belgique, près de deux tiers de nos agrocarburants de première génération sont encore de l'huile de palme et de l'huile de soja, autrement dit des huiles provenant d'Asie et d'Amérique latine, et dont on sait qu'elles contribuent directement à la déforestation et aux abus en matière de droits humains.

Cela fait des années que la société civile et les écologistes le décrient. Il a fallu attendre 2022 pour que, enfin, des ministres, à l'appel de la ministre Khattabi et aujourd'hui de la ministre Van der Straeten, proposent une solution concrète afin de sortir de cette ineptie. Je me réjouis de cette avancée, et c'est pour cette raison que je tenais à prendre la parole. Je tenais à dire que quand on vote des choses qui sont vraiment de belles choses, il faut pouvoir le célébrer collectivement.

Cela étant, comme l'ont souligné ma collègue Kim Buyst et d'autres collègues, ce n'est qu'un premier pas. On sort l'huile de palme et l'huile de soja de nos voitures, et il va à présent falloir avancer sur les agrocarburants de première génération en général. Bien sûr, nous sommes dans une crise climatique majeure, mais nous sommes également dans une crise alimentaire. L'idée de pouvoir encore aujourd'hui utiliser des céréales pour faire avancer nos voitures n'est plus valable tant sur

17.04 Séverine de Laveleye (Ecolo-Groen): In de wetenschappelijke wereld is men het er al jaren over eens dat de eerste generatie biobrandstoffen, op basis van palmolie en soja, het klimaat en het milieu helemaal niet ten goede komt, tot schendingen van de mensen- en vrouwenrechten leidt en conflicten over landgebruik veroorzaakt.

Toen ik echter de cijfers voor 2021 bekeek, heb ik vastgesteld dat bijna twee derde van onze biobrandstoffen nog steeds gemaakt wordt van palmolie en soja, die aan ontbossing en mensenrechtenschendingen bijdragen.

Pas dit jaar hebben de ministers Khattabi en Van der Straeten een uitweg uit die aberratie voorgesteld. Na de uitfasering van soja en palmolie moeten we verder werk maken van de eerste generatie biobrandstoffen. Het idee om graan als brandstof te gebruiken is ethisch en klimatologisch niet langer houdbaar. In afwachting van de omzetting van RED II zullen we uw wetsontwerp met overtuiging steunen.

le plan éthique que sur le plan climatique.

Nous attendons donc avec impatience la suite des travaux de notre gouvernement en général et de notre ministre de l'Énergie en particulier pour ce qui concerne la transposition de la directive RED II. Nous serons heureux de pouvoir en débattre en détail au cours des semaines à venir.

Madame la ministre, merci de nous faire avancer dans la bonne direction. Nous nous réjouissons de voter en faveur de votre projet.

17.05 Tinne Van der Straeten, ministre: Madame la présidente, il s'agit d'un premier pas qui est néanmoins très important s'agissant de l'huile de palme et de l'huile de soja.

Ik vul een aantal zaken aan, voortbouwend op de gestelde vragen en het debat in de commissie.

De TRIS-procedure is afgelopen, anders hadden we hier vandaag niet kunnen zitten. Het ontwerp kan daardoor aangenomen en gepubliceerd worden. We zijn uitgebreid ingegaan op de zogenaamde achterdeuren in het kader van het debat in de commissie. Het komt erop neer de volgende stap te zetten in de omzetting van de hernieuwbare-energie-richtlijn RED II en de nieuwe richtlijn RED III, waarover de trilogie bezig is. In de commissie heb ik al gezegd dat België van bij de start voorstander was van strengere duurzaamheidseisen. Dit moet uitdrukkelijk ingebracht worden in het debat. Zoals gezegd is er niet alleen een klimaatcrisis, maar effectief ook een voedselcrisis. Dat drukt zich uit in de gewassen die wij gebruiken, of het nu gaat over het bijmengen in autobrandstof of het gebruik in andere zaken, zoals bij geavanceerde biobrandstof.

Er werd een aantal vragen gesteld over het voorontwerp RED II, dat op dit moment in voorbereiding is. Het voorontwerp inzake RED II zal voorzien in de afbouw van de eerstegeneratiebiobrandstoffen. Vandaag spreken we uiteraard over palm en soja, de grondstoffen voor biodiesel. Voor eerstegeneratiebio-ethanol, dat we meenemen in het voorontwerp in het kader van de omzetting van RED II, gaat het vooral over de grondstoffen tarwe en suikerbiet, die in België gebruikt worden. Tarwe is ook in België een van de meest gegeten gewassen, in ons dagelijks brood. De FAO heeft dit jaar nog gewaarschuwd voor de prijsstijgingen van voedsel, waaronder tarwe, in het kader van de oorlog in Oekraïne.

Comme Mme de Laveleye l'a dit, dans un contexte de crise alimentaire également.

Ik kom dan bij de specifieke vragen over maïs, al dan niet voor veevoeder. Als het gaat over de voedselproductie en de concurrentie met

17.05 Minister Tinne Van der Straeten: Het is weliswaar nog maar een eerste stap, maar wel een zeer belangrijke, aangezien het over palm- en sojaolie gaat.

À présent que la procédure TRIS est clôturée, le projet de loi peut être adopté et publié. Les étapes suivantes consisteront à transposer la directive RED II sur les énergies renouvelables et à débattre de la nouvelle directive RED III, à propos de laquelle le trilogue est en cours. À cet égard, la Belgique plaide pour des critères de durabilité plus stricts. En effet, le choix des végétaux que nous incorporons dans les biocarburants n'aura pas uniquement un impact sur le climat mais également sur la crise alimentaire.

Le projet actuel porte sur la palme et le soja, les matières premières utilisées pour la production de biodiesel. Dans l'avant-projet de transposition de la directive RED II, qui prévoira la suppression progressive des biocarburants de première génération, nous nous penchons également sur les composants du bioéthanol tels que le froment, la betterave sucrière et le maïs. Cette année encore, la FAO a mis en garde contre l'augmentation des prix des denrées alimentaires, entre autres celui du froment, en conséquence de la guerre en Ukraine.

Dat probleem is ook het gevolg van de voedselcrisis.

Concernant le maïs, la question n'est pas uniquement de savoir si

voedsel, is de vraag niet alleen of een grondstof al dan niet voor veevoeder wordt ingezet, maar rijzen er ook vragen over landgebruik en indirect landgebruik. De teelt van maïs neemt land in beslag dat ook voor voedsel gebruikt kan worden. In dat opzicht zijn er naar onze mening betere, CO₂-neutralere oplossingen te vinden, bijvoorbeeld de geavanceerde biobrandstoffen. Dit debat zullen we in elk geval voortzetten in het kader van het ontwerp ter omzetting van de RED II-richtlijn, waarbij we zeker uitvoerig zullen ingaan op wat dat betekent voor het NEKP en voor onze CO₂-afdruk, maar ook voor het aanpakken van de voedselcrisis. In het kader daarvan kunnen we zeker nog verder spreken over RED III, de trilogie, en hoe de posities daar bewegen.

ce végétal est utilisé pour l'alimentation animale ou non; il convient également de s'interroger sur l'affectation des sols. La culture du maïs occupe en effet des terres arables qui pourraient tout autant servir à cultiver des plantes alimentaires destinées à la consommation humaine. C'est pour ces raisons que nous pensons qu'il existe de meilleures solutions neutres en carbone, par exemple les biocarburants avancés.

Bref, nous poursuivrons ce débat lors de la transposition de la directive RED II et de la préparation de RED III. Nous approfondirons alors également les conséquences sur le Plan national Énergie-Climat (PNEC) et la lutte contre la crise alimentaire.

La **présidente**: Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)
Vraagt nog iemand het woord? (*Nee*)

La discussion générale est close.
De algemene bespreking is gesloten.

Discussion des articles **Bespreking van de artikelen**

Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(3017/4)**

Wij vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(3017/4)**

Le projet de loi compte 10 articles.
Het wetsontwerp telt 10 artikelen.

Aucun amendement n'a été déposé.
Er werden geen amendementen ingediend.

Les articles 1 à 10 sont adoptés article par article.
De artikelen 1 tot 10 worden artikel per artikel aangenomen.

La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.
De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.

18 **Projet de loi portant l'octroi d'une deuxième prime fédérale d'électricité et de gaz (3016/1-9)**

18 **Wetsontwerp houdende toekenning van een tweede federale elektriciteit- en gaspremie (3016/1-9)**

Discussion générale **Algemene bespreking**

La discussion générale est ouverte.
De algemene bespreking is geopend.

De heren Leysen, Bihet en Cogolati, rapporteurs, verwijzen naar het schriftelijke verslag.

18.01 Bert Wollants (N-VA): Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, het voorliggende wetsontwerp strekt ertoe het energiepakket dat wij hier enige tijd geleden hebben behandeld, voort te zetten. Het is wel zeer jammer dat de pijnpunten daaruit hierin terugkomen. Zo houdt het basispakket, zoals het hier wordt voorgesteld, nog steeds geen rekening met het feit dat sommigen elektrisch door middel van accumulatie of warmtepompen verwarmen, wat heel veel fracties, over meerderheid en oppositie heen, hebben aangeklaagd. De mensen in dergelijke situatie zullen dezelfde premie van 61 euro per maand krijgen die ook mensen krijgen die alleen elektriciteit gebruiken om bijvoorbeeld de ledverlichting te laten branden en de wasmachine te laten draaien.

De vorige keer dat wij hierover spraken had ik de indruk dat ook heel veel leden van de meerderheid vonden dat daaraan iets moest gebeuren. We konden er zeker begrip voor opbrengen dat een regeling via een wetsvoorstel moest gebeuren – het idee kwam nu eenmaal niet van de regering – en dat er vlug een energiepakket moest komen; er is daar trouwens heel wat over gedebatteerd. Nu hebben wij echter wel iets meer tijd en toch moeten we vaststellen dat er nog steeds geen oplossing voor de kwestie wordt geboden.

De regering heeft zich erbij neergelegd dat men voor die doelgroep niet naar een oplossing wil zoeken. Dat is natuurlijk behoorlijk jammer, des te meer omdat de doelgroep zich vandaag op een relatief energie- en klimaat efficiënte manier verwarmt.

Is het wel degelijk de wens van de regering om op die manier te werk te gaan? Ik heb de indruk dat zij die doelgroep gewoon uit het oog is verloren, zich bij de situatie heeft neergelegd en niets zal doen voor de betrokkenen. Die aanpak is zeer betreurenswaardig. Dat is natuurlijk voor ons ook de reden om ons bij de stemming te onthouden. Als men in het najaar pleit voor een nieuwe tussenkomst in het kader van de hoge energieprijzen, moet een oplossing daarvoor ook aan de orde zijn, want eerlijk gezegd laat de regering mensen die heel veel betalen nu gewoon in de kou staan.

Ik kan de minister alleen maar oproepen om in de toekomst wel in een optie voor die doelgroep te voorzien. Ik heb de kwestie in het verleden ook al aangekaart. Ik denk dat er mogelijkheden zijn, bijvoorbeeld een exclusief nachttarief. Er bestaan trouwens ook meters voor, zodat men dat inderdaad kan aanrekenen.

Het argument van de minister dat er een ongelijkheid zou bestaan tussen degenen die dat alleen gebruiken voor een aantal basisbehoeften, zoals verlichting, en degenen die daarmee verwarmen, doet mij eigenlijk vrezen dat men vooral niet naar een oplossing wou zoeken.

Om die reden zal de N-VA-fractie zich moeten onthouden, in de hoop dat er in de toekomst wel een oplossing voor die doelgroep komt.

18.02 Reccino Van Lommel (VB): Mevrouw de voorzitter, we weten allemaal dat de energieprijzen vandaag bijzonder hoog zijn. Wellicht zal dat nog een tijdje zo blijven. Bijzonder veel mensen hebben moeite om de eindjes aan elkaar te knopen en ook onze kmo's gaan gebukt onder de hoge energieprijzen. We hebben eerder al een lang debat

18.01 Bert Wollants (N-VA): Le projet de loi à l'examen prolonge le paquet énergétique de base. Cependant, il est regrettable que les points qui posaient problème dans le premier projet y sont également maintenus. Il n'est toujours pas tenu compte des citoyens qui se chauffent à l'électricité, au moyen de radiateurs à accumulation ou de pompes à chaleur. Ils recevront la même prime de 61 euros par mois que les personnes qui n'utilisent l'électricité que pour leur éclairage et leurs appareils ménagers. La première fois, nous pouvions comprendre que les problèmes devaient être réglés sous la pression du temps, mais n'a-t-on pas eu davantage le temps, cette fois, de rectifier le tir? Apparemment, le gouvernement s'est déjà résigné au fait qu'il n'y aura pas de solution pour le groupe cible en question, qui se chauffe pourtant de manière relativement efficace sur le plan énergétique et climatique.

Une fois de plus, j'invite la ministre à trouver une vraie solution à ce problème. Il existe des possibilités, par exemple en facturant un tarif de nuit exclusif. Cependant, je crains que le gouvernement ne veuille pas chercher de solution. Par conséquent, mon groupe s'abstiendra lors du vote.

18.02 Reccino Van Lommel (VB): Nos concitoyens et nos PME croulent sous leurs factures d'énergie. Le projet de loi à l'examen est

gevoerd over verscheidene energiemaatregelen die al dan niet door deze regering worden genomen. Ik vind dit wetsontwerp dan ook een gemiste kans.

Bij de bespreking van het eerste ontwerp, enkele maanden geleden, hebben we immers de conclusie getrokken – en dat geldt ook voor verschillende meerderheidspartijen in dit halfroond – dat die maatregelen weinig inclusief zijn. Dat komt onder meer doordat wie heeft geïnvesteerd in een warmtepomp voor verwarming of wie nog gebruik moet maken van een accumulatiekachel, uit de boot valt. Zij hebben alleen recht op die maandelijkse 61 euro, terwijl hun energiekosten per definitie niet lager liggen dan die van degenen die verwarmen met aardgas. Hetzelfde probleem zien we bij mensen die zich verwarmen met onder meer petroleum type C, dat in bulk tanken en ook niet in aanmerking komen voor een of andere premie. Als men dat allemaal samen telt, komt men uit op bijna 200.000 gezinnen.

De argumentatie die we hier toen moesten horen van de meerderheid en van de minister, was dat er op dat ogenblik weinig tijd was. Het moest toen goedgekeurd worden omdat anders de twee maanden die de mensen nu krijgen niet op tijd zouden worden uitbetaald. We zijn nu een tijdje verder en ik stel vast dat men deze periode niet heeft gebruikt om het premiestelsel verder uit te werken. Daarbij denk ik aan de warmtepompen, waarvan men toen zei dat dit niet zomaar een-twee-drie in een wet kon worden ingeschreven. Ik denk dat die mogelijkheden er wel zijn. Mensen die stookolie tanken kunnen dat perfect aan tonen. Wie een warmtepomp heeft geïnstalleerd, heeft daar ook bewijzen van. Het is dus perfect mogelijk om daar wel een premiestelsel voor in het leven te roepen. Toch weigeren jullie pertinent om dat te doen.

Ik stel verder vast dat er bijzonder veel losse dingen worden georganiseerd. Het is niet echt een samenhangend geheel. Hoeveel verschillende wetsvoorstellen en wetsontwerpen hebben wij ondertussen in dit halfroond al zien passeren? Wij zullen hetzelfde merken bij de behandeling van de programmawet die hier volgende week aan bod zal komen, met de premie van 250 euro voor wie zijn huis verwarmt met pellets. Het is eigenlijk een geschiedenis van trial-and-error geweest. Het lijkt wel alsof men telkens opnieuw iets vergeten is, dat men dan snel in elkaar steekt.

Sta mij toe te zeggen dat als men alle energiemaatregelen van de voorbije maanden samenlegt en bekijkt hoe die tot stand gekomen zijn, dat toch vrij bedenkelijk is. Er kan enkel geconcludeerd worden dat er tot vandaag mensen zijn die vergeten worden en met lege handen achterblijven.

Zoals jullie weten, collega's, hebben wij dit wetsontwerp in de commissie gesteund, omdat het een belangrijke maatregel is. Vanzelfsprekend is iets beter dan niets. Alleen betreuren wij wat ik daarnet gezegd heb. Wij kunnen alleen hopen dat er naast deze tijdelijke maatregelen in de komende maanden ook zal worden ingezet op verdere structurele maatregelen die ervoor zorgen dat onze energiefactuur structureel verlaagt. Ik heb het dan niet over een vestzak-broekzakoperatie zoals wij die zien met betrekking tot de btw, ik heb het over echt structurele maatregelen.

Daarom, mevrouw de voorzitter, zullen wij dit wetsontwerp vandaag

une occasion manquée. Les mesures sont peu inclusives. Ceux qui ont investi dans une pompe à chaleur ou qui se chauffent avec un poêle à accumulation ne peuvent pas en bénéficier. De même, ceux qui se chauffent au pétrole de type C n'ont droit à aucune prime. Cela concerne au total environ 200 000 ménages.

Lors de l'examen du premier projet, le gouvernement a indiqué que tout devait aller très vite, mais cet argument ne peut plus être invoqué aujourd'hui. De toute évidence, les deux mois d'intervalle n'ont pas été mis à profit pour élaborer un système de prime spécifique, bien que cela soit possible sur le plan pratique. Ce gouvernement n'en a pas la volonté.

Les mesures ne constituent pas un ensemble cohérent et il reste toujours des citoyens qui se retrouvent les mains vides.

Il est bien sûr préférable de prendre des mesures séparées plutôt que de ne pas en prendre du tout. C'est pourquoi nous avons soutenu le présent projet de loi en commission et que nous ferons de même ici. Nous espérons que, dans les mois à venir, des mesures structurelles permettant une réduction structurelle de la facture énergétique seront mises en place.

toch steunen.

18.03 Roberto D'Amico (PVDA-PTB): Madame la présidente, chers collègues, mon camarade Thierry Warmoes étant malade, je vais le remplacer aujourd'hui. Le projet de loi qui nous occupe porte sur la prime d'énergie que le gouvernement fédéral veut accorder aux familles pendant les mois de janvier, février et mars. Ce projet de loi est presque identique au premier projet de loi sur les primes d'hiver pour novembre et décembre. Notre critique est la même. Ces primes ne permettront pas aux familles, aux indépendants ni aux PME de passer l'hiver. Les mesures prises par le gouvernement sont totalement insuffisantes. Ce dont nous avons besoin aujourd'hui, c'est d'un véritable gel des prix. Je ne comprends pas pourquoi nous continuons à accepter qu'ENGIE-Electrabel puisse vendre son électricité à 300 euros/MWh alors que son coût de production n'est que de 35 euros/MWh. Nous devrions bloquer les prix comme en France. Mais comme la dernière fois, nous soutiendrons quand même ce projet de loi. En effet, il vaut mieux quelque chose que rien du tout. Nous sommes pragmatiques en la matière mais nous nous opposons fermement à l'idée que le gouvernement puisse résoudre cette crise énergétique avec des primes. Nous restons d'avis que la proposition actuelle est totalement inadaptée.

Mon collègue Thierry Warmoes a déposé des amendements en commission de l'Énergie sur deux points concrets du projet de loi que nous critiquons. Premièrement, le gouvernement se donne la possibilité de réduire les primes énergétiques lorsque les prix de l'énergie baissent, même si le prix du gaz est aujourd'hui encore huit fois plus élevé qu'avant la crise. Ce maigre montant de 196 euros par mois pourrait être considéré comme trop élevé. Comment le gouvernement peut-il annoncer en "mode fanfare" que tout le monde recevra 200 euros par mois pour ensuite réduire ce montant? Nous avons donc redéposé des amendements visant à supprimer cette possibilité. Le moins que ce gouvernement puisse faire est d'honorer sa promesse et de verser le montant total du chèque d'hiver pour les mois de janvier, février et mars.

Deuxièmement, une autre différence notable est que le délai de paiement de la prime à l'énergie pour les personnes disposant d'un compteur à budget est différent de celui des personnes sans compteur à budget. Concrètement, pour la première prime, la date limite pour les deux premiers groupes, c'est-à-dire les personnes avec et sans compteur à budget, était le 1er janvier 2023 pour les personnes pour lesquelles la prime est automatiquement réglée dans une facture d'avance ou de règlement, et le 18 janvier 2023, soit deux bonnes semaines plus tard, pour les personnes qui reçoivent la prime via un virement de leur fournisseur d'énergie.

Dans ce projet de loi, l'échéance de la deuxième prime d'énergie pour tous les bénéficiaires est fixée à quatre mois plus tard, le 1er avril 2023, en cas de règlement automatique par avance ou facture de règlement ou, au plus tard le 18 avril 2023, en cas de virement bancaire sauf pour ceux qui ont un compteur à budget. Ces derniers ne recevront pas la prime avant le 1er janvier 2024 en cas de règlement automatique ou le 18 janvier 2024 en cas de virement bancaire. C'est donc huit mois plus tard que les autres.

En commission, madame la ministre a donné une explication qui ne

18.03 Roberto D'Amico (PVDA-PTB): De regering wil de gezinnen in januari, februari en maart een energiepemie toekennen. Het wetsontwerp is bijna identiek aan het ontwerp waarmee er een premie voor november en december toegekend werd. Met die premies komen de gezinnen, zelfstandigen en de kmo's de winter niet door. We moeten de prijzen bevriezen. Ik begrijp niet waarom we blijven aanvaarden dat ENGIE zijn elektriciteit verkoopt tegen 300 euro per MWh, terwijl de productiekosten 35 euro bedragen. We zouden het Franse voorbeeld moeten volgen.

Net zoals de vorige keer zullen we dit ontwerp steunen omdat het beter dan niets is, maar we blijven erbij dat het ontoereikend is.

De heer Warmoes heeft amendementen ingediend. Met het eerste willen we de mogelijkheid voor de regering schrappen om de premies te verlagen als de prijzen dalen, terwijl de gasprijs acht keer zo hoog is als vóór de crisis. De regering moet haar belofte nakomen en het volledige bedrag storten.

De deadline voor de uitbetaling van de premie is anders voor mensen met een budgetmeter. Voor de eerste premie was de deadline voor iedereen gelijk, namelijk 1 juli.

In dit wetsontwerp wordt de deadline voor de uitbetaling van de tweede premie vastgesteld op 1 april 2023, maar wie een budgetmeter heeft, krijgt de premie pas op 1 januari 2024 in geval van een automatische verrekening of op 18 januari 2024 in geval van een bankoverschrijving! Volgens de minister verbruiken mensen met een budgetmeter minder energie en hebben ze dus meer tijd nodig om de premie op te souperen, maar dat is geen overtuigend argument. Deze mensen zijn vaak kwetsbaarder en hebben dus meer nood aan deze

me convaincre pas. Elle a argumenté que les personnes possédant un compteur à budget utilisent moins d'énergie et qu'il faut donc plus de temps pour dépenser la prime. Il n'y a aucune raison pour que des personnes disposant d'un compteur à budget doivent attendre huit mois de plus pour recevoir leur prime d'énergie. De plus, les personnes disposant d'un compteur à budget sont généralement plus vulnérables et ont donc encore plus besoin de la prime que les personnes sans compteur à budget. Nous avons également déposé de nouveaux amendements visant à garantir que les personnes disposant d'un compteur à budget reçoivent leur prime dans les mêmes délais que les personnes sans compteur à budget. Je vous remercie.

18.04 Kris Verduyckt (Vooruit): Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, sinds een aantal dagen zien we dat steeds meer gezinnen in dit land het eerste deel van het basispakket op hun rekening gestort krijgen of verrekend krijgen. Voor wie heel zorgzaam is met zijn verbruik, gaat het zelfs om een teruggave. De 392 euro voor de maanden november en december is een poging van deze regering om toch wat impact te hebben op de stevige energiefactuur die onze gezinnen vandaag treft.

We moeten niet vergeten waar dat basispakket vandaan komt. Vóór de winter hebben we allemaal gemerkt dat het sociaal tarief, waarop de regering al langer inzette, wel degelijk een goede maatregel is. Ik heb heel wat armoedeorganisaties in dit land gehoord die zeiden dat het een van de beste armoedebestrijdingsmaatregelen van de afgelopen jaren is. We zagen en zien echter dat er problemen bleven bestaan voor gezinnen die met hun inkomensgrens net boven de toekenningbarema's zaten. Het basispakket is dus eigenlijk gericht op de mensen die niet onder het sociaal tarief vallen, maar wel degelijk bijzonder veel last hebben van de hoge energieprijzen.

Met het pakket dat we vandaag goedkeuren voorzien we nog een tegemoetkoming van een kleine 1.000 euro op vijf maanden tijd. Dat geldt voor bijna alle gezinnen. Daar vallen twee kanttekeningen bij te maken.

Ten eerste, er was een probleem met de automatische uitbetaling, dat we in de commissie al besproken hebben. Vooral voor gezinnen van wie de contractgegevens niet bekend waren, konden er zich problemen vormen. Dat gebeurt niet voor het eerst, want ook mensen die in het verleden de verwarmingspremie al aanvroegen, merkten dat zij opnieuw tegen dat probleem aanliepen. Het is dus goed dat de betrokken minister Dermagne extra budget en tijd heeft uitgetrokken om dat probleem recht te trekken. In onze huidige maatschappij hebben mensen het al moeilijk om aan hun energiefacturen uit te kunnen, daarom denk ik dat het echt goed is dat wij ervoor zorgen dat niet te veel mensen de premie mislopen waarop zij recht hebben.

Ten tweede, ons energielandschap is tegenwoordig inderdaad complex. Niet iedereen verwarmt zich in dit land op dezelfde manier. Niet iedereen in dit land woont vandaag in een huis waar hij één contract heeft met één energieleverancier. Er zijn dus inderdaad heel wat regelingen nodig. Mijnheer Van Lommel, u klaagt aan dat wij al heel wat wetsontwerpen hebben goedgekeurd. Ik denk daarover dat wij inderdaad al heel wat maatregelen genomen hebben. Ik vernoem de btw-verlaging tot 6 %, het sociaal tarief, de verwarmingspremie en nu het basispakket. Als er daarvoor telkens een ander wetsontwerp nodig is,

premie. Wij hebben amendementen ingediend opdat zij hun premie binnen dezelfde termijnen krijgen als alle anderen.

18.04 Kris Verduyckt (Vooruit): Un nombre croissant de ménages reçoivent la première partie du forfait de base par versement ou déduction. Le gouvernement tente ainsi d'alléger les importants frais d'énergie. Le forfait de base a été mis en place parce que le tarif social – une très bonne mesure pour lutter contre la pauvreté – ne touche pas toutes les personnes vulnérables. Les personnes qui n'y ont tout juste pas droit rencontrent aussi de très grandes difficultés à supporter leurs frais d'énergie.

Les mesures adoptées aujourd'hui permettent d'octroyer près de 1 000 euros sur cinq mois à presque tous les ménages. Le problème qui se pose pour l'octroi automatique est celui des coordonnées. Le ministre Dermagne débloque du temps et un budget pour le résoudre. Il est positif que les pouvoirs publics veillent à ce que les gens ne passent pas à côté de leur prime.

M. Van Lommel se plaint du grand nombre de projets de loi. Le paysage énergétique est complexe et les gens se chauffent de nombreuses manières. Les nombreux projets prouvent que le gouvernement a déjà pris beaucoup de mesures. Nous ne pouvons tout de même pas le déplorer.

L'opposition se concentre désormais sur les familles qui éprouvent des difficultés et se chauffent exclusivement à l'électricité, mais une solution a bel et bien été trouvée pour les centaines de milliers de familles qui vivent en appartement et

dan zie ik het probleem niet. Ik vind het net goed dat de regering maatregelen neemt.

Als de regering een algemene maatregel neemt – andere bestuursniveaus laten trouwens na dat te doen – dan volgt daaruit dat er altijd gezinnen zullen zijn die niet dezelfde ondersteuning krijgen als het merendeel van de gezinnen. In absolute cijfers gaat het over een minderheid, maar het zijn best nog wel wat gezinnen. Het is een handige zet van de oppositie om daarop in te zoomen en weinig te zeggen over de miljoenen gezinnen die straks wel het basispakket zullen krijgen. U zegt er natuurlijk niet bij dat we wel al een oplossing hebben gevonden voor al die gezinnen die vandaag in een appartementsgebouw wonen en die een collectief energiecontract hebben. Voor die honderdduizenden gezinnen is er wel een oplossing uit de bus gekomen. Zij vielen eerst ook uit de boot en grepen naast de energiepemie.

U legt vandaag de focus op gezinnen die volledig elektrisch verwarmen. Mijnheer Wollants, in de commissie sprak u ook over gezinnen in rusthuizen. Ik snap dat u daar vandaag niet meer over begint, want indien ik lid zou zijn van een partij die deel uitmaakt van de Vlaamse regering, dan zou ik ook daarover zwijgen. De Vlaamse regering laat immers wel toe dat de energiefactuur meerdere keren per jaar stijgt en past de zorgpremie niet aan. Op het federale niveau klaagt de N-VA dan echter dat er extra geld voor de rusthuizen moet komen. Ik ben het er trouwens mee eens dat dat moet gebeuren, want ik maak me inderdaad zorgen over die mensen die vandaag het gelag betalen. Indien de energiecrisis aanhoudt, moeten we die kwestie zeker eens bekijken. Ik vind het alleen niet correct dat u dat aanklaagt als lid van een partij die daar op Vlaams niveau voor een groot deel verantwoordelijk voor is. U zegt dat het federale niveau maar moet betalen. Dat is wel erg makkelijk, want vervolgens kunnen uw collega's de daaropvolgende week roepen dat de federale overheid veel te veel geld uitgeeft en dat het nooit genoeg is. Het is het een of het ander.

Ik begrijp daarnaast helemaal niet dat u straks, aan het einde van deze discussie, zult zeggen dat u het pakket niet zult steunen. Ik vraag me dan af wat de middenklasse heeft aan uw opmerking dat er een paar mensen door die maatregel uit de boot dreigen te vallen, waardoor niemand een tussenkomst zou moeten krijgen. Ik denk dat daar niemand mee geholpen wordt.

Het verwarmen op basis van elektriciteit is een zure vaststelling, omdat we weten dat we allemaal de richting uit moeten van verwarmen op basis van fossielvrije energiebronnen. Ik heb in de commissie voorstellen gedaan om structureel beleid rond onder andere warmtepompen vorm te geven. Op basis van de tussenkomsten van de oppositie, mag ik ervan uitgaan dat ik straks op uw steun daarvoor mag rekenen.

Vooruit vindt het in ieder geval ontzettend belangrijk dat we maatregelen nemen om de koopkracht van onze gezinnen te ondersteunen en te beschermen. Het is dus ook niet meer dan logisch dat we dit ontwerp vandaag opnieuw zullen steunen.

18.05 Bert Wollants (N-VA): Mijnheer Verduyckt, als u graag hebt dat ik opnieuw begin over de rusthuizen, dan doe ik dat met alle plezier.

Eén probleem hebt u opgelost. De collectieve verwarmingsinstallaties hebt u inderdaad meegenomen in deze regeling, maar heel wat andere

qui ont un contrat d'énergie collectif. Il est compréhensible que M. Wollants n'aborde plus aujourd'hui la question des maisons de repos et de soins, puisqu'il est membre d'un parti qui participe au gouvernement flamand et qui n'a pas pris les mesures adaptées à ce groupe cible.

En revanche, il est incompréhensible que son groupe ne soutienne pas cette mesure. Cette attitude n'aide personne.

Compte tenu du discours de l'opposition, je présume qu'elle soutiendra mes propositions relatives à une politique structurelle concernant les pompes à chaleur.

Aux yeux de Vooruit, les mesures destinées à soutenir et à protéger le pouvoir d'achat des ménages sont extrêmement importantes. Nous soutiendrons dès lors ce projet de loi.

18.05 Bert Wollants (N-VA): M. Verduyckt a effectivement résolu le problème des installations collectives de chauffage, mais un

zaken hebt u niet meegenomen. Ik heb in de commissie gezegd dat er nog altijd een probleem is voor wie een collectieve aardgas aansluiting met individuele verwarmingsketels heeft. Dat probleem is niet opgelost en die mensen zullen niet de vergoeding krijgen die de anderen wel zullen krijgen.

Wat de woon-zorgcentra betreft, wilt u geen oplossing zoeken. Het is uw goed recht om sommige mensen uit te sluiten van een ondersteuning, maar dat is een keuze die u helemaal zelf maakt. U moet niet wijzen in de richting van de oppositiepartijen, dat zijn zaken die u zelf niet wilt aanpakken.

Ik heb al eerder gezegd dat uw voorstel, als het bijvoorbeeld gaat over de warmtepompen, nog steeds de weg vrijmaakt voor een forse stijging van de aardgas prijzen om hetzelfde doel te bereiken. Wij willen absoluut niet dat het op die manier gebeurt. Als u effectief in de regering wilt doordrukken dat de piste wordt gevolgd die bijvoorbeeld ook Nederland heeft gevolgd, dan staat u dat vrij, maar dan staat het u ook vrij om de mensen uit te leggen dat hun aardgasfactuur heel wat hoger zal liggen.

Ik wil nog even kort ingaan op de problematiek die de heer D'Amico ook heeft aangeraakt, namelijk de problematiek van de klanten met een budgetmeter. Zoals ik had aangekondigd, mevrouw de minister, heb ik de nodige contacten gelegd om na te gaan wat er kan worden gedaan opdat die mensen tijdig hun premie zouden krijgen.

Volgens mijn informatie zal in Vlaanderen de premie tegen half april uitgekeerd worden aan alle budgetmeterklanten. Dat probleem is dus opgelost. In Brussel bestaat dat probleem helemaal niet en u hebt dat ook gezegd. Het probleem stelt zich vandaag dus enkel in Wallonië, waar men mogelijk heel lang zal moeten wachten op die premie, maar ik neem aan dat de collega's uit dat landsgedeelte de nodige initiatieven zullen nemen.

In Vlaanderen en Brussel is het opgelost. Ik zal daarover geen verdere strijd voeren, maar ik vind het wel jammer dat partijen zoals de MR en de PS, die in Wallonië actief zijn, hun achterban daar wat in de steek laten om tot een oplossing te komen. In Vlaanderen is het opgelost, maar ik heb toch nog een wrang gevoel bij het feit dat hier een zeer ongelijke behandeling naar voren wordt geschoven. Als zij daarmee kunnen leven, tot daaraan toe, maar ik ben zeer blij dat er voor Vlaanderen wel een oplossing is en dat we in april voor de nodige centen voor de mensen kunnen zorgen.

18.06 Kris Verduyckt (Vooruit): Mijnheer Wollants, het is gemakkelijk om kritiek te geven op een overheid die maatregelen neemt. Het is veel moeilijker om dat te doen voor een overheid die geen maatregelen neemt. Niets weerhoudt het Vlaamse niveau ervan om daar tussenbeide te komen.

Bovendien heb ik in heel uw uiteenzetting geen enkel argument gehoord waarom u dit ontwerp niet zou steunen. Heel veel mensen zijn wel gebaat bij de tussenkomst waarin vandaag wordt voorzien, tenzij u vindt dat deze overheid te veel geld aan de gezinnen uitgeeft. U pleit echter voor extra uitgaven. Dat argument houdt dus ook geen steek.

problème subsiste pour les personnes ayant un raccordement collectif au gaz naturel avec des chaudières individuelles. Il ne souhaite pas chercher de solution pour les maisons de repos et de soins.

Sa proposition concernant les pompes à chaleur ouvre toujours la voie à une forte hausse des prix du gaz, pour atteindre le même objectif.

En ce qui concerne les clients disposant d'un compteur à budget, la prime sera versée d'ici la mi-avril en Flandre. À Bruxelles, le problème ne se pose pas. En Wallonie, il est possible qu'il faille attendre longtemps pour obtenir cette prime, mais je suppose que les collègues de cette partie du pays prendront les initiatives nécessaires.

18.06 Kris Verduyckt (Vooruit): Il est facile de critiquer une autorité qui prend des mesures. Lors de l'exposé, je n'ai entendu aucun argument visant à ne pas soutenir ce projet de loi. De très nombreuses personnes trouvent leur compte dans ce projet.

18.07 Bert Wollants (N-VA): Dit is hetzelfde kader dat we in de commissie hebben gezien. Wat zegt u eigenlijk, mijnheer Verduyckt? Als ik wijs op de steken die de federale overheid laat vallen, dan zegt u dat de Vlaamse regering dan maar moet bijspringen. Ik vind dat een heel beperkte manier om naar de zaken te kijken. U zegt eigenlijk dat de regeling van de federale overheid onvolkomen is en dat de andere overheden daarom moeten tussenbeide komen. Eerlijk gezegd, met een dergelijk beleid zou ik niet naar voren willen komen, maar dat is wel wat u doet. Dat is uw compleet vrije recht.

18.08 Malik Ben Achour (PS): Madame la présidente, madame la ministre, chers collègues, je serai bref. Je souhaite simplement saluer l'arrivée de ce projet de loi en séance plénière, sachant qu'il prolonge un texte qui a été adopté il y a un mois.

Après la prime mensuelle gaz et électricité de 196 euros pour les mois de novembre et décembre, on arrive – enfin – à celle pour janvier, février et mars.

Les socialistes se sont engagés sur ce dossier des prix de l'énergie. On se souviendra qu'un soutien devait absolument être apporté aux ménages les plus vulnérables. Nous avons donc soutenu et obtenu l'extension du tarif social énergie aux bénéficiaires de l'intervention majorée. Par la suite, nous avons obtenu la prolongation de ce tarif. Aujourd'hui, comme tout le monde le sait désormais, près d'un ménage sur cinq est protégé par ce mécanisme.

Une aide devait également nécessairement être prévue pour la classe moyenne, pour les personnes dont les revenus ne leur permettent pas de bénéficier du tarif social et qui pâtissent pourtant directement de l'augmentation de leur facture de gaz et d'électricité. Nous pouvons donc nous réjouir que ce texte soit discuté en séance plénière, texte qui – il faut le mentionner – permettra de réduire la facture des Belges de 1 000 euros d'ici le mois de mars.

Cela ne surprendra personne, nous soutiendrons ce texte avec conviction. Toutefois, nous ne devons pas oublier l'impérieuse nécessité d'engager des mesures en amont, sur le marché, et ce, dans les plus brefs délais. Aussi longtemps que ce marché ne sera pas réformé au niveau européen, le gouvernement sera contraint de mobiliser les moyens suffisants pour soutenir et protéger les ménages et les entreprises.

Le dossier relatif au blocage du prix du gaz au niveau européen doit être bouclé. Madame la ministre, vous vous pencherez sur le sujet dans les toutes prochaines heures. Si tel n'était pas le cas, des alternatives doivent être prises en considération. Je pense ici notamment à des actions avec d'autres pays membres de l'Union européenne ou au niveau national.

Comme on le sait, les prix ne reviendront pas tout de suite au niveau pré-covid et nos citoyens attendent des décisions pérennes pour cet hiver mais aussi pour l'hiver prochain. Cette période de prix élevé du gaz et de fortes baisses des températures signifie inévitablement des factures insoutenables pour nos concitoyens. Il faut aboutir sur ce dossier. Nous serons donc très attentifs aux résultats du sommet européen d'ici la fin de la semaine.

18.07 Bert Wollants (N-VA): Lorsque j'évoque les erreurs commises par les autorités fédérales, M. Verduyckt rétorque que le gouvernement flamand n'a qu'à intervenir financièrement.

18.08 Malik Ben Achour (PS): Na de maandelijkse gas- en elektriciteitspremie van 196 euro voor november en december gaat het nu over de premie voor de volgende drie maanden. De socialisten hadden beloofd dat ze de kwetsbaarste gezinnen zouden steunen via de uitbreiding van het sociaal tarief energie voor de rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming, en dat tarief werd verlengd. Vandaag wordt bijna een op de vijf gezinnen beschermd via dat mechanisme.

Voor de middenklasse en degenen die niet in aanmerking komen voor het sociaal tarief en de prijsstijgingen in hun portemonnee voelen was er een steunmaatregel nodig en deze tekst zorgt ervoor dat de factuur van de Belgen met in totaal 1.000 euro verlicht wordt tegen maart. We zullen deze tekst met overtuiging steunen.

Dat neemt niet weg dat er ook zo snel mogelijk maatregelen met betrekking tot de markt genomen moeten worden. Als er geen markthervorming op het Europese niveau komt, zal de regering de gezinnen en de bedrijven moeten blijven steunen en beschermen. De gasprijs moet op Europees niveau geplafonneerd worden; als u zich niet over die kwestie buigt, mevrouw de minister, zal er samen met andere Europese landen actie ondernomen moeten worden.

De prijzen zullen niet onmiddellijk naar het niveau van vóór de coronacrisis zakken en onze landgenoten verwachten bestendige beslissingen voor deze en komende winter. Hoge gasprijzen en sterke

18.09 Sophie Rohonyi (DéFI): Madame la présidente, si vous me le permettez, je remplacerai M. De Smet sur ce projet. Je serai succincte, en tout cas davantage que mes collègues, en particulier dans la mesure où ce projet de loi est une quasi-redite de la loi votée précédemment en ce qui concerne l'octroi des primes de novembre et de décembre.

Notre groupe soutiendra évidemment l'octroi de chèques. Il serait compliqué politiquement de voter contre une mesure qui vise à soulager les ménages. Il n'empêche que nous ne pouvons que regretter que, face à la hausse constante des prix de l'énergie (carburants, gaz, électricité ou mazout), le gouvernement se limite encore à quelques mesures éparses. En effet, l'octroi d'une prime est une mesure non ciblée qui n'est absolument pas juste ni équitable. Certes, les primes seront imposées pour les personnes ayant des revenus élevés. Il n'en demeure pas moins qu'un meilleur ciblage des aides gouvernementales en matière d'énergie devrait pouvoir être envisagé et ce, notamment pour tenir compte des remarques tant de la Commission européenne que de la Cour des comptes.

Enfin, je ferai une remarque en ce qui concerne le dernier paragraphe de l'article 11 du projet. Il prévoit que la prime pourra être réduite après avis de la CREG en cas de baisse continue des prix du marché. Nous savons toutefois que cette éventuelle baisse n'interviendrait pas avant la fin de l'année. L'utilité de pareille disposition est donc très relative. Vous en conviendrez.

En conclusion, s'il est vrai que l'objectif d'une telle mesure est louable, à savoir soulager les ménages face à la hausse des coûts de l'énergie, l'octroi d'une prime reste toujours insuffisant au regard de la hausse des prix de l'énergie que subissent aujourd'hui les ménages les plus précarisés, sans oublier la classe moyenne bien évidemment.

18.10 Minister Tinne Van der Straeten: Vandaag ligt het ontwerp betreffende het tweede basispakket ter stemming, waarmee de winterpremies voor de maanden januari tot en met maart voor wie verwarmt op elektriciteit en gas worden doorgetrokken. Het gaat over een bedrag van bijna 200 euro per maand, namelijk 588 euro in totaal voor de drie wintermaanden.

Het wetsontwerp staat ook in directe relatie met de wetsontwerpen die nog volgen en met een wetsontwerp dat volgende week geagendeerd staat, namelijk de teksten in verband met de financiering ervan via de afroaming van de overwinsten. Maar daarover zullen we het straks hebben.

Ik wil graag nog een aantal punten toevoegen. Wat de budgetmeters betreft heb ik in de commissie uitdrukkelijk toegelicht dat de erin opgenomen termijnen niet bedoeld zijn om zo lang mogelijk met de betaling

temperatuurdalingen zorgen voor onhoudbare energiefacturen. De EU-top moet over deze kwestie een consensus bereiken.

18.09 Sophie Rohonyi (DéFI): Dit wetsontwerp is bijna een *copy-paste* van de wet die voor de premies van november en december aangenomen werd. DéFI zal de toekenning van cheques steunen, maar gezien de voortdurend hoge energieprijzen betreuren we dat de regering zich beperkt tot enkele losse maatregelen hier en daar. Deze premie is noch gericht, noch rechtvaardig, noch billijk. Hoewel deze premies voor de hogere inkomens belast zullen worden, zou een gerichtere overheidssteun overwogen kunnen worden, rekening houdend met de opmerkingen van de Europese Commissie en het Rekenhof. Ten slotte bepaalt de laatste paragraaf van artikel 11 dat de premie verlaagd wordt in geval van een bestendige daling van de marktprijzen, wat – u zult het met me eens zijn – niet vóór het einde van het jaar zal gebeuren. Die bepaling is dan ook zeer relatief.

Kortom, de gezinnen helpen het hoofd te bieden aan de stijgende energiekosten is lovenswaardig. Deze premie blijft echter onvoldoende gezien de prijsstijgingen waarmee de meest kwetsbaren en de middenklasse momenteel geconfronteerd worden.

18.10 Tinne Van der Straeten, ministre: Le deuxième paquet de base vise à prolonger les primes d'hiver pour ceux qui se chauffent à l'électricité et au gaz pour les mois de janvier à mars 2023, ce qui représente un montant total de 588 euros.

En ce qui concerne les compteurs à budget, les délais prévus n'ont pas pour but de permettre de retarder au maximum le paiement, mais sont motivés par des raisons de sécurité, de sorte que tous ceux qui ont droit à la prime la reçoivent en

te wachten, maar ingegeven zijn uit veiligheidsredenen, opdat iedereen die recht heeft op de premie die uiteindelijk ook zal krijgen. Ik heb in de commissie ook gezegd dat ik ageer in vertrouwen en dat degene die de premie uitbetaalt dat ook op een goede manier zal doen, ook aan de klanten met budgetmeters. De heer Wollants bevestigt hier dat Fluvius dat effectief en snel zal doen. Ook ORES geeft eenzelfde signaal.

Il n'était pas prévu que les GRD procèdent systématiquement à la mise au crédit du compteur après paiement du montant forfaitaire.

Met andere woorden, ook zij zullen de termijn dus niet hoeven uit te putten. Wij horen dan toch ook in Wallonië dezelfde positieve signalen als in Vlaanderen; in Brussel bestaat het systeem van de budgetmeter niet, zoals de heer Wollants al opmerkte.

In elk geval is er nog altijd een uiterste termijn in de wettekst ingeschreven. De finaliteit daarvan is om ervoor te zorgen dat uiteindelijk iedereen krijgt waar hij recht op heeft.

Ik wil ook nog even iets verduidelijken over het basispakket. De filosofie van een basispakket is dat een bepaalde hoeveelheid gas en elektriciteit wordt afgerekend tegen een lager tarief. Door het marktdesign dat wij kennen, gebeurt dat door middel van een forfaitaire omslag. In dat verband wil ik zeker ook verwijzen naar het advies van de Raad van State, die er zelf op wijst dat dat systeem op gespannen voet kan staan met het gelijkheidsbeginsel als we dan vervolgens nog een differentiatie zouden doorvoeren op basis van de wijze waarop verwarmd wordt. Het gaat om het verbruik, niet om de wijze waarop er verwarmd wordt. Uiteraard, voor wie elektrisch verwarmt, of dat nu via accumulatie is dan wel met een warmtepomp, weegt de btw-verlaging op elektriciteit zwaarder door, omdat men meer elektriciteit verbruikt.

Overigens is het niet de eerste keer dat er hier een ontwerp of voorstel ter stemming voorligt dat betrekking heeft op een ondersteuning op de factuur. Het is een van de ondertussen vele. De regering heeft ook nooit geaarzeld om daarvoor de nodige mechanismen op het getouw te zetten zodra de feiten daarom vroegen. Die feiten waren dan ook niet moeilijk te zoeken: iedereen wordt geconfronteerd met hoge bedragen. Wij zien ook op de boordtabellen van de CREG hoe de prijzen evolueren.

Ook het Parlement heeft dat zelf al gedaan, op initiatief van bepaalde Kamerleden, in de vorm van het basispakket, de btw-verlaging voor gas en elektriciteit en verschillende verwarmingspremies. Wij hebben dat inderdaad aan een snel tempo gedaan. Dat afdoen als een rommeltje doet echter oneer aan het vele werk dat hierin verricht wordt door zeer veel verschillende actoren.

Ik denk bijvoorbeeld aan de mensen die het callcenter van de administratie bemannen. Ik heb hen bezocht en dat zijn vaak mensen met een eerste werkervaring. Het gaat immers over Rosettabanen voor mensen jonger dan 26. Zij vangen de mensen op aan wie de premies niet automatisch toegekend zijn. De premies worden zoveel mogelijk automatisch toegekend, maar die lijsten zijn natuurlijk nooit volledig. Iedereen die de premie niet automatisch krijgt via zijn factuur, kan die

fin de compte. Ceux qui versent les primes le feront de manière correcte, y compris aux clients disposant d'un compteur à budget. Fluvius le fera effectivement et rapidement. C'est également le signal que donne ORES en Wallonie.

Het was niet de bedoeling dat de distributienetbeheerders de tellers crediteerden na de betaling van het forfaitaire bedrag.

Un forfait de base signifie qu'un certain volume de gaz et d'électricité est facturé à un tarif inférieur, dans ce cas par le biais d'une enveloppe forfaitaire. Selon un avis du Conseil d'État, cette intervention pourrait entrer en conflit avec le principe d'égalité si nous devons également opérer une différence en fonction du mode de chauffage. Pour les consommateurs qui se chauffent à l'électricité, la réduction de la TVA sur l'électricité pèse évidemment davantage.

Le présent projet de loi est l'un des nombreux projets et propositions visant à soutenir la facture énergétique. Ce gouvernement n'a jamais hésité à mettre en place les mécanismes nécessaires à cet effet dès que les circonstances le justifiaient.

Le Parlement a également déjà pris diverses initiatives. En effet, nous avons travaillé à un rythme élevé, mais qualifier ce travail de fouillis est préjudiciable à l'effort considérable fourni par différents acteurs. À cet égard, je pense par exemple au centre d'appels de l'administration, qui assure le traitement manuel des dossiers dans lesquels le paquet de base ne peut être accordé automatiquement. L'objectif final est de soutenir les citoyens. Entre-temps, nous avons, à juste titre, procédé à des ajustements et nous continuerons à essayer de faire mieux chaque jour.

manueel aanvragen. Die aanvragen moeten uiteraard ook allemaal worden behandeld. Zij komen terecht bij de administratie en worden daar verder geholpen door een team van zeer jonge en zeer gedreven mensen die aan de telefoon problemen oplossen, bijvoorbeeld een naam die verkeerd gespeld is, een huisnummer dat verkeerd is of een contract dat op een andere naam staat. Zo komen de middelen effectief terecht bij de mensen die ze nodig hebben.

Dat geldt natuurlijk ook voor de klantencentra van de leveranciers zelf, waar de telefoons roodgloeiend staan. Ik besef dat er veel problemen zijn en dat het zeer frustrerend is om naar een leverancier te bellen, omdat de wachttijden langer zijn door de grote hoeveelheid aan oproepen. Ook aan die kant zitten gewoon medewerkers die elke dag heel hard werken om de premies, die broodnodige slok op de borrel, op tijd bij de mensen te krijgen.

Wij moeten dus kijken naar de finaliteit. Die bestaat erin – velen van u, zowel van de meerderheid als de oppositie, hebben dat gezegd – om een ondersteuning te geven aan onze burgers, voor wie de tussenkomst op de energiefactuur zo broodnodig is.

En ja, er is bijgestuurd onderweg en terecht ook. De regering heeft nu eenmaal onderstreept dat ze de burgers niet in de kou laat staan. Natuurlijk kan het altijd beter; ik zal de eerste zijn om dat toe te geven. We zullen onszelf blijven verbeteren. We zullen blijven proberen om het elke dag beter te doen.

[18.11] Bert Wollants (N-VA): Mevrouw de minister, uw redenering loopt ergens spaak. Op een gegeven moment zegt u dat mensen die verwarmen met elektriciteit, hetzij via accumulatie, hetzij via een warmtepomp, wel een groter voordeel hebben door de btw-verlaging. U ontkent daarmee natuurlijk wel voor een stuk dat wie vandaag verwarmt met aardgas natuurlijk ook een btw-verlaging op dat gas heeft gekregen. Er is dus een ongelijke behandeling. Die blijft in heel het systeem zitten. Het feit dat mensen meer elektriciteit gebruiken, maakt niet dat zij daardoor een groter voordeel hebben. Als zij op gas zouden verwarmen, zouden ze immers zowel het basispakket voor gas krijgen als die btw-verlaging. Daar loopt het voor een groot stuk mis. Dat lijkt mij nog steeds een lacune in uw redenering.

Met betrekking tot de budgetmeterklanten heb ik van u begrepen dat iedereen er zo snel mogelijk voor zal zorgen dat die middelen worden toegekend. Ik heb de indruk dat er vanuit Vlaanderen een relatief concrete toezegging is om dit in april te regelen. Het is mij echter minder duidelijk of dat ook bij ORES gebeurt. Ik heb ORES niet concreet gecontacteerd om na te gaan of dat het geval is. Ik ga ervan uit dat mijn Waalse collega's, bijvoorbeeld de heer Ben Achour, dat met betrekking tot ORES hebben gedaan. Ik vraag mij echter nog steeds af waarom het op die manier in de teksten moet staan, als iedereen van mening is dat het zo snel mogelijk moet worden geregeld. Wij zullen achteraf bekijken of dat inderdaad op de snelst mogelijke manier zal zijn uitgevoerd. Ik heb de indruk dat men daarover in Vlaanderen vrij zeker is. Of dat in andere regio's ook zo zal zijn, moet achteraf blijken.

La **présidente**: Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)
Vraagt nog iemand het woord? (*Nee*)

La discussion générale est close.

[18.11] Bert Wollants (N-VA): Le raisonnement de la ministre est quelque peu bancal quand elle dit que la réduction de la TVA est plus avantageuse pour les personnes qui se chauffent à l'électricité. Toute personne se chauffant aujourd'hui au gaz naturel a également bénéficié d'une réduction de la TVA, outre le forfait de base pour le gaz.

En ce qui concerne les clients avec un compteur à budget, je comprends que ces moyens seront attribués dans les meilleurs délais. En Flandre, il semble que cette question sera réglée en avril mais j'ignore si c'est également le cas chez ORES. Quoi qu'il en soit, je continue à me demander pourquoi le dispositif est inscrit de telle manière dans les textes si tous les acteurs souhaitent de toute façon régler cette question au plus vite.

De algemene bespreking is gesloten.

Discussion des articles
Bespreking van de artikelen

Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion.
(Rgt 85, 4) **(3016/8)**

Wij vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(3016/8)**

Le projet de loi compte 31 articles.
Het wetsontwerp telt 31 artikelen.

* * * * *

Amendements déposés:
Ingediende amendementen:
Art. 4

- 7 – Greet Daems (3016/9)

Art. 7

- 8 – Greet Daems (3016/9)
- 11 – Greet Daems (3016/9)

Art. 11

- 9 – Greet Daems (3016/9)

Art. 14

- 10 – Greet Daems (3016/9)
- 12 – Greet Daems (3016/9)

* * * * *

Conclusion de la discussion des articles:
Besluit van de artikelsgewijze bespreking:

Réservés: les amendements et les articles 4, 7, 11 et 14.
Aangehouden: de amendementen en de artikelen 4, 7, 11 en 14.

Adoptés article par article: 1 à 3, 5, 6, 8 à 10, 12, 13 et 15 à 31.
Artikel per artikel aangenomen: 1 tot 3, 5, 6, 8 tot 10, 12, 13 en 15 tot 31.

* * * * *

La discussion des articles est close. Le vote sur les amendements et les articles réservés ainsi que sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.

De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over de aangehouden amendementen, de aangehouden artikelen en over het geheel zal later plaatsvinden.

La séance est levée. Prochaine séance le jeudi 15 décembre 2022 à 19 h 00.
De vergadering wordt gesloten. Volgende vergadering donderdag 15 december 2022 om 19.00 uur.

La séance est levée à 18 h 53.
De vergadering wordt gesloten om 18.53 uur.

Ce compte rendu n'a pas d'annexe.

Dit verslag heeft geen bijlage.